

vergadering **29**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 29 maart 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
MOTIE VAN ORDE	
Opheldering over de stand van zaken	7
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen – 1562 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3 Voorstel tot verdaging	8
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Hannes Anaf en Hannelore Goeman over de aanhoudende crisis in de jeugdhulp – 1649 (2022-2023) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	8
MOTIE VAN ORDE	
Opheldering over de stand van zaken	8
ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de wachtrijen om kinderen in het buitengewoon onderwijs in te schrijven	9
ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nood aan een structureel beleid rond en steun voor excellerende studenten	
ACTUELE VRAAG van Gwendolyn Rutten aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over excellentie in het hoger onderwijs	13
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nieuwe minimumdoelen voor de tweede en derde graad van het secundair onderwijs	
ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de eindtermen secundair onderwijs	19
ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over nood aan een bouwshift om de woonbehoefte in te vullen, naar aanleiding van een nieuwe studie van VITO en KU Leuven	25
ACTUELE VRAAG van Wim Verheyden aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de nog steeds niet opgeloste problematiek van lange wachttijden aan de autokeurings-centra	29

ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over geweld en staking bij De Lijn in Limburg	
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de agressie tegen chauffeurs van De Lijn	
ACTUELE VRAAG van Els Robeyns aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over agressie tegen personeelsleden van De Lijn	
ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over agressie tegen medewerkers van De Lijn	
ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de bescherming van onze bus- en tramchauffeurs tegen agressie	35
ACTUELE VRAAG van Bart Claes aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de niet-opname van fietsongevallen zonder tegenpartij in de ongevallenstatistieken	
ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de conclusies van het Vlaams Congres Verkeersveiligheid rond fietsveiligheid	45
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het niet opnemen van de thuiszorg in het wetsontwerp rond de 'bekwame helper'	51
ACTUELE VRAAG van Conner Rousseau aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de wachttijden in de crisishulp	55
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de intentie van de Vlaamse Regering om het statuut van de ambtenaar af te schaffen	
ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de omslag naar de contractuele tewerkstelling bij de Vlaamse overheid	
ACTUELE VRAAG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de modernisering van het hr-beleid bij de Vlaamse overheid	61
MOTIE van Maaïke De Vreese, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena, Imade Annouri en Thijs Verbeurgt tot instelling van een onderzoek door het Rekenhof naar de toekenning en de controle van de gecombineerde werkvergunning	
– 1650 (2022-2023) – Nr. 1	
Voorstel tot aanvulling van de agenda	69
ONTWERP VAN DECREET over diverse bepalingen over het gemeenschappelijk vervoer, de weginfrastructuur en het wegenbeleid, en de waterinfrastructuur en het waterbeleid	
– 1560 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	69
Artikelsgewijze bespreking	69

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 30 november 2022 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie tot het invoeren van een mechanisme voor de screening van buitenlandse directe investeringen – 1582 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	70
Artikelsgewijze bespreking	70
VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot vervanging van artikel 15.3.5/18 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de overgangsregeling van de gewijzigde aanwijzingsvoorwaarden voor distributienetbeheerders betreft – 1575 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	70
Artikelsgewijze bespreking	71
MOTIE van Hannes Anaf, Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Kurt De Loor en Hannelore Goeman tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de veiligheid, de zorgkwaliteit, de subsidies en het correct aanrekenen van de dagprijs in de ouderenzorg – 1628 (2022-2023) – Nr. 1	
Bespreking	71
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood – 1637 (2022-2023) – Nr. 1	
Verslag	81
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de erkenningsvoorwaarden voor EPB-verslaggever – 1618 (2022-2023) – Nr. 1	
Verslag	82
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Hannes Anaf en Hannelore Goeman over de aanhoudende crisis in de jeugdhulp – 1649 (2022-2023) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	84
MOTIE van Maaïke De Vreese, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena, Imade Annouri en Thijs Verbeurgt tot instelling van een onderzoek door het Rekenhof naar de toekenning en de controle van de gecombineerde werkvergunning – 1650 (2022-2023) – Nr. 1	
Voorstel tot aanvulling van de agenda	85
Bespreking	85
ONTWERP VAN DECREET over diverse bepalingen over het gemeenschappelijk vervoer, de weginfrastructuur en het wegenbeleid, en de waterinfrastructuur en het waterbeleid – 1560 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	90

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 30 november 2022 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie tot het invoeren van een mechanisme voor de screening van buitenlandse directe investeringen – 1582 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	91
VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot vervanging van artikel 15.3.5/18 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de overgangsregeling van de gewijzigde aanwijzingsvoorwaarden voor distributienetbeheerders betreft – 1575 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	91
MOTIE van Hannes Anaf, Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Kurt De Loor en Hannelore Goeman tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de veiligheid, de zorgkwaliteit, de subsidies en het correct aanrekenen van de dagprijs in de ouderenzorg – 1628 (2022-2023) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	92
MOTIE van Maaïke De Vreese, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena, Imade Annouri en Thijs Verbeurgt tot instelling van een onderzoek door het Rekenhof naar de toekenning en de controle van de gecombineerde werkvergunning – 1650 (2022-2023) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	92
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	93
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	96
Individuele stemmen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	96

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Filip Dewinter

– De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Bart Tommelein, Freya Van den Bossche, Kurt Vanryckeghem: ambtsverplichtingen;

Freya Perdaens, Annabel Tavernier: bevallingsverlof;

Staf Aerts, Cathy Coudyser, Johan Deckmyn, Maarten De Veuster, Sofie Joosen, Annick Lambrecht, Joris Nachtergaele, Kristof Slagmulder, Orry Van de Wauwer, Karl Vanlouwe: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Gwenny De Vroe, Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout, Tine Van den Brande, Frieda Verougstraete-Deschacht: gezondheidsredenen;

Liesbeth Homans: verlof voor palliatieve zorgen.

MOTIE VAN ORDE

Opheldering over de stand van zaken

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, ik vraag bij motie van orde het woord over de kwestie-El Kaouakibi.

Sihame El Kaouakibi, in de volksmond ook de 'sjoemelpoedel' genoemd, voert al jaren geen klop uit in dit parlement, wordt ervan verdacht te hebben gefraudeerd met belastinggeld, en wil nu alweer op kosten van de belastingbetaler zowaar twee medewerkers aanwerven. Dat zal ongetwijfeld haar authentiek liberaal engagement zijn, waarvoor Bart Somers haar zo prees.

De best betaalde werkloze van het land gebruikt nu zelfs haar parlementaire vergoeding om te procederen tegen dit parlement waarin ze dankzij Open Vld zetelt. Een rechter heeft deze week beslist dat het parlement haar die twee medewerkers ook moet geven. Terzijde, wie niets van subsidies kent, hoeft blijkbaar niet te solliciteren voor de functie. Vincent Van Quickenborne mag dus trots zijn: justitie werkt. Meer nog, justitie zorgt zelfs voor werk: twee medewerkers voor iemand die verdacht wordt van fraude met honderdduizenden euro's belastinggeld.

Het ongenoegen daarover bij de bevolking is bijzonder groot. Ik wil dan ook een drievoudige oproep doen. Ik doe een oproep aan dit parlement om in beroep te gaan tegen het geven van medewerkers aan El Kaouakibi zodra er een uitspraak ten gronde is. Ik doe een oproep aan justitie in dit land. Justitie moet geen werk geven aan medewerkers van een parlamentslid dat al jaren werkonwillig is; justitie moet zelf haar werk doen en eindelijk El Kaouakibi voor de rechtbank slepen, want een gewone burger zat al lang in de cel. Ten slotte doe ik een oproep aan El Kaouakibi zelf. El Kaouakibi, neem ontslag. Uw hautaine showtje heeft lang genoeg geduurd. Niemand gelooft uw slachtofferverhaaltje. Stop met

dit parlement belachelijk te maken, stop met de Vlaamse belastingbetaler te beledigen en te bestelen. Er is maar één plaats waar fraudeurs zoals u thuishoren, en dat is niet in het parlement, maar in de gevangenis. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen

– 1562 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3

Voorstel tot verdaging

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik vraag het woord over een ander thema. Op de agenda staat het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen: stuk 1562. Ingevolge een recent arrest van het Grondwettelijk Hof werd dit ontwerp van decreet voor advies voorgelegd aan de Gegevensbeschermingsautoriteit. Dat advies wordt eerstdaags verwacht. Om die reden vraagt de minister dat het parlement de behandeling van dit punt zou uitstellen tot na het paasreces. De minister heeft ook alle fractieleiders daarvan op de hoogte gebracht.

De voorzitter: Als er geen bezwaar is, zullen wij dit punt van de agenda halen en uitstellen tot de datum zoals voorgesteld en dit te gepasten tijde behandelen. (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Hannes Anaf en Hannelore Goeman over de aanhoudende crisis in de jeugdhulp

– 1649 (2022-2023) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Voorzitter, op basis van artikel 50, punt 1, h), van het reglement zou ik graag de spoedagendering vragen van een voorstel van resolutie over de crisis in de jeugdhulp.

De voorzitter: We zullen daar te gepasten tijde over oordelen.

Het incident is gesloten.

MOTIE VAN ORDE

Opheldering over de stand van zaken

De voorzitter: Mijnheer Janssens, ik kan u alleen maar melden dat betreffende het onderwerp dat u hebt aangesneden, uw ergernis ook de mijne is en wellicht die van ieder van ons. Maar ik wijs erop dat de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel op 27 maart jongstleden een vonnis uitsprak – op tegenspraak overigens – waarbij een voorlopige regeling in de loop van de procedure werd getroffen die op dit moment helaas niet vatbaar is voor hoger beroep. De zaak ten gronde werd voor pleidooien uitgesteld naar de zitting van 13 november 2023 om 14 uur.

Mag ik er trouwens op wijzen dat, indien wij het tussenvonnis niet zouden uitvoeren, het Vlaams Parlement dwangsommen zou moeten betalen van 250

euro per dag, die overigens rechtstreeks ten goede komen aan mevrouw El Kaouakibi. Dat zou een maandelijks bedrag betekenen van ongeveer 7500 euro, te betalen door het Vlaams Parlement aan mevrouw El Kaouakibi.

Wat wel kan – indien het Bureau van het Vlaams Parlement daar in de toekomst over beslist –, is het aantekenen van hoger beroep, wanneer een slotvonnis dat in het verlengde zou liggen van het tussenvonnis – dat is allemaal nog af te wachten – geveld zou worden. Dat is het enige wat we daaromtrent vandaag kunnen besluiten.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de wachtrijen om kinderen in het buitengewoon onderwijs in te schrijven

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, ouders zouden nooit meer hoeven te kamperen om hun kind in te schrijven op een school. Dat beloofde u toen we hier vorig jaar het Inschrijvingsdecreet voor het gewoon onderwijs hebben goedgekeurd. Helaas geldt dit niet voor het buitengewoon onderwijs (buo), want net die leerlingen met extra noden, die leerlingen met een beperking en hun ouders moeten in een tent gaan kamperen voor de school die ze kiezen. Nochtans, minister, was er een decreet, een decreet uit 2019, maar daar waren een aantal opmerkingen over, u was er niet echt van overtuigd. Nochtans heb ik verschillende keren gewaarschuwd om niet zo lichtzinnig om te gaan met het uitstel van dat decreet uit 2019. Nochtans waren er vanuit onze partij voorstellen om te sleutelen aan dat decreet, om ons te buigen over bijstellingen. Ook de onderwijsverstrekkers waren ertoe bereid om aan tafel te gaan zitten, minister. En toch wilde u uitstellen, want er zou extra capaciteit komen, er zou worden gesleuteld aan een aantal regelgevingen en het nieuwe Leersteundecreet zou er komen. Met die extra maatregelen vonden we een compromis: we zouden het decreet van 2019 uitstellen en we zouden ook garanderen dat de Vlaamse Regering, als het nodig was, het decreet toch kon vervroegen. En nu stellen we vast, collega's, minister, dat er effectief ouders zijn die voor een school van het buitengewoon onderwijs moeten gaan staan om een plaats te hebben in die school. Ik denk dat niemand in deze zaal dit ook wenst.

Vandaar, concrete vraag, minister: wat zult u eraan doen om die fysieke wachtrijen in het buitengewoon onderwijs te vermijden en ervoor te zorgen dat elk kind een plaats heeft op een school? *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dank u wel. Goeiemiddag.

We hebben inderdaad de discussie gevoerd. Er waren voorstanders om decretaal in te grijpen. Mijn reactie daarop was dat we eerst moeten zorgen voor extra capaciteit. Ik denk dat de kinderen, de leerkrachten en de ouders er veel meer aan hebben dat we zorgen voor extra capaciteit in het buitengewoon onderwijs. En dat hebben we in eerste instantie gedaan, meer dan ooit. Meer dan welke regering ooit hebben wij op drie jaar tijd gezorgd voor een toename van het aantal plaatsen in het buitengewoon onderwijs, van 47.000 naar 52.000. Vijfduizend op drie jaar tijd. En het is nog niet genoeg: we stoppen daar niet. We hebben nu nog 40 miljoen euro extra uitgetrokken om ervoor te zorgen dat we de volgende periode ook nog eens 1100 plaatsen extra zullen creëren. We hebben er ook voor gezorgd dat de drempels zijn weggenomen. In vorige regeerperiodes was het zo

dat je enkel buitengewoon onderwijs kon inrichten wanneer je dat minstens voor twee types organiseerde. Ook die verplichting, die drempel hebben we weggenomen. We zorgen dus voor extra capaciteit.

Maar vandaag is het inderdaad nog altijd zo – net zoals in het gewoon onderwijs trouwens – dat sommige ouders voor bepaalde scholen kiezen, dat de vraag groter is dan het aanbod. Dat zal altijd zo zijn, omdat sommige scholen nu eenmaal meer gegeerd zijn dan andere. Wat hebben wij vandaag als mogelijkheden ter zake aan de scholen geboden? Dat ze mogen kiezen als het gaat over aanmelden: ze mogen dat digitaal of fysiek doen. Bij die ene wachtrij waarover u het hebt, heeft de school er heel bewust voor gekozen om een fysieke aanmelding te organiseren. Heel bewust. Waarom? Men argumenteert dat het zeker voor bijzonder onderwijs zo belangrijk is om de kinderen te kunnen inschatten, om kennis te maken met de ouders, om fysiek contact te hebben met elkaar. En daarom heeft men ervoor gekozen om effectief fysieke aanmeldingen te organiseren.

Ik weet dat sommigen willen dat de scholen verplicht worden om alles digitaal te doen en om daar enige dwang te gebruiken. Die discussie staat nog open. In dezen kan ik er begrip voor opbrengen dat de school dat doet en dat men uiteindelijk toch fysiek contact wil.

Als u heel concreet vraagt wat onze aanpak is, dan is dat, los van regeltjes, verplichtingen en dwang, in de eerste plaats: extra capaciteit creëren. We gaan daar resoluut mee door. Ik heb nu ook bij de regering een voorstel op tafel gelegd om scholen die in september extra capaciteit organiseren, extra te valideren, extra middelen toe te kennen. Een 5 miljoen euro zou ons op dat vlak helpen. Als het God en de coalitiepartners belieft, kunnen we ook de volgende jaren nog zorgen voor extra investeringen in het buitengewoon onderwijs. Dat moet de prioriteit zijn.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, het kan niet dat het afhangt van het netwerk van kinderen en ouders, van familie en vrienden, om hen af te lossen in een wachtrij en dan een plaats te hebben in een school. Dat is onze visie. Dat kan niet. Het leerrecht van elk kind moet worden gegarandeerd. Chapeau aan iedereen die al voor extra plaatsen heeft gezorgd, maar de vraag is hoeveel plaatsen er effectief bij zijn gekomen.

Minister, we hebben een capaciteitsmonitor. Die is nu voor de eerste keer ook voor het buitengewoon onderwijs mogelijk gemaakt. Maar ik hoor dat die cijfers niet kloppen. Als we de juiste cijfers niet hebben, dan is de vraag hoe we daar beleid op kunnen voeren. Minister, maak dat duidelijk. Ik hoor dat op het terrein.

Je kunt wel plaatsen creëren, maar er is ook personeel nodig. Ook met betrekking tot de vraag naar de hertelling in het buitengewoon onderwijs is er onduidelijkheid. Die onduidelijkheid zorgt voor onzekerheid, minister. Dat is wat ik hoor op het terrein. Creëer duidelijkheid, en doe er alles aan om effectief de mensen niet meer in die wachtrijen te zetten. Het gaat over meer dan één school, minister.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Het is natuurlijk ongelooflijk belangrijk en het is een heel goede zaak dat we extra capaciteit hebben gecreëerd. Vijfduizend plaatsen, dat is zeker niet min. We bespreken morgen ook de opvolger van het M-decreet, waardoor we ook daar ademruimte zullen creëren.

Maar het feit dat die scholen aangeven, waar u daar ook voor een stuk bij aansluit, dat het meest eerlijke en transparante systeem datgene is waar men

fysiek gaat aanschuiven ... Dat is een oneerlijk systeem. Als je inderdaad geen mensen in je familie hebt die daar kunnen aanschuiven, als je daartoe niet de middelen hebt, als je elke dag moet werken om ervoor te zorgen dat je op het einde van de rit je rekeningen kunt betalen, dan is dat geen eerlijk systeem. Ik vind, echt waar, dat we daar zo snel mogelijk van af moeten. We moeten een centraal aanmeldingssysteem uitplooien, dat ervoor zorgt dat iedereen op een goede manier weet waar hij of zij aan toe is, en vooral dat diegenen die hier het meest kwetsbaar zijn, namelijk de leerlingen, weten waar ze aan toe zijn en op een goede manier worden opgevangen.

Minister, bent u van plan om, ook in het buitengewoon onderwijs, over te gaan tot een aanmeldingssysteem dat eerlijk en fair is, maar dat vooral voor iedereen eerlijk en fair is? (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister en collega's, Vlaanderen telt vandaag al de meeste leerlingen in het buitengewoon onderwijs in heel Europa. En, minister, u zegt hier vandaag met branie: "We zullen dat aandeel nog uitbreiden." Ik vind dat een vreemde boodschap. Ouders kiezen niet voor het buitengewoon onderwijs omdat ze per se apart onderwijs willen voor hun kinderen. Zij willen dat dat gespecialiseerde onderwijs of die ondersteuning ook in het gewoon onderwijs aan bod kan komen. Dat is het beste voor het kind, voor de leerkrachten en voor iedereen die rond dat kind zit, ook voor de andere kinderen. Ik begrijp oprecht niet dat u zegt: "We zijn al wereldkampioen, we gaan er nog bij doen." Ik vind dat een heel vreemde boodschap. U doet steeds meer van hetzelfde, en u verwacht toch andere resultaten. Ik zou van u willen weten wat u wilt doen om van inclusief onderwijs echt werk te maken.

De voorzitter: De heer Vandenberghhe heeft het woord.

Steve Vandenberghhe (Vooruit): Ik sluit me naadloos aan bij collega Danen. Ik ben ongelooflijk verwonderd over hoe het debat hier vandaag wordt gevoerd. We zijn inderdaad wereldkampioen op het vlak van leerlingen in het buitengewoon onderwijs. Als je een paar scholen bezoekt, minister, merk je dat de ouders hun kinderen niet noodzakelijk in het buitengewoon onderwijs willen steken. Als u met de Vlaamse Regering zou investeren om ervoor te zorgen dat kinderen met extra noden ook in het gewoon onderwijs kunnen blijven, zou dat al een stap in de goede richting zijn om het aantal leerlingen in het bijzonder onderwijs te doen dalen, maar daar is de Vlaamse Regering keihard in. Ze investeert daar niet in, ze zegt: 'ga maar naar het buitengewoon onderwijs'. Neen, de ouders willen hun kinderen in het reguliere onderwijs steken met de nodige ondersteuning. Maar dat is er vandaag niet. We hebben nog heel veel geluk, minister, dat schepen Jinnih Beels u helpt door vanuit Antwerpen serieus te investeren in het capaciteitsprobleem van het bijzonder onderwijs.

Minister, help me te begrijpen waarom u nog altijd niet snapt wat de link is tussen dat inclusief onderwijs met voldoende ondersteuning en de afbouw van het bijzonder onderwijs voor kinderen die daar niet horen. (*Applaus bij Vooruit en van Johan Danen*)

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Kamperende ouders voor de schoolpoort, het is een triestig beeld, altijd, voor alle ouders, en zeker voor ouders met een kind met een beperking. Het culturele niveau van een samenleving kan je aflezen aan de manier waarop ze omgaat met de zwakkeren. Dat zei de bekende antropoloog Lévi-Strauss, minister, Vlaanderen maakt hier een slechte beurt. U schroeft enerzijds de inclusie terug in het gewone onderwijs en creëert te weinig plaatsen

in het buitengewoon onderwijs voor de leerlingen die daar volgens uw schema absoluut terecht moeten komen. Wat is uw plan om minder leerlingen in het buitengewoon onderwijs te krijgen en te zorgen dat er zeker voldoende plaatsen zijn voor degenen die het nodig hebben?

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Voorzitter, het is een beetje een vreemde wending in het debat dat men hier pleit voor minder buitengewoon onderwijs, voor een kleiner aanbod, terwijl ouders staan te kamperen om juist heel bewust te kiezen voor dat buitengewoon onderwijs. Ik ben het eens met collega Vandromme dat dat geen ideaal of gewenst scenario is dat mensen daarvoor moeten aanschuiven en kamperen. Dat zouden we in de toekomst anders moeten kunnen oplossen. Ik denk niet dat een centraal aanmeldsysteem voor het buitengewoon onderwijs evident is omdat we met al die verschillende types zitten. Het regionale aanbod is meer gespreid, mensen willen een specifieke aanpak voor hun kind, dat is nog meer zo in het buitengewoon dan in het algemeen onderwijs. Een centraal aanmeldingspunt is niet evident, maar met de huidige technologie moet het volgens mij wel mogelijk zijn om daar pragmatisch een oplossing voor te vinden, zodat we zowel de rechten van de kinderen die een plaats op maat willen, als de rechten van de ouders die liever niet willen kamperen voor een school kunnen garanderen, dat we die twee kunnen verzoenen. Minister, naast in te zetten op capaciteit, kunt u bekijken hoe we de manier van inschrijven kunnen verbeteren?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dank u. Het eerste recept tegen de wachtrijen is vanzelfsprekend meer plaatsen creëren, en dat doen we. Daar investeren we resoluut in. Dat staat dan nog los van de discussie, vervolgens, wat we gaan doen met de inschrijvingen voor het buitengewoon onderwijs. We hebben dat geregeld voor het gewoon onderwijs en daarna voor het buitengewoon onderwijs. Fundamenteel is daar de kwestie – zoals de heer De Gucht zei – dat we scholen gaan dwingen om het te organiseren volgens wat hier geopperd wordt, via digitale weg. Of laten we de scholen de vrije keuze zoals ze vandaag geldt? Vandaag kunnen scholen kiezen om dat digitaal dan wel fysiek te organiseren. Dan zijn er sommigen die ervoor pleiten om dat verplicht digitaal te organiseren, met als gevolg dat het toeval zal beslissen. Sommigen voelen zich dan nog machtelozer. Dat is draaien aan het rad. Maar het is ook nog mogelijk dat de scholen zelf spreken met de ouders om te kijken met welke kinderen ze te maken hebben, en dan maakt men zelf een keuze. Dat zijn de twee sporen die voorliggen.

Drie, het is inderdaad zo, mijnheer Vandenberghe, dat we komaf gaan maken met het M-decreet van Pascal Smet. Dat gaan we in deze regeerperiode doen, omdat we vaststellen dat zowat iedereen daar ontevreden over is, soms onterecht, dat moet ik toegeven. We komen met een Leersteundecreet waarin staat dat inclusie een nobel principe is, maar maakt dat niet absoluut, want dan gaat u uw veters aan elkaar binden, en dan struikelt u.

Want het is niet zo dat elk kind met elke beperking in elke klas, in elke school terecht kan. Dat is niet zo. Maak uzelf dat dus ook niet wijs. *(Opmerkingen bij Groen en Vooruit)*

We gaan er dus voor zorgen dat scholen die keuze veel beter kunnen maken, samen met de ouders, maar finaal beslist de school wat de beste oplossing is. Want het is wel zo dat het buitengewoon onderwijs de beste plek is voor heel veel leerlingen. Dat is wel zo. Het is niet zo dat ieder van die leerlingen altijd beter af is in het gewoon onderwijs. Dat is niet zo. *(Opmerkingen bij Groen en Vooruit)*

We maken het dus mogelijk dat er ook een alternatief is en dat er op grond van duidelijke analyses ook een keuze gemaakt kan worden door de school. Dat is het beste voor de leerkrachten, voor de andere leerlingen, die ook recht hebben op kwaliteitsvol onderwijs, niet alleen voor de kinderen met een beperking.

Morgen zullen we nog voluit de discussie over dat Leersteundecreet ten gronde kunnen voeren, maar ik denk dat we daar echt de goede pistes aan het inslaan zijn met deze regering.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Collega's, minister, ouders zouden nooit meer hoeven te kamperen voor een school om hun kind te kunnen inschrijven. Minister, of dat nu het gewoon of het buitengewoon onderwijs is, ik hoor vooral: geen enkel kind, geen enkele ouder zou dat moeten doen. En toch is het het geval, en dat is het punt van mijn vraag vandaag.

En collega's, als het over inclusie gaat, moeten we evolueren naar een systeem waarin het gewoon en het buitengewoon onderwijs veel meer naar elkaar toegroeien. Dat kunnen we doen door ze bijvoorbeeld op één campus te organiseren of door de deur tussen de twee soepeler te maken, door de deur open te zetten. Dat is een systeem dat inclusie mogelijk maakt, dat ernaar streeft, maar dat vooral vertrekt vanuit heel veel respect voor wie in het onderwijs werkt, voor wie expertise heeft in het buitengewoon onderwijs. Want dat zijn mensen die echt wel heel goed weten wat we moeten doen om leerlingen het beste onderwijs te geven. Vertrekkende vanuit dat respect zullen we er komen.

Minister, vanuit onze fractie – ik blijf erbij: we kunnen sleutelen aan dat decreet van 2019, we kunnen pragmatisch en creatief gaan nadenken hoe we die wachtlijsten kunnen vermijden, want geen enkel kind, geen enkele ouder moet aan een school kamperen om een plaats te hebben op school. *(Applaus bij cd&v en Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nood aan een structureel beleid rond en steun voor excellerende studenten

ACTUELE VRAAG van Gwendolyn Rutten aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over excellentie in het hoger onderwijs

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Collega's, het moet onze ambitie in Vlaanderen zijn, ook in het hoger onderwijs, om onze excellente studenten te stimuleren, te waarderen en te ondersteunen. Dat zegt nu ook de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) in een rapport, deze week, met achttien concrete aanbevelingen. De vraag naar ondersteuning voor excellente studenten is niet nieuw. Ik heb dat deze legislatuur al een paar keren herhaald. Minister, ook vorig jaar nog, in de commissievergadering van 22 februari, vroeg ik u om excellentietrajecten te ondersteunen in universiteiten voor onze topstudenten in het hoger onderwijs. Uw antwoord toen was dat u Fayatbeurzen had, waarbij enkele studenten naar het buitenland konden gaan en daar konden excelleren. Minister, dat is onvoldoende ambitieus. Eigenlijk vind ik het zelfs ook niet oké dat we aan studenten zeggen dat ze naar het buitenland moeten gaan om te excelleren. Nee, we

moeten trots zijn op de kwaliteit van onze universiteiten en hogescholen hier in Vlaanderen.

Een aantal universiteiten en hogescholen hebben al van die excellentietrajecten. Ik herhaal mijn vraag van vorig jaar: we moeten die uitbreiden, we moeten die ondersteunen zodat er in elke Vlaamse universiteit, in elke hogeschool voor de 10 procent beste studenten een excellentietraject aangeboden wordt. Maar vandaag hebben we geen echt Vlaams beleid of ondersteuning. Minister, vorig jaar antwoordde u mij nog, en ik citeer: "Als je de vergelijking maakt tussen hoogbegaafden in het leerplichtonderwijs en het hoger onderwijs, dan moet ik zeggen dat ik niet specifiek bezig ben met een gelijkaardig beleid in het hoger onderwijs voor hoogbegaafden zoals in het secundair onderwijs." Ik schrok dan natuurlijk wel een beetje toen ik de deze week de kranten las, want toen zei u dat u structureel werk maakt van een beleid voor hoogbegaafden in het hoger onderwijs. De minister in de krant is dus niet helemaal de minister die ik in de commissie ben tegengekomen. Minister, kunt u mij duiden wat dat structureel beleid voor de excellente studenten in het hoger onderwijs nu is? *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Minister, ook mijn vraag gaat over het standpunt dat de Vlaamse studenten deze week naar buiten hebben gebracht, achttien concrete punten om excellentie te vragen in het hoger onderwijs. Ik zou denken dat hoger onderwijs per definitie al een vorm van excelleren is, maar ze maken wel een heel terecht punt. Ik vond het een beetje vreemd dat ze dat als standpunt hebben gedaan en er niet meteen mee in dialoog zijn gegaan met onze universiteiten, want de universiteiten bieden op het vlak van excellentie al heel veel verschillende vormen en trajecten aan.

Waarom stel ik dan toch die vraag? Omdat we vooruit moeten kijken, minister. We weten dat in het basisonderwijs de kwaliteit omlaag gaat. Dat debat komt straks nog. We weten dat in het secundair onderwijs de kwaliteit omlaag gaat. We nemen samen maatregelen om die kwaliteit opnieuw te laten stijgen. Maar de tijd is niet meer veraf dat de kwaliteitsdaling er ook in het hoger onderwijs aankomt. En dus moeten de universiteiten en hogescholen klaar zijn om al die studenten opnieuw te laten excelleren.

Minister, zijn ze daar klaar voor? Krijgen ze daar voldoende middelen voor? Hoe zet u erop in dat de kwaliteitsdaling, die we helaas te laat hebben gezien in het basis- en het secundair onderwijs, zich niet zal voltrekken aan onze universiteiten? *(Applaus bij Open Vld en van Peter Van Rompuy)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik was blij met de demarche van de Vlaamse Vereniging van Studenten, omdat ze de klemtoon leggen op excelleren. Dat is wel enige tijd anders geweest. Vroeger is het jarenlang bon ton geweest om altijd uit te gaan van gelijkheid: de lat gelijkleggen voor iedereen, en je mag daar niet overgaan, want anders zouden ze minder presteren en uiteindelijk moeten afhaken. Dat was zowat bon ton. Dat is, denk ik, ook een van de factoren die een belangrijke rol gespeeld hebben in de daling van onze onderwijskwaliteit.

Met deze regering zetten wij inderdaad resoluut in op excelleren, op meer ambitie. Voor het eerst hebben wij een Vlaanderenbreed beleid rond hoogbegaafdheid gestalte gegeven in Vlaanderen. We hebben daar ook middelen voor uitgetrokken. Ze starten met een half miljoen euro. Ik ga nog extra injecties geven, maar ze starten met een half miljoen euro. We hebben scholen die ter zake al enige expertise hebben ook gevraagd om die expertise te delen. In het kader van een lerend netwerk zijn ondertussen al meer dan tweehonderd scholen bezig met een

concreet beleid rond hoogbegaafdheid. En we proberen daar nog vooruitgang te boeken.

Ten tweede hebben we drempels weggewerkt. Vroeger was het zo dat je pas kon starten in het lager onderwijs vanaf de specifieke leeftijd van vijf jaar en je kon maar één jaar overslaan. Die drempels hebben we weggewerkt. Nu is het mogelijk om verscheidene jaren in één keer over te slaan. En de minimale leeftijd is ook komen te vervallen. We werken zelfs met vrijstellingen in het secundair onderwijs, en er zijn nog enkele maatregelen ter zake.

Vanzelfsprekend moet je ook zorgen voor een uitloper in het hoger onderwijs. Het belangrijkste is dat je start in het lager onderwijs en het secundair onderwijs, want anders dreig je die kinderen en jongeren al te verliezen. Dan dreigen die af te haken. Maar het moet dan inderdaad ook een uitloper krijgen in het hoger onderwijs. Ook daarmee zijn we gestart. Trouwens, in samenwerking met het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO) is er een kader ontwikkeld ten dienste van de hogeronderwijsinstellingen, om handvatten en richtlijnen te bieden aan hogeronderwijsinstellingen. Sommige zijn er ondertussen al wat mee aan de slag, om ook een extra groepsaanbod uit te werken voor hoogbegaafden. Want men gaat geregeld uit van een aanbod op maat, en terecht, maar ook een groepsaanpak is mogelijk. Dat wordt ook gesuggereerd in dat kader dat het SIHO heeft uitgerold. Daarmee gaan we ook verder.

We hebben inderdaad ook wel die Fayatbeurzen en andere excellentieprogramma's en honoursprogramma's die we financieren, maar ik denk dat we samen met het SIHO ook verder moeten gaan. Nog een tweede initiatief dat we nu aan het uitrollen zijn, is het mogelijk maken dat vanuit het hoger onderwijs ook al lessen worden georganiseerd of opengesteld voor hoogbegaafden uit het secundair onderwijs, om die al te laten proeven van het aanbod in het hoger onderwijs en hen wat te prikkelen en uit te dagen.

We gaan dus verder met het SIHO in de uitrol van een hoogbegaafdenbeleid, ook in het hoger onderwijs. Ik schuif heel graag opnieuw aan tafel met de VVS om te horen welke concrete voorstellen zij ter zake hebben. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Minister, laat ons duidelijk zijn, de kwaliteit van ons hoger onderwijs is hoog, maar er zijn een aantal studenten die wat meer stimulansen nodig hebben, en dat gaat voor mij niet per definitie alleen over hoogbegaafden, dat gaat voor mij niet per definitie over het Steunpunt voor Inclusie dat daaraan moet werken.

Ik denk dat dat een Vlaanderenbreed beleid moet zijn, waarbij elke student die bij de top tien behoort zou kunnen zeggen dat ze een excellentieprogramma, een stimulans hebben binnen hun traject. Ze worden student-assistent of ze gaan iets in de maatschappij doen, ze gaan zich engageren in het kader van de VVS of een ander maatschappelijk doel, en ze gaan dat ook valoriseren, ze gaan dat opnemen als een attachment – als een extra award bij wijze van spreken – aan hun diploma.

Daarvoor hebben we die excellentieprogramma's structureel en uitgebouwd nodig. Minister, wilt u dat er in elke Vlaamse hogeschool en elke universiteit een excellentieprogramma bestaat voor de top tien van studenten? Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Er bestaan inderdaad al een aantal goede initiatieven op zo goed als alle universiteiten, denk ik, en u haalt er zelf eentje

aan. Misschien weten mensen dat niet, maar heel goede studenten in het secundair onderwijs kunnen al in hun laatste jaar van het secundair onderwijs vakken opnemen uit de eerste bachelor, en op die manier credits verzamelen.

Dat zijn goede initiatieven, daar wordt op ingezet. Maar, minister, het wordt wel prangender als we weten dat de dalende onderwijskwaliteit in het secundair straks voor de deur – op de drempel eigenlijk – staat van de overgang naar het hoger onderwijs.

Onze universiteiten moeten gewapend zijn, moeten voldoende middelen hebben om iedereen tot dat excellentieniveau toe te laten, en dan natuurlijk nog uitdagender te werken voor anderen. We weten dat hun basisfinanciering onder druk staat, het is ook een kwestie van centen, dus ik herhaal de vraag die hier heel vaak gesteld wordt: wat zijn uw plannen met betrekking tot de financiering van universiteiten om ook dit probleem aan te pakken? Dank u wel. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dank u wel.

Minister, ik word een beetje moe van uw discours moet ik zeggen. U doet alsof zorgen voor gelijke kansen gelijk zou staan aan minder kwaliteit.

Niets is minder waar. Onderzoek na onderzoek wijst uit dat scholen die de lat hoog leggen voor iedereen, veel aandacht besteden aan knowhow, zorgen dat leraren kunnen bijscholen, en zorgen voor een gedifferentieerde aanpak, goed zullen scoren op kwaliteit en op gelijke kansen. Het een heeft eigenlijk niets te maken met het andere, het kan perfect samengaan, en ik vind het nogal vreemd dat u daar zo'n beetje badinerend over doet.

Maar ter zake misschien, als het hoger onderwijs fatsoenlijk zou worden gefinancierd, zouden ze het zelf kunnen doen, dus zouden we hier niet moeten smeken zodat de universiteiten wat meer zouden doen.

Maar ik zou u willen vragen om twee zaken mogelijk te maken die weinig geld kosten, dat kan misschien heel snel gebeuren. Het eerste is of u bereid bent om extracurriculaire activiteiten volwaardig te laten meetellen in een studieprogramma van de studenten, want daar is waarschijnlijk een decretaal initiatief voor nodig. Ten tweede, ook intracurriculaire initiatieven – zijnde extra vakken volgen in andere richtingen die niet noodzakelijk aansluiten bij wat je al aan het volgen bent – zouden moeten kunnen zonder meerprijs in het inschrijvingsgeld. *(Applaus bij Groen en van Ludwig Vandenhove)*

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister, ik weet niet of u het zelf doorhebt, maar het is de zoveelste week op rij dat uw eigen coalitiepartners hier vooraan staan om te zeggen dat wat u doet niet genoeg is, en dat u vooral blijft uitblinken in nietszeggende antwoorden. Als we elk talent in Vlaanderen willen laten excelleren, dan zullen we daar de nodige middelen voor moeten voorzien. Dat zegt ook de VVS in haar advies. Als oud-bestuurder van de VVS herken ik mij trouwens hoegenaamd niet in het riedeltje dat u hier afsteekt, dat er vroeger geen aandacht zou geweest zijn voor het excelleren.

Maar excelleren, laten excelleren kost geld. Onze instellingen zitten vandaag op hun tandvlees. Hoe kan men in een opleiding geneeskunde bijvoorbeeld studenten laten excelleren als men het per diploma met 12.000 euro minder moet doen? Dat zijn cijfers van de KU Leuven zelf.

Dus, minister, uw coalitiepartners zeggen het zelf, dat als u echt gelooft dat u het hoger onderwijs wilt laten excelleren, dan zult u iets aan die basisfinanciering moeten doen.

Bent u bereid om voldoende middelen te voorzien voor ons hoger onderwijs, zodanig dat ze inderdaad elk talent kunnen laten excelleren, ja of nee? Die vraag kunnen wij hier elke week blijven stellen; ik verwacht nu eindelijk eens een duidelijk antwoord van u. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, ik vind het redelijk onwaarschijnlijk hoe u hier een tegenstelling komt maken tussen kwaliteit van onderwijs en gelijkheid van onderwijskansen. U doet alsof meer kinderen uit een werkmansbroek aan de universiteit, de kwaliteit van de universiteit naar beneden zou halen. Ik vind dat echt onwaarschijnlijk hoe u neerkijkt op die mensen. Echt waar, ik meen dat. Ik vind dat onwaarschijnlijk. *(Opmerkingen bij de N-VA)*

U komt hier zeggen dat de problemen in ons onderwijs niet het gevolg zijn van de besparingen die u hier al tien jaar aan het doorvoeren bent met jullie regering. Het is de schuld van studentenvertegenwoordigers die opkomen voor lagere drempels. U moest zich schamen, minister. U moest zich schamen. Ik sluit mij voor 100 procent aan bij de vraag van mevrouw Rutten, voor 100 procent. Gisteren stonden de studenten nog te protesteren aan de Universiteit Gent (UGent) tegen de besparingen als gevolg van het tekort aan middelen dat u oplegt aan de universiteiten. Wanneer komt die herfinanciering van ons hoger onderwijs er? *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Collega's, wij zeggen altijd dat de hersenen onze belangrijkste grondstof zijn, en dat is ook zo. Ik hoor de oppositie weer van alles op flessen trekken en meer geld vragen, maar dat is natuurlijk de gemakkelijkste weg. Wat hier voorligt, is iets helemaal anders en veel eenvoudiger. De organisatie om tot een diploma te komen en de organisatie van het lessenpakket ligt bij de hogescholen en universiteiten. Wat de Vlaamse studenten vragen, is niet meer geld, dat is dat zij de kans krijgen om te mogen excelleren. *(Opmerkingen van Thijs Verbeurgt)*

De kans krijgen om modules op een snellere manier te doorlopen, om meer modules te kunnen opnemen tijdens een jaar, om niet vast te hangen aan een systeem van de 60 studiepunten. Dat is wat zij vragen. Daarom denk ik, minister, dat het inderdaad heel belangrijk is om met de Vlaamse Vereniging van Studenten om de tafel te zitten. Dat is dan ook mijn vraag, om aan hen te vragen wat zij écht nodig hebben, wat zij van de universiteit vragen in de organisatie, om inderdaad op een eenvoudigere manier te kunnen excelleren, zonder extra programma's die nodig zouden zijn. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Het is nog aangehaald: we mogen hoogbegaafde kinderen en studenten die willen excelleren, niet door elkaar gooien in dit debat. Het niveau aan onze universiteiten is ook stelselmatig en gradueel aan het dalen. Als ik kijk naar mijn eigen opleiding, Geschiedenis aan de Katholieke Universiteit Leuven (KU Leuven), dan is daar nu een vak in de eerste bachelor om academisch Nederlands te leren, juist omdat onze leerlingen die instromen vanuit het secundair onderwijs, geen zakelijke tekst meer kunnen schrijven. Als je die vakken moet invoeren in de eerste bachelor, verdwijnt er natuurlijk ook tijd voor vakken, voor verdieping, voor moeilijkere zaken.

Ik moet mij aansluiten bij de rest van de tussenkomsten: het is inderdaad zo dat onze universiteiten ondergefinancierd worden. Er zijn natuurlijk allerlei programma's die tegemoetkomen aan die studenten met heel veel ambitie, maar die gaan meestal verbreden en niet zozeer verdiepen. Als je echt wilt verdiepen, ben je vaak overgeleverd aan de goodwill van je professoren, en dat zou eigenlijk niet mogen. Om echt te kunnen differentiëren – om die studenten met veel ambitie iets te kunnen geven waarnaar ze verlangen – hebben we die aparte excellentietrajecten nodig, en daarom, minister, hebben we nood aan meer performante financiering van onze universiteiten en hogescholen: om ambitieus onderwijs te kunnen bieden en niet louter diplomafabrieken te zijn. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Natuurlijk, we hebben een beetje de stereotypen hier. Van de kant van de socialisten en extreemlinks is elk antwoord op elk probleem meer belastinggeld. *(Opmerkingen van Jos D'Haese en Thijs Verbeurgt)*

Meer geld uitgeven, nog meer geld uitgeven van iemand anders, dat is niet altijd de meest adequate oplossing. Trouwens, mocht dat het geval zijn: het budget voor onderwijs is deze regeerperiode gestegen naar een 15 miljard euro. Er is 3 miljard bij gekomen. Ook voor het hoger onderwijs hebben wij extra impulsen kunnen realiseren. Ja, wij hebben enkele besparingen doorgevoerd, maar de extra middelen die we gegeven hebben, overtreffen absoluut de besparingen. Dus netto is dat een winst.

Maar ja, we moeten doorgaan en die hele financiering structureel herbekijken. Ik ben het daar volledig mee eens. Net daarom hebben we ook die opdracht gegeven, maar we hebben zelfs niet gewacht. Ja, we hebben extra geïnvesteerd – trouwens met de minister-president – in excellentie en extra beurzen. Maar ik vind dat we vooral moeten doorgaan.

Opnieuw, het is niet alleen een kwestie van centen en extra belastinggeld. Het is vooral een kwestie van mogelijkheden en acties in concreto uitrollen, waarmee we al gestart zijn, samen met het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO). Ik kijk ook uit naar de voorstellen van de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS). Want VVS zei tien jaar geleden dat het niet gaat over excelleren en dat we enkel moeten kijken naar het gelijkleggen van de lat. Gelukkig zijn we dat voorbij, en is excelleren in deze regering een belangrijk element in ons onderwijsbeleid geworden. Net zoals we gestart zijn met een beleid voor hoogbegaafden in het leerplichtonderwijs, moeten we dat nog resoluter doortrekken in het hoger onderwijs. Ik denk dat we ter zake wel wat goede paden zijn ingeslagen, dat we op diezelfde weg moeten doorgaan. En als er daarover concrete suggesties van u zijn: heel graag. We kunnen daar dan concreet mee aan de slag.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Minister, ik verwacht toch nog een klein beetje meer van u. Ik verwacht een beetje meer dan een kader bij het SIHO. Ik verwacht een beetje meer dan 2 miljoen euro voor twintig à dertig studenten die via een beurs in het buitenland mogen gaan studeren.

Excelleren, dat was uw stokpaardje. U wilt altijd excelleren in het hoger onderwijs. Wel, ik had niet gedacht dat ik het hier zou zeggen, maar ik mis de minister van voor de verkiezingen in 2019, die van excelleren het paradepaardje wilde maken.

Dus alstublieft, minister, ik vraag het u nogmaals. U vroeg een concreet voorstel: wel, excellentietrajecten in elke universiteit en hogeschool, voor 10 procent van de beste studenten.

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Vlaanderen is een topregio, en wil een topregio zijn en blijven. En daarvoor hebben we topstudenten nodig.

Minister, wat ik niet van u verwacht – en daar vinden we elkaar, denk ik, in – is dat u als een tovenaar een zak geld neemt en die rondstrooit en uitdeelt. Dat verwacht niemand. Wat we wel willen, is wat we hebben afgesproken in het regeerakkoord: de financiering van het hoger onderwijs samen voorbereiden. Ik hoor u zeggen dat u dat wilt doen. Het zal nodig zijn. Want wat universiteiten en hogescholen niet kunnen doen, is tegelijkertijd de mankementen van het secundair onderwijs opvangen – daar heeft collega Beckers absoluut een punt –, ervoor zorgen dat we die topregio zijn met heel veel studenten, en vervolgens ook nog ruimte maken om te excelleren. En, en, en, en, en is te veel, en dan koopt het potje over. Ik reik dus nogmaals de hand om samen te werken aan een herfinanciering van het hoger onderwijs. *(Applaus bij Open Vld en van Vera Jans)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nieuwe minimumdoelen voor de tweede en derde graad van het secundair onderwijs

ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de eindtermen secundair onderwijs

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u wel, collega's. Ik had hierover een vraag om uitleg ingediend, maar dankzij collega De Gucht kan die hier aansluiten.

Over de nieuwe eindtermen in de tweede en derde graad, collega's, is al heel veel gezegd en geschreven. Over één ding waren we het vorige legislatuur in dit parlement eens: we moeten nieuwe eindtermen hebben die concreter zijn, ambitieuzer zijn, en aangepast aan de 21e eeuw. En ontwikkelcommissies en experten, vertegenwoordigers uit de koepels – geen kabinetten, geen ministers, geen parlementsleden – hebben die gemaakt. En op het moment dat ze allemaal samenkwamen, hebben we ons hier in het parlement ook afgevraagd of, als we het tso, bso en kso allemaal samen nemen, waarin praktijkvakken, stages en kunstvakken zitten, die voldoende tijd zouden hebben om dat te realiseren.

Nu ging ik ervan uit dat de vertegenwoordigers van die koepels dat ook terugkoppelden met de mensen op het terrein en de scholen. Dat was blijkbaar niet gebeurd, waardoor we in te elfder ure nog een praktijkcommissie hebben ingericht, om daarnaar te kijken. Helaas heeft de grootste koepel in Vlaanderen daar niet op gewacht, en zijn ze naar het Grondwettelijk Hof gestapt, tegen de eindtermen die ze zelf gemaakt hadden.

Nu, het verleden neemt geen keer. Het Grondwettelijk Hof heeft vernietigd, helaas, collega's, niet met een inhoudelijk debat, niet met een vraag wat kinderen en jongeren moeten kennen, maar wel louter op het vlak van vrijheid. We kunnen veel emoties hebben over de oude eindtermen die vernietigd zijn. Maar die zijn vernietigd. Die komen niet meer terug. Wat is er wel een zaak? Door op dat moment naar het Grondwettelijk Hof te stappen, door niet af te toetsen bij de eigen scholen, komen we in een situatie waarbij de leerkrachten en scholen

zeggen dat 1 september niet morgen is maar eigenlijk gisteren, en dat zij voor de vraag stonden wat zij moesten doen en hoe ze dat moesten geven.

Maar gelukkig, gisteren bent u samen met de onderwijsverstrekkers, met de ontwikkelcommissies en andere commissies die erover zijn gegaan, tot een akkoord gekomen over de basisvorming van die eindtermen. Het is een belangrijk signaal dat er op dit moment een startpunt is. De koepels gaan ook de leerplannen al communiceren, al is er nog geen goedkeuring in het parlement.

Mijn vraag, minister is deze: wat zijn de volgende stappen en wat betekent dit concreet voor het onderwijsveld? Waarmee kunnen zij nu aan de slag? (*Applaus van Katja Verheyen*)

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Wat is de basis? De basis is dat we al jaren achteruitgaan. De kwaliteit in ons onderwijs gaat achteruit. We hadden daarnet een heel debat over excelleren. Ik vind het altijd interessant om te debatteren over hoe fantastisch ons hoger onderwijs bezig is. Maar diegenen die naar dat hoger onderwijs gaan, komen uit ons leerplichtonderwijs. Als daar het niveau naar beneden gaat, en we scoren op verschillende testen zodanig dat we zien dat het dramatisch is, dan weet je eigenlijk al waar ons hoger onderwijs morgen zal staan. Laat ons proberen om ervoor te zorgen dat we dat niveau kunnen aanhouden. Maar dan moeten we ingrijpen.

We hebben vijf jaar in de verschillende geledingen van ons onderwijs gewerkt aan een algemeen nieuw plan om de kwaliteit van elke leerling vooruit te laten gaan: alle mensen binnen het onderwijs. En op het einde heeft het Katholiek Onderwijs – de grootste – gezegd dat ze dat verkeerd hebben geïnterpreteerd. Ze gingen naar het Grondwettelijk Hof, en het is vernietigd. Dan zit je natuurlijk met een probleem. U hebt gezegd dat u een relatietherapie zou proberen. Om daarin te slagen, zijn we naar minimumdoelen gegaan. Met die minimumdoelen kunnen de leerplannen worden gemaakt en zorgen we voor zekerheid voor elke leerling en elke leerkracht, zodat zij op 1 september weten op welke manier het zal verlopen.

De vraag is nu hoe het geheel zal worden uitgerold, en niet enkel de minimumdoelen. Hoe zal het nu verder gaan voor die leerkracht en die leerling, op welke manier zal dit verder worden uitgerold? (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik ben blij dat we recent een doorbraak hebben kunnen realiseren in dit netelige en moeilijke dossier. Het was moeilijk voor eenieder en verre van ideaal, niet voor de leerkrachten, niet voor de scholen, niet voor mezelf als minister maar ook niet voor de parlementsleden. Dat moet ik erkennen.

Na het arrest zijn we onmiddellijk aan de slag gegaan. We hadden ook een andere keuze kunnen maken. We hadden kunnen zeggen – zoals het arrest zegt – dat de nieuwe eindtermen er pas in 2025 moeten zijn. We hadden dit dus kunnen doorschuiven naar de volgende regering. We hebben ervoor gekozen om dat niet te doen. We zijn met de onderwijsverstrekkers aan tafel geschoven voor een plan van aanpak. We hebben daar een akkoord over gemaakt.

Ik haal enkele belangrijke punten in dat plan van aanpak aan. Ten eerste, we vertrekken niet van eindtermen, maar we spreken over minimumdoelen. Waarom? Eindtermen bepalen eigenlijk wat kinderen en jongeren moeten kennen en kunnen. Maar als je spreekt over een eindterm, dan geef je aan dat het daar stopt. Dat is de terminus, het eindstation. Nee, daar zou het eigenlijk moeten

beginnen. En ja, we gaan iedereen uitdagen en prikkelen om daar ver bovenuit te stijgen, om te excelleren – om dat woord nog eens te gebruiken.

Ten tweede, moeten we, conform het arrest, die eindtermen wat versoberen. Maar we moeten ook meer focussen. We moeten de lat hoger leggen. Niet de kwantiteit telt, niet het aantal eindtermen, wel de mate waarin de lat hoger ligt, en dat je misschien ook de leerkrachten wat meer vrijheid kunt geven om zelf te bepalen hoe men het niveau van die lat bereikt. Die aanpak heeft uiteindelijk geleid tot heel veel discussie. Want het klinkt allemaal simpeler dan het in werkelijkheid is. Er was heel veel discussie met experts, leerkrachten, administraties, academici, onderwijsverstrekkers. Ze verdienen heel veel dank voor hun inzet. Want zij doen dat allemaal niet uit eigenbelang of vanwege financiële belangen. Het vertrekt altijd vanuit een visie op onderwijs en een bekommernis omtrent onderwijs. Allen verdienen zij veel dank voor het geleverde werk.

Ik heb ook wel wat pendeldiplomatie moeten verrichten. Ik dacht dat ik met het Oosterweeldossier het moeilijkste had gehad, maar in Onderwijs hebben we regelmatig zo'n Oosterweeldossier. Maar het is belangrijk dat we nu een doorbraak hebben gerealiseerd en dat we de scholen voor Pasen wat houvast kunnen bieden.

Ik beseft dat dat niet ideaal is. Ik had liever gehad dat het Vlaams Parlement het eerst definitief had kunnen goedkeuren. Maar dan zouden we uiteindelijk aan leerkrachten en scholen de boodschap moeten geven dat ze nog meer dan een jaar moeten wachten. Die luxe hadden we niet, dus we hebben daarom een pragmatische koers bewandeld, dus onder voorbehoud van goedkeuring door het Vlaams Parlement, zodat we wel al wat kunnen communiceren naar de scholen. We hebben het over de minimumdoelen basisvorming, nu zijn we al aan de slag met de minimumdoelen voor de specifieke vorming. We willen ongeveer in mei landen, dus dat is ook maar een maandje later. Ook dat moet snel gaan, om vervolgens naar het Vlaams Parlement te kunnen komen met de definitieve versie.

Ik wil ook verder kijken en hoop dat deze doorbraak ook een stapsteen kan zijn naar het herzien van de eindtermen van de eerste graad secundair onderwijs, maar vooral – en nog belangrijker – van die van het basisonderwijs. Want het is spijtig dat men in het verleden de keuze heeft moeten maken om omgekeerd te starten, namelijk eerst met de eindtermen van het secundair onderwijs, terwijl men eigenlijk bij de basis zou moeten beginnen, dus bij het basisonderwijs, en ook daar de keuze maken ten voordele van Nederlands en wiskunde. Maar goed, dat ligt nu dus ook in het verschiep en ik hoop dat we op basis van dit compromis en deze doorbraak effectief kunnen zorgen voor een herziening van de eindtermen in het volledige leerplichtonderwijs en zo verder kunnen gaan in het realiseren van doorbraken in de strijd voor een betere onderwijskwaliteit.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik denk dat het 'omtunen' naar minimumdoelen echt een belangrijk signaal is dat we met deze regering en, hopelijk, met dit voltallige parlement ook kunnen geven. Het feit dat het nog niet is goedgekeurd en dat de scholen het wel al krijgen, had ik als parlements lid ook liever anders gezien. Maar collega's, ik denk dat we hier in het parlement ook in de spiegel moeten durven te kijken en inzien dat als we zeggen dat dat niet mag gebeuren, we dan eigenlijk ook aan de scholen zeggen dat ze langer moeten wachten. Ik denk dat dat geen optie is. Het feit dat we hier nu pas zijn, komt niet door ons, het parlement, de regering of de ontwikkelcommissies. Dat is natuurlijk op conto van degenen die beslist hebben om naar het Grondwettelijk Hof te stappen. Dat is een vaststelling die ik doe.

Die leerplannen worden nu ontwikkeld, en wat goed is aan die eindtermen, is dat de leerkracht nu kan zien wat het minimumdoel is dat hier, in dit parlement, is

gepasseerd. Het zal er letterlijk in staan, en wat er extra bij komt, zal duidelijk in die leerplannen te zien zijn. Een misschien nog wel een interessante en belangrijke vraag: nu deze minimumdoelen er zijn, welke effecten hebben die op de lessentabellen? Want dat is iets wat ik in het veld altijd hoor: of de lessentabellen ook worden aangepast door het parlement of de minister.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Wij hebben de Vlaamse toetsen die er komen en die leerwinsten zullen meten. Dat is een goede zaak. Wij hebben de minimumdoelen die we nu naar voren brengen. Het is belangrijk dat elke leerling en leerkracht weet waar ze aan toe zijn. 'Eindtermen' en 'minimumdoelen': persoonlijk hoop ik dat het verder gaat dan een semantische discussie, want het gaat vooral over de vraag op welke manier u en wij ervoor gaan zorgen dat elke leerling in het leerplichtonderwijs kan excelleren, en op welke manier wij de komende jaren gaan controleren dat dat op een goede manier gebeurt. En dan gaat het verder dan enkel leerwinst meten en dan gaat het over op welke manier we ervoor zorgen dat die minimumdoelen die nu voorliggen, op een goede manier worden toegepast en elk kind en jongere de mogelijkheid heeft om – om het woord van vandaag te gebruiken – te excelleren. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): We waren gisteren inderdaad getuige van weer iets nieuws: eindtermen die worden verspreid, maar met een disclaimer, want ze werden verspreid onder voorbehoud van goedkeuring van het parlement. Minister, omdat u uw huiswerk niet goed hebt gemaakt – want laat ons eerlijk zijn, het katholiek onderwijs had ons hiervoor gewaarschuwd, het was 'an accident waiting to happen' –, wordt het parlement hier nu te kijk gezet en wordt de democratie ondermijnd. Wij hebben daar een probleem mee. Je kunt over alles zeggen dat het zeer dringend is en dat we pragmatisch moeten zijn. "Ventilus is dringend, laat ons pragmatisch zijn en die lijn al beginnen te leggen, we zullen daarna wel zien of we het goedkeuren of niet. Oosterweel is dringend, weet je wat, we zullen dat al leggen en daarna wel zien het we het in orde brengen."

Dit is kwalijk voor de democratie. Maar natuurlijk, we kunnen niet anders, we staan met het mes op de keel want scholen moeten die eindtermen en die lestabellen hebben. Ik vind dat een schandalige manier van werken. Maar goed, het zij zo.

Dan zijn het inderdaad dus geen eindtermen meer maar zijn het minimumdoelen, minister. Men heeft een soort van minimumlat. Scholen kunnen daar zelf extra invulling aan geven. Mijn vraag is: hoe gaat u garanderen dat die lat in alle scholen hoog zal liggen, als men vrij is om bovenop de minimumdoelen extra aanvulling te geven die nodig is? Hoe gaat u ervoor zorgen dat iedereen geprikkeld wordt en dat de lat overal hoog zal liggen? (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega's, wij komen in heel veel scholen, en daar zitten ze inderdaad met de handen in het haar. De beslissing van de Guimardstraat om naar het Grondwettelijk Hof te trekken heeft ons onderwijsveld in chaos gestort. Leerkrachten moeten op 1 september met nieuwe eindtermen aan de slag, die ze niet eens kennen. Leerlingen moeten worden georiënteerd naar richtingen waarvan ze niet eens weten wat ze inhouden.

Pragmatisch gesproken, begrijp ik inderdaad dat er nood was aan duidelijkheid zodat scholen en leerkrachten aan de slag kunnen. Maar principieel, collega's – principes zijn voor ons toch nog altijd belangrijk in de politiek –, vind ik dit echt schandalig. Er wordt gecommuniceerd over iets dat wij nog niet eens hebben

goedgekeurd. Het parlement wordt in dezen gewoon gepasseerd. De deal was nochtans heel duidelijk: de overheid, de belastingbetaler betaalt en dus gaan we ook bepalen wat er uiteindelijk moet worden gegeven en wat de minimumlat is voor wat de leerlingen moeten kennen.

Maar wat is er nu gebeurd? Het zijn de onderwijsverstrekkers, de Guimardstraat op kop, die de pen hebben vastgehouden in die overkoepelende commissie over wat de uiteindelijke eindtermen zijn, maar die nu ook al de leerplannen gaan schrijven en de lessentabellen gaan uitwerken zonder dat er eindtermen zijn. Sorry, maar wij worden hier voor voldongen feiten gesteld. Wij zijn eigenlijk *quantité négligeable*, die nog eens op een knopje mag duwen. Maar hier is nul inhoudelijk debat gevoerd. Ik vind dat eigenlijk onaanvaardbaar voor een meerderheid die beweert dat dit het belangrijkste parlement is en die zich zo buitenspel laat zetten door de Guimardstraat. Pijnlijk. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, op 13 oktober vorig jaar heb ik u nog gevraagd naar de timing voor die bijgewerkte eindtermen. U hebt toen geantwoord dat het de bedoeling was om die volledig klaar te hebben in de loop van maart van dit jaar. Dat was duidelijk veel te optimistisch want nu blijkt dat enkel de minimumdoelen basisvorming klaar zijn en dat er een heel deel verschoven wordt naar de richtingspecifieke minimumdoelen die pas klaar zullen zijn in mei. Maar, minister, wanneer in mei zullen die klaar zijn? Want er is een hemelsbreed verschil tussen het begin van de maand en het einde ervan. Wie in het onderwijs heeft gestaan, weet dat. Op het einde van de maand moeten de leerstofoverzichten gemaakt zijn, de vaardigheidstoetsen afgenomen, de examens opgesteld enzoverder. Men kan moeilijk van leerkrachten verwachten dat ze in die drukste periode van het schooljaar tijd hebben om met die nieuwe minimumdoelen aan de slag te gaan. Ik wil wel duidelijk maken dat ik geen stenen werp naar de mensen die heel hard gewerkt hebben aan die aanpassingen. Dus, minister: wanneer in mei?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Voorzitter, minister, collega's, goed dat er een afgeklopt akkoord is over de basisvorming. De onenigheid is wat achter ons. Goed dat er initiatieven genomen zijn om die bruggen te bouwen. Dank aan iedereen die zich daarvoor inzette.

Maar ik geef toch wat geschiedenisles, want die minimumdoelen waren er eigenlijk altijd al. Nu worden ze expliciet zo genoemd, maar dat wilde ik toch nog even benadrukken. Daarnaast was er geen overkoepelende commissie, collega's, waardoor men geen zicht had op de haalbaarheid. Dan heb ik nog een laatste punt. Er is niet één koepel naar het Grondwettelijk Hof gestapt, collega's, maar heel veel scholen. Ik wilde dat hier toch eens benadrukken. Lees het erop na. *(Opmerkingen van Jean-Jacques De Gucht en Koen Daniëls)*

Soms wordt er aan koepelbashing gedaan, maar dat wilde ik toch graag een keer benadrukken. Die koepels en die scholen wezen erop dat het kso, tso en bso vragen hadden of de leerlingen nog wel een ambt konden leren. Vanuit onze fractie en onze partij hebben wij altijd vertrouwen gehad in de leerkrachten. Dat is er nu met dit akkoord. *(Opmerkingen)*

Collega's, het is eenzelfde vertrouwen als in het hoger onderwijs. Jullie weten dat misschien niet maar daar bestaan er domeinspecifieke leerresultaten (DLR's). Dat zijn heel sobere zaken, net zoals we dat nu zien in de minimumdoelen. Daarom, chapeau voor wie hieraan heeft gewerkt en chapeau aan wie de onenigheid heeft kunnen overstijgen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Natuurlijk, de situatie is verre van ideaal, dat erken ik ook. Maar wat was het alternatief? Het alternatief was eerst de volledige procedure te doorlopen, dan het parlement de finale zegen te laten geven en vervolgens pas te communiceren aan de scholen en de leerkrachten. En dan zijn we minstens een jaar verder, en ondertussen kan men dan in september starten in volledige onduidelijkheid. Ik heb daar inderdaad gekozen voor pragmatiek, met steun van zowat eenieder binnen het onderwijsveld, om dan effectief voor die piste te gaan.

Ja, het zijn minimumdoelen basisvorming. Maar voor alle duidelijkheid: als het gaat over het aso, tso en kso spreek je over 60 procent van de lestijd. Voor het beroepssecundair onderwijs is de oefening bij dezen al afgerond, want zij gebruiken boven op die basisvorming de beroepskwalificaties, en daar verandert niets aan. De oefening beperkt zich nu tot de specifieke doelen voor het aso, tso en kso.

Ondertussen werden er inderdaad leerplannen gecommuniceerd. Voor alle duidelijkheid, want er wordt heel wat op een hoopje gegooid: een leerplan is louter een suggestie die een onderwijsverstrekker, een onderwijskoepel doet, een vertaalslag van die eindtermen. Uiteindelijk zijn het de scholen die beslissen wat zij doen met die gesuggereerde leerplannen. Zij kunnen een eigen leerplan uitwerken, zij kunnen eigen lessenroosters bepalen. Dat is de autonomie van de scholen, en dat wil ik ook benadrukken. Dat is een suggestie die wordt gedaan. Waarover men niet kan beslissen, is natuurlijk over die minimumdoelen zelf, die bepalen wat jongeren en kinderen moeten kennen en kunnen. Maar de weg naar het behalen van die minimumdoelen, is de vrijheid van onderwijs. En die vrijheid van onderwijs berust bij de scholen, die ter zake volledig eigen keuzes kunnen maken.

Als de discussie gaat over het aantal uren geschiedenis en het aantal uren aardrijkskunde, dan is die niet relevant, want de scholen maken die keuze zelf. Voor de minimumdoelen inzake geschiedenis en aardrijkskunde werd de lat niet lager gelegd, integendeel. Men kan ervoor kiezen om de lessenroosters naar eigen inzichten te organiseren. Men kan bijvoorbeeld de keuze maken om burgerschap als apart vak te geven en niet meer in het kader van geschiedenis, maar men kan evengoed op het niveau van de school de tegenovergestelde keuze maken. En dat is wél waar: met deze minimumdoelen versterken we die keuze nog. Ja, we leggen de lat hoger, maar we versterken ook de keuzemogelijkheid voor leerkrachten om zelf te bepalen hoe ze die lat bereiken en hoe ze er uiteindelijk zelf voor zorgen dat we samen streven naar een betere onderwijskwaliteit. *(Applaus van Kathleen Krekels en Gwendolyn Rutten)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u wel, minister.

Collega, u zegt dat het over verschillende scholen gaat. Ik heb het nog eens nagekeken. Er werd één stuk ingediend bij het Grondwettelijk Hof, dat werd getekend door verschillende

We moeten hier niet flauw over doen. Ik heb de heer Boeve horen zeggen het Katholiek Onderwijs Vlaanderen naar het Grondwettelijk Hof is gestapt.

Maar de kern, daar waarover het gaat, collega's, is dat de vernietigde eindtermen werden gebruikt voor de minimumdoelen. Er is niet gestart van nul. Leerkrachten en scholen wisten dus wel degelijk al duidelijk welke richting het uitging. Dat is het eerste punt.

Ten tweede, ik wil hier vanuit het parlement ook een oproep doen aan die scholen. Want, collega's, de onderwijsvrijheid is voor de scholen en de leerkrachten. Dus als er een leerplan of een lessentabel komt waarbij de school of de leerkracht beslist om één uur geschiedenis, twee uur aardrijkskunde en één uur fysica te geven, dan kan dat, collega's. Beste mensen in het onderwijs, doe het, en u hoeft daarover aan niemand verantwoording af te leggen.

Ten slotte wil ik een oproep doen: laten we voor die minimumdoelen basis-onderwijs alstublieft niet hetzelfde verhaal volgen als wat er nu is gebeurd, maar van in het begin één iets voor ogen houden, namelijk kwaliteitsvol onderwijs. Dáárover gaat het voor deze regering en voor de N-VA. *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Voorzitter, de opmerking van onze collega draagt een zeker wereldvreemdheid in zich die zelden naar voren wordt gebracht. De Guimardstraat was in elke commissie aanwezig, en dan zegt u dat het slechts over een paar scholen gaat. Boeve stond op elk mogelijk moment op radio en televisie te zeggen dat het een schande was, maar volgens u waren het slechts een paar scholen. Maar goed, ieder zijn eigen lezing van de geschiedenis. We mogen de geschiedenis daarvoor niet verder naar beneden halen, want historisch inzicht is belangrijk. *(Applaus bij Open Vld)*

Minister, wij pleiten voor een centraal eindexamen op het einde van het leerplichtonderwijs, waarbij elke leerling hetzelfde examen aflegt, waardoor we er inderdaad zicht op krijgen dat alle leerlingen in elke school in Vlaanderen – één examen voor elke school – die minimumdoelen behaald hebben. Zo weet elke leerling dat voor zichzelf, maar weten de scholen ook waar ze nog moeten remediëren. Dat kan perfect samenwerken met de Vlaamse toetsen die wij naar voren gebracht hebben. Zo kunnen we ervoor zorgen dat ze verder kunnen excelleren in het hoger onderwijs, dat elke leerling daar mogelijkheden heeft. En dat zorgt ervoor dat wij onze kenniseconomie kunnen verderzetten in de komende jaren en decennia. *(Applaus bij Open Vld en van Koen Daniëls)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over nood aan een bouwshift om de woonbehoefte in te vullen, naar aanleiding van een nieuwe studie van VITO en KU Leuven

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, collega's, elke dag verdwijnen er 5 hectare of tien voetbalvelden open ruimte. Elke dag verdwijnt 10 hectare onder het beton. Die cijfers worden elke keer, bij elke studie opnieuw bevestigd. We zien eigenlijk geen beterschap. Maar beseffen jullie wel hoeveel dat is? Dat is minder groene ruimte om van te genieten, om in te ontspannen, om in te spelen. Dat is minder groene ruimte en minder ruimte voor planten en dieren. Dat is minder ruimte voor onze landbouw, minder ruimte voor water. Het behoud van open ruimte is absoluut nodig. Dat zeggen onze klimaatexperten, dat zeggen de experts rond ruimtelijke ordening, maar dat zegt ook de Vlaamse Jeugdraad (VJR).

Wat blijkt nu uit de studie van de KU Leuven? Dat, als we nadenken over onze woonbehoefte tot 2035, net het behoud van die open ruimte daarin zo belangrijk is, en dat we zelfs nog meer open ruimte kunnen behouden dan oorspronkelijk gedacht. Het behoud van die open ruimte is dus niet alleen belangrijk voor ons

klimaat, voor het water en voor onze natuur, het is ook superbelangrijk om de woonbehoefte van de toekomst te kunnen invullen.

Minister, u belooft al heel lang duidelijke regels en kaders om de betonstop te kunnen realiseren. Dat is een houvast die onze bestuurders echt nodig hebben, want anders komt het er niet van, dat is duidelijk. Minister, waar blijven die afwegingskaders?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel voor de vraag.

Het is altijd goed om ons tot cijfers te brengen. Sinds 2020 is er steeds meer open ruimte bij gekomen, mevrouw Schauvliege, als gevolg van verschillende ruimtelijke initiatieven die de bouwshift in de praktijk al brengt. Netto verdwenen er meer harde bestemmingen in ruil voor openruimtebestemmingen. 86,7 procent daarvan is het gevolg van Vlaamse initiatieven. Ook uit de bodemafdekingskaart die er kwam op vraag van de taskforce Bouwshift blijkt dat de drang om Vlaanderen extra te verharden is gedaald. We namen daartoe verschillende initiatieven, waaronder het principe van de planologische neutraliteit – belangrijk – en het afschaffen van de vergunningsplicht voor ontharding.

We hebben in verschillende ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's) ook herbestemmingen gedaan: we hebben woon- en woonuitbreidingsgebieden en ook industriegebieden geschrapt, vaak ook in watergevoelige gebieden. Als we kijken naar de Vlaamse herbestemmingen, dan is er voor 3523 hectare netto aan extra groene bestemmingen bij gekomen. We hebben de watertoets verscherpt en ook ingevoerd, waardoor het zo goed als onmogelijk wordt om in overstromingsgevoelig gebied te bouwen. We zien ook dat heel veel gemeentes bezig zijn met het RUP, waarbij ze ook woonuitbreidingsgebieden schrappen. Onlangs zagen we dat nog in Opwijk. Dat is dus goed.

Wat moet er nog gebeuren? Hier liggen nog een aantal decreten. Met het decreet Woonreservegebieden zetten we 12.000 hectare woonuitbreidingsgebieden onder een stolp. Dat is de grootste herbestemming in de open ruimte ooit. Het parlement heeft al twee keer gevraagd om dat naar de Raad van State te brengen. Het moet er zo snel mogelijk komen. Vervolgens zullen de beleidskaders, waaraan we de laatste hand aan het leggen zijn, er ook komen, samen met de WORG-herbestemmingen (watergevoelig openruimtegebied), zodra het parlement de beslissing heeft genomen over het decreet Woonreservegebieden.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, uitstel, uitstel, uitstel! Dat hoor ik in uw verhaal. U antwoordt niet op mijn vraag. Uit die studie blijkt dat we nog meer open ruimte moeten openhouden om die woonbehoefte te kunnen invullen. U ontwikkelde een voorstel dat 33 miljard euro zal kosten. We moeten nog meer openhouden. Dat zal dus nog meer kosten. Minister, bent u bereid om dat domein voorstel, waarvan de factuur naar de belastingbetaler zal gaan, bij te stellen?

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): België, dat hoef ik u niet te vertellen, mevrouw Schauvliege, is een immigratieland. Vlaanderen is een immigratieregio. In extreme mate zelfs. Meer dan 90 procent van de bevolkingsgroei, 92,5 procent om precies te zijn, is het gevolg van de massa-immigratie, van de open grenzen. Door die massa-immigratie komt er elke tien jaar in dit land een stad bij ter grootte van Antwerpen bij. Oftewel, om de tien jaar een half miljoen extra mensen. De bevolkingsdichtheid blijft dus stijgen. Al die mensen moeten ergens

wonen, die moeten zich kunnen voortbewegen, hopelijk ook studeren en werken. Kortom: steeds meer woningen, steeds meer wegen, steeds meer gebouwen, steeds meer beton, steeds meer asfalt. En tenzij u denkt dat we steeds kleiner en dichter op elkaar moeten gaan wonen, tot in het oneindige, betekent dit dus steeds minder open ruimte. Dat is de logica. Dat begrijpt iedereen. Dat Groen en de traditionele partijen dat nog altijd niet willen snappen, weet ik.

Maar ik zou graag weten van u, mevrouw Demir, dat u, als minister van Leefomgeving, als de minister die graag bomen gaat planten en laat zien hoezeer ze is begaan met open ruimte en natuurbehoud, eens erkent dat u de natuurruimte in Vlaanderen niet zult kunnen behouden zolang die massa-immigratiekraan niet wordt dichtgedraaid. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Collega's, ik wil mij graag aansluiten bij deze vraagstelling omdat, collega, wij wel iets delen, en dat is de bescherming van de open ruimte en de zorg die we willen dragen voor de open ruimte. Het is belangrijk dat we hier duidelijk meegeven dat we moeten vaststellen dat in het woonbeleid het kwaliteitsvol compacter wonen een weg is die is ingezet. Als we naar de cijfers kijken, moeten we vaststellen dat zeker ook de lokale besturen daar concreet werk van maken, ook op het terrein.

Er is ook het verhaal rond de bouwshift, het Instrumentendecreet en de woonreservegebieden. Er liggen voorstellen op tafel. U vraagt of we deze willen bijsturen. Ik hoop dat we dat snel verder kunnen bespreken. Ik wil omgekeerd de vraag stellen: alsjeblieft, collega's, kunnen we dan ook degelijk werk maken van die twee decreten want ze zijn cruciaal om verder ondersteuning te bieden op het terrein, om een bouwshift te kunnen realiseren?

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Mevrouw Schauvliege, het wordt inderdaad tijd dat we in deze kamer komaf maken met het Instrumentendecreet en het decreet Woonreservegebieden want elke keer dat u vooraan gaat staan, komt er 1,5 miljard euro bij de kostprijs. U zit al op 33 miljard euro. Zelfs het meest absurde cijfer van de taskforce kwam maar op 31,5 miljard euro. Het wordt tijd dat u stopt met daarover te praten, anders zullen we de nullen niet meer kunnen bijhouden.

Minister, de beleidskaders vormen wel een punt. We hebben daar dringend nood aan, omdat we die verdichting concreet vorm moeten geven. Ik zie dat heel veel provinciebesturen zelf bezig zijn met de opmaak van hun eigen lokale beleidsplannen, en daar gebeuren dingen die tegen onze visie indruisen. De provincie Antwerpen zou zelfs de inbreidingsgebieden willen verbieden. Ik hoop dat u, één, zelf met uw beleidskaders komt, en twee, van de mogelijkheid gebruik zult maken om tegen die plannen in te gaan. Want met dit soort visies krijgen we de verdichting in Vlaanderen niet van de grond. We hebben nood aan een Vlaams beleid. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Collega's, minister, dat we in Vlaanderen, ons klein lapje grond aan de Noordzee, niet meer zomaar iedereen overal moeten laten bouwen, daar is iedereen van overtuigd. Dat is nu net die bouwshift: een shift in ons denken en ons doen, om niet overal te laten bouwen, alles vol te bouwen, nieuwe wegen te laten aanleggen enzovoort. De studie die hiernaar verwijst, bewijst met cijfers dat dit ook absoluut niet nodig is. Er is voldoende aanbod om die behoefte in te vullen. Maar, minister, u verwees er al naar, er wordt gewerkt

aan die bouwshift, elke dag. Het is belangrijk dat we dat blijven verderzetten, op alle niveaus, dat we dat toepassen. Dat betekent in de praktijk het herbestemmen van woonuitbreidingsgebieden, geen nieuwe wegen meer toelaten. Op Vlaams niveau wil ik mij aansluiten bij mevrouw Rombouts, namelijk dat we alstublieft zo snel mogelijk dat decreet voor de woonreservegebieden kunnen goedkeuren. Want dat is net de bouwshift in de praktijk.

Dat wil niet zeggen dat ondertussen de lokale besturen stilzitten. U verwees ernaar: mijn eigen gemeente herbestemt twee woonuitbreidingsgebieden naar open ruimte. Maar ik zie het nog in mijn omgeving, de Rand rond Brussel, Dilbeek en Sint-Pieters-Leeuw: iedereen voert een bewarend beleid. Het gaat nog ruimer: ook Evergem, Merelbeke en Brakel passen die principes van de bouwshift al toe.

Minister, is dat een trend die zich in heel Vlaanderen voordoet? Kunt u dat wat meer toelichten?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u voor de tussenkomsten van bijna alle fracties. De bouwshift is de verantwoordelijkheid van alle bestuursniveaus. U zei het ook, mevrouw Schauvliege, mijnheer Coenegrachts, dat sommige provincies de weg die wij willen inslaan van kernverdichting, open ruimte en groen in de steden, naast zich neerleggen. Dat is in contradictie met het Vlaamse beleid. Het is goed dat wij de andere provincies hierbij ondersteunen. We hebben al contact opgenomen met de provincies die een ander toekomstbeleid voor ogen hebben. Dat is inderdaad wat we gaan doen.

Er is woonbehoefte, mijnheer Van Rooy, u weet dat ook. Ik vind het gezellig om te wonen in Vlaanderen. Ik hoop alleen dat we het mooier en beter kunnen maken, dat is mijn ambitie. Dat betekent inderdaad ruimte maken voor water, ik kan het niet genoeg zeggen, en voor natuur. Telkens wanneer ik dat zeg, is uw fractie eigenlijk niet zo content. Maar laat ons niet vergeten dat we de afgelopen zestig jaar de ruimtelijke ordening niet op een slimme manier hebben aangepakt. De ruimte voor water zijn we zo goed als kwijt. We hebben er nooit aan gedacht om ruimte te maken voor water, terwijl er, als het hevig regent, capaciteit moet zijn om water op te vangen.

Vorige week zat ik in New York. De Zuid-Afrikaanse landen en Zuid-Afrika zelf vroegen wat ik daar kwam doen. "It's always raining in Belgium, so you don't have a problem." Ik heb daarop gezegd dat ze het niet begrepen hadden, we hebben wel een probleem. Vlaanderen is dichtbevolkt, we wonen met te veel mensen op een kleine oppervlakte en we zijn vergeten om ruimte te maken voor water. Als het regent, is het water onmiddellijk weg. Dat is wat we nu doen met verschillende initiatieven.

Mevrouw Schauvliege, ik begrijp dat het inderdaad wat sneller kan, dat is zo. Maar het is voor de toekomst cruciaal dat we het principe van de planologische neutraliteit ingevoerd hebben, dat we de vergunningsplicht voor ontharding afgeschaft hebben. Ontharding is goed, dat is positief. U mag gaan kijken: in de verschillende RUP's die wij op Vlaams niveau maken en die de Vlaamse Regering goedkeurt, zitten heel veel schrappingen van woongebieden. Recent werden er nog 233 hectare woongebied en 75 hectare industriegebied geschrapt omdat ze ook in signaalgebieden zitten. Er zit dus ook heel wat win-win. WOR, de herbestemmingen, de gebieden in watergevoelige gebieden, overstromingsgebieden, dat staat klaar, maar we zijn daarover overeengekomen dat ik dat pas naar het parlement kan brengen zodra er hier over de twee decreten die aanhangig zijn, gestemd wordt.

Dus: uitstel, uitstel? Nee, het uitstel ligt niet aan mij. Het parlement heeft dat uitgesteld. De grootste herbestemming: 12.000 hectare woonreservegebied – het woord zegt het zelf, sommigen vergeten dat, reserve betekent dat je het best eerst in de woongebieden bouwt – ligt hier voor in het parlement. U hebt gezegd dat u dat voor de tweede keer naar de Raad van State gaat sturen. We verliezen daar wel wat tijd mee. Maar bon, dat is uw keuze geweest. Wat mij betreft mag het allemaal veel sneller gaan.

De beleidskaders – ik hoop dat u dat weet – zijn afwegingskaders om de bouwshift op het terrein vooral te ondersteunen. Maar het is wel zo dat elk niveau – lokaal, provinciaal, Vlaanderen – dat continu doet. Ook die 3500 hectare netto extra groene bestemmingen van de afgelopen drie jaar is een kentering. Er is de verscherpte watertoets.

En ja, er is ook bewustzijn bij lokale besturen, mevrouw De Coninck, dat zien wij ook. Lokale besturen waren vroeger blij als ze konden aansnijden, want dan was de burger content. Maar nu merken we de laatste jaren heel fel een omgekeerde beweging. Als je gronden aansnijdt waar bebouwing bij komt, dan zijn de meeste mensen boos. Ze zeggen dat hun klein plekje bos of open ruimte verdwijnt. Er is dus een kentering. Het komt erop neer dat eenieder die vergunningen verleent – Vlaams, provinciaal, maar ook lokaal –, nadenkt rond die kernverdichting en dat daar gebouwd kan worden, dat dat rond kernen zal zijn, daar waar lokale voorzieningen zijn, natuurlijk ook in dorpen. Voor de rest is het maximaal proberen om de open ruimte te vrijwaren. Zodra de decreten hier goedgekeurd zijn, hoop ik dat ik met mijn beleidskaders kan komen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, vijf jaar geleden kondigde toenmalig minister-president Bourgeois hier de betonstop aan als de belangrijkste klimaatmaatregel. We zijn vijf jaar verder, en ik stel vast dat die aankondiging gewoon dode letter gebleven is. Ik stel vast dat de betonmolens nog altijd draaien. En uit cijfers van uw administratie blijkt dat er elke dag 5 hectare, of tien voetbalvelden, onder het beton gaan. Dat zijn geen cijfers van vijf jaar geleden, dat zijn cijfers van veertien dagen geleden. *(Opmerkingen van Steven Coenegrachts)*

De creatieve lijstjes die u hier opsomt, zijn dus niet getoetst door uw eigen administratie. Het is superbelangrijk dat we die open ruimte behouden. Dat is belangrijk voor onze landbouw, voor onze natuur, voor de ruimte voor water waar u net naar verwijst, en dat is ook belangrijk voor de toekomstige woonbehoefte.

Minister, het wordt dus tijd dat u daar werk van maakt. U hoeft niet te wijzen naar het parlement, dat zijn werk doet en dat de decreten die onbetaalbaar worden voor de belastingbetaler en die niet zullen leiden tot een bouwshift of een betonstop, tegenhoudt. *(Applaus bij Groen en Vooruit)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Wim Verheyden aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de nog steeds niet opgeloste problematiek van lange wachttijden aan de autokeuringscentra

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, het is niet de eerste keer dat de problematiek bij de autokeuringen aan bod komt. Een goede maand geleden nog hebben we in de commissie Mobiliteit een debat gehad naar aanleiding van een lijvig rapport van Het Laatste Nieuws en VTM over het groot aantal klachten dat bij de ombudsman toegekomen was. Ditmaal ontving ik van diverse kanten de

melding dat het toch wel erg de verkeerde kant lijkt uit te gaan met reservaties voor de autokeuringen en de lange wachttijden.

Dat wordt ook bevestigd in de media: "Tot zes uur wachten en liefst twee keer naar huis gestuurd: opnieuw lange rijen aan autokeuring", kopte Het Laatste Nieuws. In dat artikel wordt gesproken over stations die normaal gezien tot 17 uur open moeten blijven, maar die al om 12 uur sluiten wegens de grote drukte. Er is een getuigenis van een chauffeur die zegt dat hij zich aanmeldde om half tien 's morgens en pas om half vier in de namiddag kon binnenrijden. En dan zijn er ook de meldingen dat heel veel Brusselaars en Franstaligen hun wagen hier in Vlaanderen komen laten keuren.

Maar ook met de digitale uitnodigingen die via eBox verstuurd worden, loopt het blijkbaar verkeerd. Mensen signaleren me dat ze, wanneer ze die digitale uitnodiging ontvangen, die nochtans zou moeten toelaten om veel gemakkelijker een afspraak te maken, geen tijdsloten meer vinden in de keuringscentra in de brede omgeving. Ik kreeg ook een melding van iemand die, op het ogenblik dat hij zijn digitale melding ontving, geen tijdslot meer vond, maar twee weken later, toen hij zijn groene kaart ontving, wel degelijk opnieuw tijdsloten had. Als hij dat niet had gecontroleerd, was hij zonder afspraak naar de keuring gegaan.

U erkent het probleem, want u hebt een spoedoverleg gepland met de Groepering van Erkende Ondernemingen voor Autokeuring en Rijbewijs (GOCA). Ondertussen is het ook wachten op het eindrapport van de audit die u in september besteld hebt bij Deloitte en die in maart zou moeten worden opgeleverd. U hebt ook een benchmark besteld, waarvan u hoopt dat u er aanbevelingen uit zult krijgen om tot een betere, procesgerichte aanpak te komen van de werking van de keuringscentra.

Minister, welke initiatieven zult u nemen om ervoor te zorgen dat die lange wachttijden aan de keuringscentra tot een minimum worden herleid?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, mijnheer Verheyden. Het is terecht dat u die vraag stelt. Ik moet ook al onmiddellijk de boodschap meegeven dat ik het even beu ben als u, dat hele reilen en zeilen van de werking van onze keuringscentra. Het klopt dat we het er al vaker over gehad hebben. We hebben ook al heel wat maatregelen genomen. Vorig jaar in de zomer had ik een spoedoverleg en hebben we een plan van aanpak gevraagd aan de keuringscentra. Ik heb ook een benchmark aangekondigd en een audit gevraagd. Die audit zou nu in een finale fase zitten.

Ik heb de laatste weken net als u, en wellicht heel wat collega's hier in het half-rond, heel veel klachten gekregen die echt niet door de beugel kunnen. Daarom ga ik ook onmiddellijk maatregelen nemen. Ik heb inderdaad volgende week maandag een spoedoverleg, maar ik ga tegelijkertijd ook al onmiddellijk andere dingen doen. Ik heb in eerste instantie een instructie laten opmaken door mijn administratie, waarbij alle mogelijke gebreken die worden vastgesteld in een keuringscentrum, gescreend worden naargelang de impact op de verkeersveiligheid. Alle gebreken die we een jaar kunnen laten meegaan, zullen onder code 5 vallen. Dat betekent dat de mensen zich niet onmiddellijk opnieuw moeten aanbieden in een keuringscentrum. Want van de 2,5 miljoen keuringen die worden aangeboden, moeten er zich 500.000 opnieuw aanbieden. Dat is een eerste element dat ik heel snel zal uitrollen.

Ten tweede heb ik de opdracht gegeven om het regelgevende kader aan te passen om bepaalde aspecten van gebreken door garagisten te laten uitvoeren. Daarvoor hoop ik ook knowhow te krijgen uit de benchmark. Ten derde heb ik

het Departement Mobiliteit en Openbare Werken de opdracht gegeven om dringend werk te maken van meer toezicht en meer controle. Want net zoals u en iedereen ben ik de aanpak van de keuringscentra op dit ogenblik beu. Het loopt langs alle kanten fout, vandaar dat we onmiddellijk deze drie maatregelen op tafel gaan leggen.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Dank u wel, minister. Het is inderdaad goed dat u een aantal maatregelen zult nemen, maar dat neemt niet weg dat er fundamenteel iets fout zit bij die keuringscentra. Hebt u het rapport van de Vlaamse Ombudsdienst gelezen, minister? Dat is recent uitgekomen. Daar is op pagina 58 een heel hoofdstuk gewijd aan de oude keuringscentra. De Ombudsdienst zegt duidelijk dat hij al veel te lang hamert op dezelfde problemen, die steeds maar gesignaleerd blijven worden en die maar blijven aanslepen. Er wordt letterlijk gezegd: "Te veel werven blijven openstaan." Het gaat dan niet alleen over klantvriendelijkheid, maar ook over het reservatiesysteem bij de keuringscentra.

De keuringscentra en uw departement krijgen, wat mij betreft terecht, ook een veeg uit de pan als het over die extra toeslag gaat die mensen moeten betalen wanneer ze, niet door hun eigen fout, maar door de fout van de keuringscentra, hun wagen niet op tijd kunnen aanmelden. Men stelt voor om de groene kaart nog sneller te versturen, voor de keuringsperiode, die twee maanden duurt. Nu wordt die tijdens de keuringsperiode verstuurd, met als gevolg dat heel veel mensen niet meer op tijd een afspraak kunnen maken.

Het zijn voorstellen, het zijn opmerkingen die ze al herhaaldelijk hebben geformuleerd, maar waar niets mee wordt gedaan. Wel, ik noem dit rapport met betrekking tot de autokeuringscentra gewoonweg vernietigend, minister.

Mijn vraag is dan ook: waarom moet dit allemaal zo lang duren? Zal u nu eindelijk die voorstellen die in dat rapport staan uitvoeren, en het liefst zo snel mogelijk? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, minister en goede collega's, wat is hier aan de hand? Is het frontingstrategie dan wel onbekwaamheid? Het is twee keer een rode kaart voor die keuringscentra. Het blijkt bij de herkeuringen, dat 45 procent van die herkeuringen te wijten is aan slecht afgestelde lichten.

Minister, ik heb het u al een paar weken geleden voorgesteld: laat die herkeuring gebeuren bij erkende garagisten. Daarmee haal je 200.000 herkeuringen weg bij die keuringscentra, dus dat betekent ook meer capaciteit. Dat is in het voordeel van de verkeersveiligheid en ook van de automobilist. Dat heet klantvriendelijkheid en dat is een begrip dat weer ingang moet vinden bij die keuringscentra.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Ik heb drie punten, minister. Ten eerste, we zijn 2023 en de autokeuring zou voor de burger iets eenvoudigs moeten zijn, iets efficiënts, met een goed registratiesysteem en niet met de hele poespas die daar vandaag bij komt kijken.

Ten tweede, Vlaanderen is voor die autokeuringen bevoegd sinds de laatste staatshervorming, en de Vlaams-nationalistische minister van Mobiliteit heeft niets gedaan met dat dossier, en het is mevrouw Peeters die nu de miserie moet oplossen. Dat is toch ook wel een belangrijke bedenking.

Ten derde, minister, u hebt een audit besteld. Die zou klaar zijn tegen maart 2023. We zijn maart 2023, eind maart zelfs. Wanneer kunt u met die audit naar het parlement komen zodat we deze discussie grondiger kunnen bespreken in de commissie Mobiliteit? (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Mertens heeft het woord.

Sofie Mertens (cd&v): Voorzitter, minister, het is al een paar keer aangehaald. De audit zou normaal gezien opgeleverd worden in januari, dat werd maart, het is bijna april, dus we zijn echt aan het wachten op die resultaten.

Ik heb zelf dertien jaar in de dienstverlening gewerkt, wij stuurden onze dienstverlening eigenlijk continu bij, we monitorden die dienstverlening continu. Telkens wanneer het nodig was, deden wij aanpassingen aan die dienstverlening.

Er hadden al stappen genomen kunnen worden. Er hadden al quick wins gerealiseerd kunnen worden. Op dit moment worden er ook een groot aantal gebreken gekwalificeerd als ernstig gebrek, terwijl ze inderdaad, zoals u net ook zei, amper of geen impact hebben op de verkeersveiligheid. De heer Keulen haalde hier inderdaad ook aan dat gebreken als een licht dat te laag is afgesteld, of een spatlap die een beetje beschadigd is, nu herkeurd moeten worden, en dan nog binnen een termijn van vijftien dagen. Ik haalde dit in de commissie al aan, en ik doe het nu opnieuw. Dit is gewoon absurd. We zijn voor veel gebreken strenger dan Europa. Dat noem ik zelf werk creëren, dat is gewoon eigen werk creëren. U hebt net hier verteld dat u dat gaat bekijken, en het is fijn dat er eindelijk werk gaat worden gemaakt van de herkwalificatie van die gebreken. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (Vooruit): Minister, de klachten over die autokeuringscentra komen voortdurend terug, het is niets nieuws. Het gaat altijd over hetzelfde: lang wachten en slechte dienstverlening. En u hebt inderdaad een audit besteld. We hebben zelf ook nog in een motie een aantal suggesties gedaan, maar ik denk ook dat het belangrijk is dat mensen weten waarom een goedwerkende autokeuring nodig is, want die zorgt er natuurlijk voor dat we de garantie hebben dat onze voertuigen technisch in orde zijn en veilig zijn. Dat gaat dus over verkeersveiligheid.

Als het gaat over verkeersveiligheid, minister, dan ga ik ervan uit dat u, die die ook hoog in het vaandel draagt, er alles aan doet om orde op zaken te stellen. En we kunnen niet anders dan vaststellen dat we telkens opnieuw achter de feiten aanhollen. Het is natuurlijk iets van het verleden, dat klopt. Maar telkens opnieuw moeten we in de media verhalen horen over autokeuringen die moeten sluiten, en dan komt er actie. Ik denk dus dat het hoog tijd is dat er orde op zaken gesteld wordt, dat die autokeuringscentra performant werken en dat we daar allemaal goede dienstverlening krijgen. En daarvoor rekenen we op u. (*Applaus van Stijn Bex*)

De voorzitter: Mevrouw Moors heeft het woord.

Rita Moors (N-VA): Minister, de Vlaamse Ombudsdienst schrijft in zijn jaarverslag dat het tijd is voor verandering bij de autokeuring. De dienst merkt op dat het niet de bedoeling is dat hij in de picture blijft staan om problemen op te lossen die reeds meermaalsesignaleerd zijn en maar niet opgelost geraken. Hij verwijst in dat kader naar het Vlaams Bemiddelingsboek van 2021 waar een aantal problemen werden omschreven. Toen werd aangekondigd dat het departement – samen met GOCA, Vlaanderen en de keuringsinstellingen – in 2022 regelmatig tot klachtenoverleg zou komen of dat althans zou organiseren.

In het Vlaams Bemiddelingsboek van 2022 blijkt daar geen spoor van terug te vinden. De Ombudsdienst betreurt dat en verder herhaalt hij zijn bezorgdheid omtrent de klantvriendelijkheid – of beter: het gebrek aan klantvriendelijkheid – van de keuringsinstellingen en de uitgaande communicatie naar de burger die niet altijd even helder blijkt.

Tot slot blijken de problemen bij het boeken, zowel online als telefonisch, nog niet volledig opgelost. Het is hier zojuist ook aangekaart.

Om aan al die problemen tegemoet te komen signaleert de Ombudsdienst een aantal aanpassingen. Minister, hoe kijkt u daar tegen aan?

De voorzitter: De heer D’Haese heeft het woord.

Jos D’Haese (PVDA): Minister, ik denk dat die toestanden bij de autokeuring zo niet verder kunnen, daar zijn we het allemaal over eens. Een vriend van mij moest om 6 uur vertrekken, zodat hij de wachtrij nog zou halen, die om 12 uur gesloten wordt. Om 6 uur vertrekken om te zorgen dat je tegen 12 uur nog in de wachtrij kunt blijven aanschuiven? De oplossing die nu wordt geboden – ik verzin het niet – is een webcam op de aanschuifrij, zodat je kunt volgen hoever het staat en dan kun je nog rap, rap met de auto ernaartoe rijden als er een gaatje lijkt te zijn.

Minister, u spreekt over spoedoverleg, benchmarks, audits ... U bent het beu, maar wij betaalden u niet om het beu te zijn. Wij betaalden u om het op te lossen. U bent minister van Mobiliteit, dit is een Vlaamse bevoegdheid en het blijft aanslepen. Ik weet niet of u zelf met de dienstwagen naar de keuring gaat, maar de mensen die dat elk jaar zelf moeten doen, zijn het kotsbeu.

Minister, op welke termijn gaat hier eindelijk een oplossing voor komen? (*Applaus van Lise Vandecasteele*)

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel voor de bijkomende vragen en bedenkingen, collega’s. Om u gerust te stellen, mijnheer D’Haese, ik ben zeker al vaker met mijn personenwagen naar een keuringscentrum geweest. Maar ik blijf het herhalen, collega’s: ik ben dit beu. Velen zeggen hier dat er heel veel klachten zijn. We hebben het verhaal van de Ombudsdienst gehad, we hebben vorige zomer die erbarmelijke toestanden gezien bij onze keuringscentra en nu regent het weer continu klachten.

Ik kan inderdaad zeggen dat ik het beu ben en voor de rest niks doen, maar dat doe ik juist niet. Ik heb wel degelijk maatregelen genomen. Vorig jaar in de zomer heb ik onmiddellijk gezegd dat ik een plan van aanpak wil van de keuringscentra zelf, ik bestel een audit en ik bestel een benchmark. Die audit zal er binnenkort komen. Maar naar aanleiding van de feiten die we de laatste weken, maanden weer gehoord hebben, heb ik ook geschakeld. We hebben maandag inderdaad een spoedoverleg met GOCA, maar maandag zal GOCA ook te horen krijgen dat wij wel degelijk nu al met een instructie bezig zijn. Die instructie zal na het paarreces in voege gaan en zal betekenen dat heel veel elementen waarvoor men zich opnieuw moet gaan aanbieden in een keuringscentrum, automatisch verschuiven naar code 5. Wat betekent dat? Dat men zich niet binnen vijftien dagen of binnen drie maanden opnieuw moet aanbieden, maar pas volgend jaar. Waarom doe ik dat, collega’s? Omdat ik bijna de indruk begin te krijgen dat de werking van die keuringscentra als het ware op een verdienenmodel gebaseerd is. Ze zijn er nog trots op ook: gisteren heb ik het verslag GOCA 2022 gekregen, waarbij ze zeggen dat ze de kernwoorden van hun memorandum, namelijk modernisering, klantenbeleving en digitalisering, hoog in het vaandel

voeren. Sorry, als ik dat lees en als ik hoor en zie wat we in de realiteit vaststellen, dan klopt daar niks van.

Wat stellen we wel vast? Bij de keuringen van de personenwagens en de keuringen van de tweedehandswagens gaat het in totaal om 2,5 miljoen wagens, waarvan 500.000 wagens zich opnieuw moeten aanbieden. Waarom? Omdat er een gebrek is, en ik noem de vier meest voorkomende klachten: een gebrek aan de afstelling van de lichten, een gebrek in het profiel van de banden, een probleem met de ruitenwisser of met de emissie. Over de emissies hebben we de voorbije weken, maanden veel gepraat: veertigduizend auto's werden afgekeurd op basis van emissies; 500.000 min veertigduizend, dat betekent dat 460.000 auto's worden afgekeurd wegens banden, lichten of ruitenwissers. Dan heb ik de indruk dat het gaat om een verdienenmodel. En daarom zal GOCA maandag ook te horen krijgen dat die elementen er automatisch uit zullen gaan. Natuurlijk wil elke goede weggebruiker dat zijn ruitenwisser werkt, dat zijn banden niet afgesleten zijn, dat de lichten juist zijn afgesteld. Maar dat zou de boodschap zijn: dat het gedaan moet zijn dat het hier om een verdienenmodel gaat en we wel degelijk komen tot een performanter verhaal.

En waarom nu een instructie? Een instructie is voor de korte termijn. Op lange termijn wil ik wel degelijk ook werk maken van een volledig aangepaste regelgeving, waarbij ik tal van facetten kan doorsturen naar de garagisten, die uiteraard ook gecontroleerd en erkend moeten worden. We gaan daarbij echt naar een nieuwer, modern systeem. Ik zeg het opnieuw: voor mij is de maat vol. Wat ik tot nu toe gehoord en gezien heb, kan niet.

Op korte termijn is er dus die instructie, op lange termijn een aanpassing van de regelgeving. En in afwachting daarvan laat ik tegelijkertijd het Departement Mobiliteit en Openbare Werken nog meer controles en inspecties uitvoeren, om te laten controleren wat daar bezig is.

Ik ga er nog één slotopmerking aan toevoegen. Want ik moet in de pers lezen dat de wachtrijen te lang zijn, en dat ze dus maar vroeger moeten sluiten. Welke zelfstandige, of het nu over een bakker, slager of noem maar op gaat, sluit zijn zaak vroeger wanneer er te veel klanten voor de deur staan? Dit is gewoon absurditeit alom. De maat is vol, en daarom zullen die drie maatregelen asap uitgevoerd worden. *(Applaus bij Open Vld en cd&v)*

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister: eureka, u hebt het licht gezien. Want uw conclusie is exact dezelfde als wat het Vlaams Belang al herhaaldelijk in de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken naar voren heeft gebracht.

Het is goed dat u die maatregelen wilt nemen, maar stop nu met beloven en voer het ook uit. U hebt onder andere al beloofd dat u deze kaart nog sneller zou laten versturen. *(Wim Verheyden toont een herinneringskaart voor de autokeuring.)*

Wel, maak daar werk van. Ik heb ze vorige week in de bus gevonden. Normaal gezien moest ze vroeger gekomen zijn. Wel, vijf weken, het is nog altijd vijf weken, minister, en ze moest al veel vroeger gekomen zijn. Dat moest al in 2022 gerealiseerd zijn, en het is nog steeds niet gerealiseerd.

En de Vlaamse Ombudsdienst zegt dat het systeem rond die autokeuringen en reservaties langs alle kanten rammelt. Dit is chaos, dit is een zootje, en dat verdienen de mensen niet. De automobilisten zijn er de dupe van. Minister, ik hoop dus dat u inderdaad snel werk zult maken van die maatregelen, dat ze ook gerealiseerd zullen worden. Maar ik vrees, collega's, dat u en ik, wanneer we

binnenkort onze auto moeten laten keuren, toch nog even in de wachtrij zullen staan. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over geweld en staking bij De Lijn in Limburg

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de agressie tegen chauffeurs van De Lijn

ACTUELE VRAAG van Els Robeyns aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over agressie tegen personeelsleden van De Lijn

ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over agressie tegen medewerkers van De Lijn

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de bescherming van onze bus- en tramchauffeurs tegen agressie

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, minister en goede collega's, 'blijf van onze mensen'. Dat is, denk ik, ook de kreet die vanuit dit parlement heel luid zal klinken. Dat heeft natuurlijk alles te maken met de incidenten die er de laatste weken ten aanzien van medewerkers van De Lijn hebben plaatsgevonden. Veertien dagen geleden was dat in Genk, minister. Vervolgens hebben we het ook nog eens meegemaakt in Antwerpen en Turnhout. In Genk ken ik de situatie het beste. Een chauffeur zegt tegen een reiziger dat hij niet elektronisch mag roken op de bus. Die mens wordt van zijn stoel getrokken, bont en blauw geslagen en halfdood achtergelaten. Dit moet mij van het hart: als er vandaag iemand op een onvertogen plaats gaat of in zijn neus zit te peuteren, weet de hele wereld het via sociale media, maar nu heeft niemand iets gezien.

Het is ook terecht dat de vakbonden zich roeren. Er is sprake van meer veiligheid, camera's op de bussen en meer controleurs, het afschermen van de stuurcabine van de chauffeur. Maar let daar ook mee op, zorg voor een beetje terughoudendheid, want uit de evaluatie van de coronaperiode blijkt dat chauffeur en reizigers dat eigenlijk niet zo prettig vonden, die bunkers waarin de chauffeurs zaten opgesloten.

Minister, ik denk dat De Lijn, voor alles wat met agressie op het openbaar vervoer te maken heeft, naar een versterkte samenwerking met politie en justitie moet gaan. Hoe staat u tegenover die denkpiste?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, in elkaar geslagen worden op je werk omdat je iemand vraagt om niet te vaperen op de bus, dat kunnen weinig mensen zich inbeelden. We wensen de chauffeur in kwestie in de eerste plaats alle steun en hopen op een snel herstel. Ik hoop dat hij er niets aan overhoudt en het ziet zitten om snel opnieuw met de bus rond te rijden.

We weten, jammer genoeg, dat dit niet het enige geval van agressie is. Chauffeurs worden in het gezicht gespuwd door automobilisten, achtervolgd door

auto's en opgewacht aan de halte. En zelfs dat is maar het topje van de ijsberg. Dat is het fysieke geweld. Daaronder zit een hele brede laag, een ijsberg van verbaal geweld, waar heel weinig melding van wordt gemaakt en waarbij helemaal niet wordt ingegrepen. Het gaat over verbale agressie, bedreiging, racisme ten opzichte van chauffeurs. Ik denk dat we echt een oproep moeten doen voor respect, respect voor de mensen die onze bussen rondrijden, respect voor onze chauffeurs, van de reizigers van De Lijn en van de regering, natuurlijk.

Dat respect moet worden omgezet in concrete maatregelen. De vakbonden hebben groot gelijk om daar opnieuw voor op de tafel te kloppen. Ik ben blij dat dit in dit parlement ook wordt erkend. Het betreft investeringen die al lang werden beloofd inzake een afgesloten stuurpost en inzake camera's. Ik begrijp dat de chauffeurs vragen dat de beloftes die daaromtrent zijn gemaakt worden nagekomen. Maar ik denk, minister, dat het belangrijkste punt het punt is van de sociale controle. We weten dat sociale controle beter werkt dan repressie.

Weet u hoeveel controleurs er op de baan zijn in Limburg 's avonds, met volle ploegen? Dat zijn er twee. Twee controleurs zijn verantwoordelijk voor heel Limburg. Als het geen volle ploeg is, is het er één. Op die manier kunt u natuurlijk niet kordaat optreden tegen geweld, en al zeker niet proactief optreden. Zorg dat er mensen aanwezig zijn op die bussen, een tweede man of een tweede vrouw, om een oogje in het zeil te houden.

Minister, welke maatregelen zult u nemen om de agressie op de bussen van De Lijn tegen te gaan? *(Applaus bij de PVDA en van Hannelore Goeman)*

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (Vooruit): Minister, vorige week werd het inderdaad zwart voor de ogen van het personeel van De Lijn, nadat een buschauffeur voor de zoveelste keer het slachtoffer werd van zware agressie. Tot voor kort waren de buschauffeurs onze helden en werd er voor hen geapplaudisseerd. Vandaag doen ze nog steeds iedere dag in moeilijke omstandigheden hun uiterste best voor ons allemaal. Maar de toenemende agressie is wel een reëel probleem dat alsmaar groter wordt. Ik denk dat iedereen het er hier over eens is dat agressie onaanvaardbaar is en dat ieder geval er één te veel is.

Het wordt tijd dat we allemaal samen de krachten bundelen en ook effectief duidelijk maken dat we daar komaf mee willen maken. De vakbonden en de buschauffeurs hebben het signaal gegeven dat het genoeg is. Ze hebben het werk neergelegd. Dat signaal kwam ook duidelijk uit het management van De Lijn met de campagne 'En toen werd het zwart'. Het is nodig dat daar vanuit het beleid ook acties tegenover worden gesteld. Die chauffeurs en hun familie verwachten dat van u en van de regering.

Inderdaad, er is in overleg met het management afgesproken dat er geïnvesteerd zal worden in de afgesloten stuurposten en in de camera's. Maar we weten ook dat er een groot probleem is met een gebrek aan controle. Dat is een heikel punt. Meer ogen op de vloer van de bussen zou leiden tot meer sociale controle en voor meer veiligheid op de bussen zorgen. In het openbaredienstencontract, minister, hebt u terecht expliciet een stukje veiligheid opgenomen. U hebt benadrukt dat De Lijn maatregelen moet nemen en dat ze alle incidenten moet monitoren. Meer nog, in het openbaredienstencontract staat dat de overheid prioriteit gaat maken van de strijd tegen de agressors van het personeel van De Lijn.

Mijn vraag aan u is dezelfde als die van de collega's. Wat gaat u nu concreet doen om die agressie op ons openbaar vervoer eindelijk een halt toe te roepen? *(Applaus bij Vooruit en van Lise Vandecasteele)*

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Minister, een dramatisch geval in Genk doet opnieuw de ogen openen. Het is gepast dat er vanuit de politiek, vanuit de overheden en vanuit de hele samenleving, een krachtig signaal komt dat crapuleus en onaanvaardbaar gedrag, onaanvaardbaar geweld op het openbaar vervoer tegen een vreedzame buschauffeur niet meer kan. De arme man, de arme chauffeur uit Genk is jammer genoeg, collega's, één van de ruim tweehonderd buschauffeurs – tweehonderd, luister goed – die per jaar fysiek worden aangevallen door een reiziger. Dit kan echt niet verder.

Minister, ik vraag al jaren dat elke bus wordt uitgerust met camera's, ter preventie, maar ook ter vervolging. We zitten ongeveer aan 80 procent. Ik vraag me af hoelang het in godsnaam nog moeten duren voordat 100 procent wordt bereikt.

Mijn tweede punt zijn de afgesloten stuurhutten, waar we naar een flexibel systeem kunnen gaan, zoals voorgesteld. Het proefproject met de bodycams is een goede stap, maar we moeten dat heel snel uitbreiden. Ik heb zelf gevraagd of dashcams een optie kunnen zijn en volgens De Lijn is dat niet haalbaar. Ik vind dat jammer en begrijp het nog niet altijd even goed.

Een ander punt is meer controle op de cruciale lijnen. We weten perfect waar de meeste incidenten zich voordoen, dus laat ons daar expliciet inzetten op meer controle, maar ook op samenwerking – zoals collega Keulen zegt – met de politie. Dan vragen wij ook een zeer adequate vervolging, want ook daar mankeert het in dit land jammer genoeg nog altijd aan.

Minister, hoe gaat u er, samen met De Lijn, voor zorgen dat we hier niet weer moeten staan voor het zoveelste incident van geweld tegen een buschauffeur van De Lijn? Dank u wel.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Vorige week werd alweer een buschauffeur van De Lijn in elkaar geslagen door alweer allochtone vandalen. Deze keer gebeurde dat aan het station in Genk. De chauffeur had het immers gedurfd om vriendelijk te vragen om niet op de bus te roken. Vervolgens werd hij bespuugd, geslagen, uit de bus geduwd en geschopt toen hij al op de grond lag. En voor die chauffeur eindigde de rit op de spoeddienst van het ziekenhuis. Hij zal nu nog weken en maanden werkonbekwaam zijn. Dan vraag ik mij af hoe door en door slecht je kunt zijn om iemand die gewoon zijn job doet, zo zwaar toe te takelen.

Van de laffe allochtone daders is er nog steeds geen spoor. En ja, ik benadruk dat het gaat om allochtonen omdat de leiding van De Lijn, de andere betrokken partijen en de media dat steeds bewust verzwijgen, hoewel geen enkele chauffeur daarover verbaasd was. Weet u wat de eerste vraag is die chauffeurs elkaar stellen bij dergelijke gewelddadige incidenten? 'Het zal toch weer geen Vlaming zijn zeker?'. Nadien hebben we gezien dat chauffeurs zowel in Limburg als in andere provincies het werk hebben neergelegd uit steun en solidariteit met hun collega. Ik denk dat dat vooral aantoonde hoe spuugzat chauffeurs het zijn.

De toename van fysieke en verbale agressie neemt ondertussen schrikwekkende proporties aan. Het is niet de vraag of je als chauffeur of controleur slachtoffer zult worden van agressie, maar wel wanneer. Wie denkt dat ik overdrijf: vorig jaar waren buschauffeurs in totaal 2829 dagen werkonbekwaam wegens fysieke agressie. Die incidenten stapelen zich dus op en de verantwoordelijke politici kijken de andere kant uit. Minister, ik wil u vragen om mij in eerste instantie het riedeltje te besparen dat elk slachtoffer er een te veel is, dat geweld onaanvaardbaar is en dat de daders hard gestraft moeten worden, want dat zijn keer

op keer loze woorden die nooit door concrete daden worden gevolgd. Ik wil van u weten welke maatregelen u nu effectief en dringend zult nemen om te voorkomen dat nog meer chauffeurs slachtoffer worden van geweld, en wanneer u nu eindelijk voldoende gaat investeren in de veiligheid van de mensen? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, collega's, voor de vele terechte vragen. Ik denk dat de beelden die we in de media hebben gezien van de zwaargewonde buschauffeur, niemand onberoerd en koud laten. Ik denk dat we dat met z'n allen een halt moeten toeroepen, want het kan absoluut niet. In de eerste plaats wil ik het slachtoffer in kwestie een spoedig herstellen wensen. Maar, collega's, elke vorm van verbale, maar zeker fysieke agressie naar onze buschauffeurs en mensen die ten dienste staan van anderen, is er een te veel. En ja, dat heb ik al vaak gezegd, maar ik denk dat dat ook wel een standpunt is dat niemand kan ontkennen. We moeten blijven zorgen voor de veiligheid van onze chauffeurs, en dat doen we ook.

Naar aanleiding van het trieste ongeval vorige week, zijn mijn mensen samen met de mensen van De Lijn en de mensen van de Federatie van de Belgische Autobus- en Autocarondernemers (FBAA), de pachters, onmiddellijk gaan samen-zitten en hebben onmiddellijk gezegd dat we de gezamenlijke campagne die we ook uitgerold hebben met de vakorganisaties, opnieuw onmiddellijk online zetten, namelijk de campagne 'En toen werd het zwart' en daar onmiddellijk groot mee uitpakken. Waarom? Ten eerste als reactie naar al die chauffeurs en medewerkers dat niemand dat tolereert. Ten tweede hebben we ook onmiddellijk aangekondigd dat er nog bijkomende campagnes gaan komen alsook maatregelen, opnieuw, omdat we respect willen afdwingen voor iedereen die zich ten dienste stelt van de maatschappij en zeker voor al onze chauffeurs die ervoor zorgen dat mensen van de ene plaats naar de andere kunnen gaan.

Ik ben het niet eens met degenen die zeggen dat wij niets doen. Ik denk dat als u eerlijk bent, mijnheer Janssens, u perfect weet dat wij wel heel wat maatregelen nemen. Ik weet niet of u het globale veiligheidsplan van De Lijn kent. We hebben dat al meermaals in de commissie besproken en dat wordt ook regelmatig bijgestuurd, ook weer in overleg met de vakorganisaties.

We hebben er vorige week onmiddellijk over gepraat dat we nog sneller werk willen maken van die stuurposten en bodycams en dat we de camera's zo snel mogelijk overal uitgerold willen zien.

Wat is het antwoord daarop? Van die stuurposten wordt volop werk gemaakt. Men focust in eerste instantie op die locaties waar de risico's het grootst zijn. Daar gaat men de stuurposten maximaal afsluiten. De raad van bestuur heeft daaromtrent een bestek goedgekeurd ten belope van 2,8 miljoen euro om te zorgen dat zoveel mogelijk stuurposten kunnen worden afgesloten.

Ten tweede zijn er de camera's. Sinds 2008 worden nog alleen maar bussen met camera's besteld. U weet dat wij nog een oudere vloot hebben en nog bussen van voor 2008 die nog geen camera's hebben. Die bussen worden zo snel mogelijk in het kader van de vergroening uitgefaseerd. Dat betekent alleszins dat eind 2022 80 procent van de bussen van De Lijn van camera's voorzien zijn. Die 20 procent zijn de Euro 3- en Euro 4-bussen, die uit het circuit gaan. Ook bij de exploitanten zijn er volop bussen die zijn uitgerust met camera's. Daar gaat het over 76 procent. Mijn engagement is alleszins dat tegen eind 2024, tegen 2025 dus, alle bussen zijn uitgerust met camera's.

We zetten ook extra lijncontroleurs in. We hebben recent gevraagd om nog extra lijncontroleurs in te zetten. Er zijn er tien extra aangeworven. Ik ga niet bepalen waar die moeten worden ingezet. Ik denk dat De Lijn dat het beste kan doen op basis van de meldingen en de locaties waar de meeste klachten zijn in verband met agressie richting de chauffeurs.

Ook op de samenwerking met de politie blijven we inzetten. Dat doen onze mensen samen met de straathoekwerkers. De Lijn zit samen met politie en met straathoekwerkers om nog meer directe controles te doen van mensen die zich agressief opstellen naar onze medewerkers.

Opleiding blijft er sowieso te allen tijde.

Dan is er het verhaal van de bodycams. We hebben dat al meermaals besproken in de commissie. En ja, ik ben samen met De Lijn vragende partij om een pilootproject rond bodycams uit te rollen. En ja, we hebben daaromtrent een schrijven gericht aan de federale politie. Die heeft aangekondigd om maximaal bodycams bij de veiligheidsdiensten, de politiediensten, te hebben maar dat het op dit ogenblik nog niet mogelijk is bij andere instanties. Ik had gisteren een interministeriële conferentie (IMC), een overleg met mijn federale en gewestelijke collega's. Daar hebben we gezamenlijk het standpunt geuit dat we samen de federale overheid willen vragen om asap een pilootproject uit te rollen bij De Lijn om bodycams voor de controleurs van De Lijn mogelijk te maken. Ik denk dat dat al voor een deel soelaas biedt zodat diegenen die zich agressief opstellen, ten minste weten dat ze gefilmd en onmiddellijk gedetecteerd kunnen worden.

Kortom, we nemen heel wat maatregelen. Maar natuurlijk heeft elk slachtoffer van geweld daar weinig baat bij. We veroordelen ten stelligste iedereen die zich schuldig maakt aan fysieke maar ook aan verbale agressie naar al onze medewerkers. Dat blijf ik benadrukken. Daarom bekijken we samen met De Lijn, de vakorganisaties en al onze politie- en veiligheidsdiensten hoe we nog meer gerichte en concrete acties kunnen nemen om een halt toe te roepen aan dergelijke agressievelingen.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Dat is een heel duidelijk antwoord, met heel wat engagementen, ook zaken die in de uitrol zitten. Het zijn niet alleen woorden, maar ook daden, en dat is altijd het begin van de geloofwaardigheid in de politiek, minister.

Ik wil u nog een tip geven. Waarom zou u niet samen met alle ministers van Mobiliteit van het koninkrijk samenzitten met de procureurs-generaal? De problemen die zich hier voordoen in verband met geweld ten aanzien van medewerkers van De Lijn, doen zich triestig genoeg ook voor op federaal niveau bij de NMBS. Hetzelfde geldt voor de medewerkers van Transport en Commun (TEC) en de MIVB. Namens alle ministers van Mobiliteit van het koninkrijk kunnen jullie die procureurs-generaal dan vragen om in het strafbeleid prioriteit te geven aan gewelddaden ten aanzien van onze openbaarvervoermaatschappijen.

Toen ik destijds minister was, had ik ook Sport in de portefeuille. Ik herinner mij dat er een probleem was met doping. Daarover hebben we toen samengezeten met de procureurs-generaal. Advocaat-generaal Sabbe was toen hormonen-magistraat en belast met de strijd tegen dopingmisbruik. Dat heeft resultaten opgeleverd.

Zit rond de tafel met die procureurs-generaal, en laat geweld ten aanzien van medewerkers van de openbaarvervoermaatschappijen met prioriteit en accent behandelen. Dat is dan een duidelijk kenmerk, een versterking in het strafbeleid.

De voorzitter: De heer D’Haese heeft het woord.

Jos D’Haese (PVDA): Minister, iedereen zegt dat we geweld tegen chauffeurs van De Lijn niet mogen tolereren. Maar wat ik van veel chauffeurs hoor, is dat zij merken dat er telkens pas maatregelen worden genomen als er weer zo’n voorval gebeurt, als er weer iemand in elkaar wordt geslagen. En dan wordt er onmiddellijk een campagne online gezet. Op zich is zo’n campagne een goede zaak. Ik ben daarvoor, echt waar, ik vind dat een goede campagne. Maar daarmee zullen we het niet oplossen.

We weten dat sociale controle werkt. En dan hoor ik u zeggen dat er tien extra controleurs komen, tien extra controleurs voor Vlaanderen. Minister, dat is zelfs geen druppel op een hete plaat. Hoe zullen we daarmee de aanwezigheid van extra personeel op die bussen voorzien? Hoe zullen we daarmee extra sociale controle voorzien? Hoe zullen we daarmee onze chauffeurs beschermen? Ik zie het niet.

Minister, bent u bereid om een veel grotere inspanning te doen en ervoor te zorgen dat onze controleurs stukken op bussen kunnen meerijden, aanwezig kunnen zijn, chauffeurs kunnen ondersteunen, kunnen zorgen voor de veiligheid van de reizigers en de chauffeur op de bus? *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (Vooruit): Minister, we weten ondertussen allemaal dat buschauffeur nagenoeg een knelpuntberoep is. We vinden alsmaar moeilijker buschauffeurs. Het minste wat die chauffeurs mogen verwachten van de overheid, is dat wij hun veiligheid op het werk kunnen garanderen.

Het is inderdaad spijtig dat er altijd eerst incidenten moeten gebeuren vooraleer er bijkomende maatregelen worden genomen. Het is goed dat die afgesloten stuurposten, bodycams en camera’s er nu komen. Die hadden er al ang mogen zijn, maar het is positief.

Maar het gaat inderdaad over die ogen op de bus, die sociale controle, die controleurs. Daarvoor zijn er veel meer middelen nodig. En dat is volledig uw bevoegdheid, uw verantwoordelijkheid, minister, om ervoor te zorgen dat de veiligheid van de chauffeurs, maar ook van de passagiers op die bus wordt gegarandeerd. Zo kan ons openbaar vervoer veilig en aantrekkelijk zijn en zo krijgen we passagiers weer in de bus in plaats van ze uit de bus te jagen.

Zowel de chauffeurs, als wij, de families en de reizigers kijken daarvoor naar u. We rekenen erop dat u daar de nodige inspanningen voor doet. *(Applaus bij Vooruit en van Lise Vandecasteele)*

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Minister, het is in elk geval hoopgevend dat u zegt dat er op heel korte termijn tien controleurs bij komen. Ik hoop dat die echt worden ingezet op de heetste lijnen, de lijnen waar de meeste incidenten gebeuren. We kennen die perfect, laten we gebruikmaken van die data om een goed beleid te voeren. De toekomst zal moeten uitwijzen of die tien genoeg zijn. Ik reken op u om daar verder gevolg aan te geven.

Ten tweede, ik vraag al jaren om camera’s en ik hoor ook al jaren dat die bij de vernieuwing van de bussen zouden worden voorzien. Dat is heel goed. Maar wat houdt ons in godsnaam tegen, wat houdt De Lijn tegen om ook de bestaande bussen in te richten met camera’s? Dat is een peulschil op budgettair vlak in vergelijking met het totaalbudget van De Lijn. Ik vraag het al jaren en ik vraag

het nogmaals: doe dat alsjeblieft versneld, en idem wat betreft de versnelde stuurposten.

Er is in het verleden al heel veel gezegd over de nultolerantie. Ik weet dat u samen met minister Demir initiatief hebt genomen richting het College van procureurs-generaal. Is daar al iets uit gekomen? Kunnen we op heel korte termijn naar een nultolerantie gaan voor geweld tegen buschauffeurs, zoals dat bijvoorbeeld geldt bij geweld tegen politiemensen? *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, online campagnes wanneer er alweer iemand het slachtoffer geworden is van geweld, prima, wat mij betreft, als steun voor het slachtoffer, maar het is telkens reactief en nooit proactief. Dat is toch wat er van een minister van Mobiliteit mag worden verwacht: dat ze er proactief voor zorgt dat chauffeurs geen slachtoffer meer kunnen worden van geweld. Dat gaat gepaard met investeringen. Hoe je het ook draait of keert, het gaat om budgetten. Dat heeft te maken met prioriteiten en met politieke wil, want u besteedt tientallen miljoenen euro's aan de vergroening en de elektrificatie van de busvloot, maar voor de veiligheid van de chauffeurs is er nooit geld, is er nooit budget.

Dus vraag ik u: zet daar nu eindelijk eens op in, maak daar nu eens uw prioriteit van, want zij zorgen er dagelijks voor dat duizenden mensen op hun werk of op school geraken met de bussen van De Lijn. Die investeringen, dat is inderdaad geen rocketscience. Dat is een kwestie van de juiste keuzes maken: meer begeleiders, meer controleurs, camera's, bodycams, wat mij betreft zelfs verdedigingsmateriaal voor buschauffeurs en controleurs – pepperspray of wat dan ook. Zorg er in hemelsnaam voor dat die mensen de middelen hebben en de mogelijkheid om zichzelf te verdedigen en dus te voorkomen dat ze opnieuw het slachtoffer worden van geweld. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Collega's, ook Groen vindt dat de veiligheid van iedereen die zich inzet voor de publieke zaak, bijvoorbeeld buschauffeurs, absoluut gegarandeerd moet zijn. Wat er de laatste weken gebeurd is, is nog maar eens een keer ontoelaatbaar, dat moeten we blijven zeggen. En er moet inderdaad ook actie volgen. Het is goed, minister, dat u inzet op extra camera's, op extra afgeschermdde bestuurderscabines en bodycams enzovoort, maar de oplossing ligt niet alleen in het extra controleren op de bussen en al zeker niet, mijnheer Janssens, in het uitrusten van onze buschauffeurs met pepperspray. Naar welke samenleving gaan we dan? *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Wat volgens Groen moet gebeuren, minister, is dat, net zoals politieagenten, brandweerlui en hulpverleners in het algemeen, ook buschauffeurs weten dat, als er tegen hen of tegen hun collega geweld wordt gepleegd, die dader heel snel gevat en veroordeeld wordt, en dat vooral die potentiële daders dat weten, zodat we een echt afschrikkende effect hebben. Daarover moet u overleg plegen met minister van Justitie Van Quickenborne en met minister van Binnenlandse Zaken Verlinden, want dit moet dringend aangepakt worden. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Agressie op ons openbaar vervoer getuigt inderdaad van een totaal gebrek aan respect van die daders en is onaanvaardbaar. Ik denk dat iedereen het daarover eens is. Nog maar een viertal maanden geleden hadden we deze discussie ook en heb ik gepleit voor een brede aanpak rond veiligheid in het openbare leven in het algemeen, met het middenveld, maar ook

met de lokale besturen en de federale collega's van Justitie en Binnenlandse Zaken. Daar is voldoende op ingegaan.

Ik had nog een kleine suggestie om die sociale controle, die door een aantal collega's toch ook belangrijk wordt geacht, wat op te vijzelen: misschien kunnen we de opleidingen die nu door De Lijn aan die chauffeurs worden aangeboden – dat zijn ongeveer een vijftal opleidingen per jaar, waaraan in totaal gemiddeld toch maar een 430 chauffeurs en controleurs deelnemen –, substantieel doen toenemen? En bijkomend, als we het over sociale controle hebben: er zitten ook andere mensen op de bus, er staan ook andere mensen aan de haltes. Want uiteindelijk gaat het over een kleine minderheid agressors. Kunnen we via omstanderstrainingen niet ook de rest van onze reizigers inschakelen? (*Opmerkingen*)

Iemand moet die aanbieden. Is dat een piste om op verder te werken? Kan er nagedacht worden hoe daar met andere collega's rond gewerkt kan worden? Want het is ook een kwestie van hoe de anderen reageren. Ik denk dat dat heel belangrijk is bij alle vormen van agressie: hoe reageren omstaanders? Kunnen we daar ook niet eens op inzetten?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, collega's, voor de bijkomende vragen.

Ik denk dat dat laatste – als men ziet dat iemand het slachtoffer wordt van agressie, waarom wordt er dan niet ingegrepen? – iets is waar we het maatschappelijk, in een bredere context eens over moeten hebben, want het gaat niet alleen over de buschauffeurs, het gaat ook over verpleegkundigen, veiligheidsdiensten, politiediensten. Dit is een groter maatschappelijk verhaal.

We hebben bij De Lijn ruim achtduizend medewerkers. Gelukkig gebeurt er maar af en toe iets. Maar die beelden, zoals we ze hebben gezien, van zware kwetsuren in het aangezicht kunnen we absoluut niet tolereren.

Diegenen die hier zeggen dat we alleen maar reactief optreden en nooit proactief iets doen, nodig ik uit om het veiligheidsplan van De Lijn erop na te lezen. Ik heb alle maatregelen die wij nemen daarnet al opgesomd: alles wat we doen voor de stuurposten, de camera's die we hebben geplaatst, de lijncontroleurs die we inzetten. Het is niet zo dat we slechts tien lijncontroleurs inzetten. We hebben er nu, op heel korte termijn, tien extra. Trek niet alles in het belachelijke. Erken dat er al heel veel wordt gedaan. Het is een en-en-enverhaal. Eén maatregel alleen zal natuurlijk geen soelaas brengen. Het gaat om het geheel van alle maatregelen samen.

Tot wie, zoals de heer Keulen en de heer Bex, suggereert dat we nog meer in overleg met de parketten moeten gaan en dat we nog meer een lik-op-stukbeleid moeten voeren ten aanzien van de agressoren en van diegenen die zich schuldig maken aan agressie ten aanzien van mensen die ten dienste staan van anderen, zeg ik dat we in het verleden al meermaals overleg hebben gehad, zowel met de parketten als met de procureurs-generaal. We zullen dat zeker nog opnieuw doen. Dat hebben we gisteren afgesproken op het ministerieel overleg met de andere collega's van Mobiliteit. We hebben ook het verhaal gebracht van het pilootproject met bodycams voor de lijncontroleurs. Ook dat kan een bijkomend signaal zijn, naast de camera's in onze bussen en trams, om toch maar eenieder die zich aan laakbaar gedrag wil overgeven, duidelijk te maken dat hij zich daar toch maar voor behoedt, want hij wordt gefilmd. Daar is nog geen groen licht voor. Daar zou een werkgroep voor worden samengesteld.

Ik blijf absoluut een pleitbezorger van nultolerantie ten aanzien van de agressoren die zich schuldig maken aan geweld op mensen die ten dienste staan van anderen. Daar moet inderdaad dringend werk van worden gemaakt.

Kortom, er zijn de campagnes. Die doen we niet zomaar. Dat draagt ook bij aan heel het maatschappelijke verhaal waarbij eenieder die iemand het slachtoffer van agressie ziet worden, de plicht heeft om te ageren: hij moet de nooddiensten bellen of tussenkomen of wat dan ook, in elk geval overgaan tot actie. Daarvoor voeren we die campagnes. Die campagnes worden door iedereen bij het openbaar vervoer gedragen: door alle vakorganisaties, door de private busmaatschappijen, door alle buschauffeurs bij De Lijn. We hebben ze een aantal maanden geleden uitgerold. Naar aanleiding van het specifieke ongeval van vorige week hebben we ze onmiddellijk weer online gezet. Dat wordt door immens veel mensen geapprecieerd. Ik hoop dat het ook de agressoren doet inzien dat dit absoluut niet kan, dat zij hun laakbare gedrag een halt moeten toeroepen, dat het niet kan dat onze chauffeurs worden geattaqueerd wanneer zij gewoon hun job doen.

Kortom, we blijven het allemaal opvolgen. We zullen zeker nog met de procureurs-generaal en met de parketten verder in overleg gaan om te bekijken hoe nog meer een lik-op-stukbeleid kan worden gevoerd.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Een veilig openbaar vervoer is de basisvoorwaarde om nieuwe krachten te kunnen aantrekken, om de vele vacatures bij De Lijn te helpen invullen en ook om reizigers uit de wagen te krijgen.

Minister, er is nog iets waaraan ik denk. Op het ogenblik dat daders worden gevat, zou er kosteloze rechtsbijstand moeten zijn. We kennen dat allemaal in de politiezones. Als politie-inspecteurs het slachtoffer worden van geweld, krijgen zij, op het ogenblik dat de daders rekenschap moeten afleggen bij de rechter, vanuit de zone kosteloze rechtsbijstand. Dat maakt voor die agenten een wereld van verschil. U moet dat ook overwegen voor medewerkers van De Lijn die slachtoffer zijn van geweld.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, ik zal zeker nog eens het veiligheidsplan doorlezen, maar ik vrees dat de chauffeurs op het terrein daar weinig mee geholpen zijn. Minister, je kunt er toch niet omheen dat De Lijn en de regering de afgelopen jaren met de voeten slepen als het gaat over de aanpak van geweld op de bussen. Vroeger was er een apart budget voor veiligheidsbeleid. Dat bestaat niet meer. Dat is in een grote pot gegooid, samen met de besparingen die op de hele De Lijn worden uitgevoerd.

Ten tweede zien we vandaag heel duidelijk dat het voor het Vlaams Belang niet uitmaakt wie er aangevallen wordt, maar wel wie er aanvalt. Het maakt niet uit wie het slachtoffer is, maar wie de dader is. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Rustig, mijnheer Janssens, rustig. U hoort het niet graag, ik weet het wel. U komt niet weg met uw racisme, echt niet. U kunt niet elke keer opnieuw weggkomen met uw racisme. Ik raad u aan om nog eens onder buschauffeurs te komen. U zult zien dat een heel groot deel ervan mensen zijn waarvan u zegt dat het eigenlijk geen Vlamingen zijn. Mij maakt het niet uit wie de dader is, mij maakt het niet uit wie het slachtoffer is. Geen geweld. Het maakt niet uit door wie of tegen wie, wij moeten het geweld tegen onze chauffeurs van De Lijn stoppen. *(Applaus bij de PVDA, Groen en Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (Vooruit): Voorzitter, minister, in de overeenkomst tussen de Vlaamse overheid en De Lijn staat duidelijk dat de Vlaamse overheid prioriteit wil

maken van de aanpak van agressie op het openbaar vervoer. Prioriteit betekent nieuwe acties en nieuwe middelen, waarzonder die belofte een lege doos is. De verantwoordelijkheid voor de veiligheid op de bus ligt tot nader order nog altijd bij de overheid en niet bij de passagiers, collega Brouwers. De chauffeurs rekenen op de minister om te zorgen dat zij in veiligheid hun job kunnen uitoefenen. We hopen, minister, dat we niet moeten wachten op een nieuw incident vooraleer er concrete maatregelen genomen worden. *(Applaus bij Vooruit, Groen en de PVDA)*

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Bedankt, minister, om ervoor te zorgen dat we niet langer moeten spreken over de schande van meer dan tweehonderd gevallen van fysieke agressie tegen buschauffeurs. Daar is een mix van maatregelen voor nodig. U noemt zelf sensibiliserende acties. Dat is goed. Verder moeten we in de infrastructuur werken met camera's, met bodycams indien mogelijk, en met afgesloten stuurhutten.

Ten slotte moeten we streng straffen. Er is nood aan nultolerantie tegenover geweld tegenover buschauffeurs van De Lijn en anderen. Ik ga u nog eens vragen om actie te nemen. We kunnen dit als politiek niet langer tolereren. Dat kan niet, niet als politiek, niet als overheid, niet als samenleving. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, als we kijken naar het toenemend aantal gevallen van geweld tegen buschauffeurs van De Lijn, kunnen we alleen maar concluderen dat de regering de veiligheid van onze chauffeurs onvoldoende kan of wil garanderen. Dat pamperbeleid werkt niet, er moet een lik-op-stuk-beleid komen. Ook de naïviteit en de struisvogelpolitiek die ik ter linkerzijde hoor, zal geen zoden aan de dijk brengen. Die straffeloosheid zorgt er net voor dat er steeds meer geweld is tegen buschauffeurs. Het wegstijven wanneer het gaat over telkens opnieuw diezelfde allochtone daders waar zelfs buschauffeurs van vreemde origine over zeggen dat ze het beu zijn, zal niet helpen. Maar blijkbaar mag je van de fanclub van Jos D'Haese over allochtonen niets zeggen, zelfs niet wanneer de buschauffeurs, waarvoor hij het zagezegd wil opnemen, telkens het slachtoffer worden. Ik kan u zeggen, mijnheer D'Haese, de buschauffeur die het slachtoffer werd in Genk, is niet gediend van uw praatjes, ... *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Die is niet gediend van de naïviteit van de linkerzijde die wil dat geweldplegers hard aangepakt worden, dat de allochtonen hard aangepakt worden wanneer het keer op keer dezelfde daders zijn. *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Die slachtoffers, dat zijn de buschauffeurs en het personeel van De Lijn, minister. Daar moet u voor opkomen. *(Opmerkingen van Stijn Bex)*

De linkerzijde doet het niet. Doe het ten minste vanuit de regering. Heb de moed en de politieke wil om te investeren. Het argument dat er geen budget meer is, terwijl er miljoenen euro's gaan naar de elektrificatie en vergroening van de bussen ... Als u zo doorgaat, zal de uitstroom van de chauffeurs alleen maar toenemen, en dan zijn er geen chauffeurs en geen reizigers meer. Dan zijn er ook geen groene bussen meer nodig. Toon die politieke wil. Kijk en luister niet naar de linkerzijde. Pak geweldplegers hard aan en investeer in de veiligheid van chauffeurs. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mag ik erop wijzen dat de repliek beperkt moet worden tot één minuut?

De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bart Claes aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de niet-opname van fietsongevallen zonder tegenpartij in de ongevallenstatistieken

ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de conclusies van het Vlaams Congres Verkeersveiligheid rond fietsveiligheid

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Minister, alle actuele vragen van de Vlaams Belangfractie, alle drie, zijn vandaag aan u gericht, uiteraard omdat we u een zeer sympathieke minister vinden, maar toch vooral omdat mobiliteit een belangrijk thema is voor het Vlaams Belang. Collega Janssens stelde een vraag over de veiligheid op de bus, collega Verheyden over de wachttijden bij de autokeuring en ik stel vandaag graag een vraag aan u over de groeiende groep fietsers in Vlaanderen. Want uit een onderzoek van VRT NWS blijkt dat bij de eenzijdige ongevallen bij fietsers – dat zijn ongevallen waarbij geen enkele andere partij betrokken is, enkel de fietser die vaak uitglijdt, enzovoort – de cijfers niet in de statistieken komen. Maar een op de zes van zulke ongevallen, die vaak te wijten zijn aan tijdelijke gladheid, riooldeksels die blijkbaar in de fietsstrook geïntegreerd worden, wordt blijkbaar gemeld, de rest komt dus niet in de officiële ongevallenstatistieken. Dat is een probleem, dat is een manco. Hierdoor moet het beleid een beetje blind gaan varen, want we weten niet waar de problemen zijn, bij wie de problemen zich bevinden, we weten ook niet wanneer de problemen zich voordoen. Men kan daar als uitvoerende macht niet gaan bijsturen. Men kan daar infrastructureel niets aan gaan aanpassen. Men kan daar aan de wegvoorziening niets ondernemen om de situaties van onveiligheid die er vaak zijn, te gaan verbeteren.

Minister, kunt het onderzoek van VRT NWS onderschrijven? Zijn die bevindingen inderdaad correct? Indien ja, wat gaat u ondernemen om de discrepantie tussen cijfers en werkelijke ongevallen in de toekomst te verhelpen? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): In de Vlaamse wielerveek – het hoogtepunt is zondag, vandaag is het Dwars door Vlaanderen – is wat we hier brengen over fietsers en fietsen in Vlaanderen jammer genoeg niet zo rooskleurig. Integendeel, de situatie van de actieve weggebruiker is ronduit zorgbarend. We hebben op 21 maart het Vlaams Congres Verkeersveiligheid gehad. Dan zien we dat we het streefcijfer voor 2022 voor fietsdoden en zwaargewonden op 808 lag. We zitten nu op 1094 in 2022. Het streefdoel voor 2030 is 462. Dat betekent dat we naar meer dan een halvering moeten gaan. Met de huidige tendens zal dat dus moeilijk haalbaar worden.

Openbaar vervoer, maar ook fietsen is voor mijn partij belangrijk. Daarom is mijn vraag daarbij: er zijn 25 doelstellingen gesteld door het Vlaams Forum Verkeersveiligheid, 25 aanbevelingen. Data, zoals collega Claes aanhaalt, zijn daarbij. Dat is enorm belangrijk. Dat hebben we ook gezien bij ons jongste bezoek aan Noord-Europa. Minister, welke maatregelen gaat u nu nemen naar aanleiding van dat congres? Zijn er concrete maatregelen die u gaat nemen, doelstellingen om die ongevallen met fietsers toch sterk te reduceren?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Collega's we zeggen het elke keer opnieuw: verkeersveiligheid is een belangrijk aspect. We willen meer mensen op de fiets, maar fietsers zullen zich maar met de fiets gaan verplaatsen als dat veilig en comfortabel kan gebeuren. Het klopt, en we hebben inderdaad de cijfers gezien die recent in de pers gekomen zijn: het aantal solo-ongevallen of het aantal eenzijdige fietsongevallen is ondervertegenwoordigd in onze verkeersveiligheidsstatistieken. Nu, onze verkeersveiligheidsstatistieken hanteren de cijfers van de federale politie. Als iemand geen aangifte gaat doen, komt dat natuurlijk ook niet in die cijfers. We kunnen alleen maar eenieder die slachtoffer wordt, al is het van een eenzijdig ongeval, zoveel mogelijk aanmoedigen om daar ook melding van te maken. Daarom hebben we ons meldpunt bij het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV), waarbij we sowieso eenieder oproepen: als je ergens een gebrekkige toestand ziet, een gebrek in de weg of een paaltje dat hinderlijk kan zijn of wat dan ook, dat aanleiding kan geven tot solo-ongevallen, meld dat dan op dat meldpunt. We gaan dat meldpunt ook koppelen aan het Burgerprofiel, zodat iedereen daar nog sneller en accurater op kan inzetten. Door het feit dat we daar al veel aandacht voor gevraagd hebben, zien we dat er al ruim 33 procent stijging is in het aantal meldingen op dat meldpunt.

Tegelijkertijd hebben we in het kader van ons MIA-project (Mobiliteit Innovatief Aanpakken) recent ook samengezeten met het Instituut voor Mobiliteit (IMOB) voor een burgerparticipatieplatform, om ook daar burgers nog meer inspraak te laten hebben rond meer fietsveiligheid. Wat dat betreft, nemen we dus wel een aantal maatregelen. Maar ik roep iedereen die slachtoffer is van een eenzijdig fietsongeval, op om dat sowieso te melden, hetzij bij de lokale diensten of politiediensten, hetzij bij het meldpunt, afhankelijk van waar het ongeval gebeurd is. Dan kan men daar ook gericht mee omgaan.

Bijkomend moet ik natuurlijk wel meegeven dat een eenzijdig ongeval te maken kan hebben met infrastructuur, maar ook met het gedrag. Dat is natuurlijk ook een belangrijk aspect waardoor er ondervertegenwoordiging is.

Het Vlaams Forum van Verkeersveiligheid is in februari samengekomen en heeft inderdaad 25 voorstellen of maatregelen geformuleerd. Heel veel van die maatregelen zitten al in ons verkeersveiligheidsplan. U weet dat wij in juli 2021 een verkeersveiligheidsplan naar buiten gebracht hebben met 37 concrete maatregelen om een kentering te kunnen krijgen in onze verkeersveiligheidsstatistieken. We hebben daar ook al heel wat monitoring en opvolgingselementen aan gekoppeld. Ik denk aan het afwegingskader rond 30 kilometer per uur. Ik denk aan het afwegingskader rond conflictvrije kruispunten en dergelijke meer. We zijn daar dus volop mee bezig.

Ik zie niet heel veel nieuws in die 25 maatregelen die het Vlaams Forum nu gelanceerd heeft, behalve misschien het reduceren van de snelheid van 120 naar 100 kilometer per uur op de snelwegen. Maar we hebben het er al vaker over gehad dat daar geen draagvlak voor is. We zien ook dat het gros van de ongevallen niet op de autosnelwegen gebeurt bij een regime van 120 kilometer per uur, maar wel in de bebouwde kom, bij snelheidslimieten van 50 en 30 kilometer per uur. Het gros van de ongevallen gebeurt op onze gemeentewegen. Dat neemt niet weg dat we alles op alles blijven zetten voor meer verkeersveiligheid. Ons verkeersveiligheidsplan is een dynamisch plan, dat we continu bijsturen en continu monitoren.

De cijfers inzake fietsongevallen zijn slecht in Vlaanderen. Ze zijn nog slechter in Brussel en Wallonië. Ze zijn in heel ons land tout court slecht. Op de laatste bijeenkomst met onder andere onze experts rond verkeersveiligheid hebben we

opnieuw gekeken hoe we samen nog meer acties kunnen doen voor meer veiligheid, en zodoende voor meer fietsveiligheid.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Het is goed dat u het belang van het verzamelen van data onderschrijft en ook wijst op de verantwoordelijkheid van de fietser zelf in dezen. Dat is inderdaad ook niet te onderschatten.

U had het kort over het wegenmeldpunt. Het is goed dat dat bestaat, maar ik heb de indruk dat het nog niet heel bekend is bij de fietsers zelf. Daar moet dus nog aan gewerkt worden. Het is op dit moment ook niet echt gebruiksvriendelijk. Ik wil graag verwijzen naar Noorwegen, waar momenteel een testproject loopt met het gebruik van een app die veel gemakkelijker is. En daar worden ook de hulpdiensten bij betrokken. Als een persoon die een fietsongeval heeft gehad, aankomt in een ziekenhuis, zal daar automatisch een registratie gebeuren van wat er wanneer gebeurd is. Dat komt dan ook in de statistieken terecht. Dat komt bij het beleid terecht, en dan kan er snel en adequaat gehandeld worden, om eventueel infrastructurele aanpassingen te doen. Ziet u ook heil in zo'n aanpak in Vlaanderen, om de hulpdiensten bij zo'n app en meldpunt te betrekken? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ik wou het ook over die data hebben. Een gebruiksvriendelijke app, dat is fijn. Een meldpunt, opnieuw één: ook fijn. Maar eigenlijk moet er meer gebeuren. Er moet een rechtstreekse lijn zijn naar de spoeddiensten, zodat je dat daar kunt aangeven, eventueel anoniem. Een spoeddienst kan dan doorgeven dat het ongeluk is gebeurd door een put in de weg, door een foute inschatting van een kruispunt, of bijvoorbeeld door een valpartij of een botsing met een wagen, of een botsing met een andere fietser, zodat men daar onmiddellijk op kan inspelen. Daar moeten we inderdaad de hulpdiensten en de ziekenhuizen bij aanspreken.

Ten tweede ga je het aantal ongevallen nooit kunnen reduceren als de handhaving niet doorgetrokken wordt. En dat is het probleem. Als we kijken naar landen waar het aantal ongevallen daalt, gebeurt dat vooral door streng te handhaven. Als het niet gaat door politiemensen zelf, doe het dan via automatisering. De technologie is er. Die moeten we gebruiken.

Ten derde: sensibilisering. Het meldpunt is niet bekend, maar er zijn ook andere dingen. Spoor mensen aan. Ik zie geen spots op tv. Er zijn automobilisten die niet weten dat een speedpedelec in een zone 50 op de autoweg mag rijden. Die worden blijkbaar gek als daar een fietser voor hen verschijnt. Dat zijn allemaal elementen die voor een stuk door onwetendheid komen. En dat mis ik toch wel een beetje.

Uitsluitend afgaan op hoffelijkheid is echt niet voldoende, en dan denk ik dat je ook vooral de lokale besturen moet ondersteunen. Er zijn heel veel gemeenten die geen uitgebreide mobiliteitsdienst hebben, dus ondersteun die alstublieft, zodat die inderdaad de juiste maatregelen kunnen nemen, en ik denk dat we dan een eind verder kunnen gaan. Maar inderdaad, wat we nu eigenlijk doen, blijft een beetje aanmodderen. Dank u.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (cd&v): Dank u, voorzitter.

Minister, we hebben al verschillende keren in de commissie aangehaald dat data verzamelen heel belangrijk is om de verkeersveiligheid te verhogen. Als we niet weten hoe een ongeval gebeurt of waarom een ongeval gebeurt, als we de oorzaak niet kunnen detecteren, wordt het ook wel moeilijk om efficiënte maatregelen te nemen, efficiënte ingrepen te doen. Dus hoe meer data, hoe beter.

Wat betreft de app of het systeem waar collega Claes naar verwees – ik heb het ook al gehoord van collega Brouwers, zij was mee op de studiereis in Oslo – we zijn daar zeker ook voorstander van. Het is dus ook een vraag van onze fractie om dit verder uit te werken.

Minister, wat het Vlaams Congres Verkeersveiligheid betreft, daar werden verschillende maatregelen voorgesteld om de verkeersveiligheid te verhogen. Die werden allemaal opgesteld rond bewuste e's. Een van die e's is 'education', en het is frappant, minister, om te lezen dat bij 90 procent van de verkeersongevallen het gedrag van de mens een rol speelt. 90 procent, dat is wel heel veel.

Dus, minister, dit is mijn vraag aan u: we kunnen honderden miljoenen euro's investeren in infrastructuur – en we doen dit ook, en we moeten dit ook doen –, maar hoe gaat u zorgen voor een gedragswijziging bij iedere bestuurder om zo de verkeersveiligheid te verhogen?

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, het is de zoveelste keer dat verschillende actoren die met verkeersveiligheid bezig zijn zeggen dat Vlaanderen niet goed bezig is, en dan horen we voor de zoveelste keer twee zinnetjes die u op dit vlak typeren. Enerzijds – en daarmee bent u begonnen – zegt u dat jullie het iedere keer opnieuw zeggen. Anderzijds sluit u af door te zeggen dat u niet veel nieuws ziet in die aanbevelingen.

Wel, dat is het compleet tegenovergestelde van wat we inderdaad met de commissie gezien hebben in Oslo, waar er een 'Vision Zero' bestaat rond de verkeersongevallen. Men streeft daar naar nul doden bij verkeersongevallen, en het was er vorig jaar één. Vlaanderen is dus bijlange niet ambitieus genoeg.

Als het dan gaat om voorstellen rond snelheden, maar ook over die voorstellen om gevaarlijke plekken beter te gaan identificeren, dan kunt u gewoon veel meer doen, maar u doet het niet. Dat begint onze Groenfractie stilaan heel hard tegen de borst te stuiten.

Wij hopen dat wanneer wij die aanbevelingen van het Vlaams Congres Verkeersveiligheid in de commissie bespreken, wij eindelijk een keer wat meer van u zullen zien dat dat u zegt dat daar geen draagvlak voor is en dat u dat niet gaan doen, want dat, minister, zijn we echt helemaal beu gehoord. *(Applaus bij Groen en van Hannelore Goeman)*

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (Vooruit): Dank u, voorzitter.

Minister, uiteraard is data verzamelen belangrijk en wij zijn er ook voorstander van om dat zo laagdrempelig mogelijk te doen. Het is belangrijk dat wij weten waar de infrastructuur verbeterd moet worden, maar wij weten ook allemaal hoe groot de nood is aan veilige fietsinfrastructuur.

Wij weten, minister, dat u daar de nodige middelen voor hebt, maar spijtig genoeg blijven de resultaten tot nu toe achterwege.

In die aanbevelingen staat ook het verlagen van de snelheid in de bebouwde kom tot 30 kilometer per uur, waar u een beetje omheen fietst. Maar, collega's, ook dat bleek in Oslo en in Noorwegen een van de belangrijke maatregelen te zijn, niet om te komen tot Vision Zero, maar tot 'Vision Beyond Zero'. Hier in Vlaanderen lijkt het eerder 'zero vision'. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Collega's, ik wil beginnen met mevrouw Fournier te bedanken om alles in een juiste context te plaatsen. Want het klopt inderdaad, en ik neem aan dat men dat bij de oppositie niet graag hoort, dat 90 procent van de ongevallen ten gevolge van het gedrag gebeurt. Onoplettendheid is daar sowieso een van. Dat is vooral de oorzaak van onze ongevallen.

Moeten we dan niets doen? Neen, integendeel, we moeten overgaan tot actie. Stop langs de linkerzijde alstublieft met te zeggen dat wij niets doen, wij doen heel veel. Ik heb u daarstraks al gezegd dat we het Verkeersveiligheidsplan hebben met 37 concrete maatregelen. Geen dik boek dat in een kast moet belanden, maar een dat we halfjaarlijks monitoren en waar we onmiddellijk acties aan koppelen.

Ik heb dat in het verleden niet zien gebeuren of niet horen zeggen dat dat een suggestie van u zou zijn, dat dat beter zou zijn.

Wat doen we onder meer nog? We doen heel veel inzake educatie en inzake sensibilisering. Ik moet zeggen: ik was vanmorgen aanwezig bij Jonge Wegweters, een mooi project van Bataljong waarbij lokale besturen samen met heel wat jongeren – met humaniorastudenten – gaan samenzitten en het lokale mobiliteitsbeleid gaan uittekenen, om te kijken hoe het veiliger kan. Waarom zeg ik dat hier en waarom vind ik dat belangrijk? Omdat die jongeren onze ambassadeurs van de toekomst zijn. Zij zorgen er op jonge leeftijd voor dat we nadenken over mobiliteit, nadenken over het gedrag en nadenken over hoe het beter kan. Ik vind dergelijke aspecten zeer belangrijk. Wij blijven ook heel veel inzetten op die educatie, naar jongeren maar ook naar ouderen toe. We blijven inzetten op sensibilisering, naar alle verschillende doelgroepen toe. Ook dat blijven we continu doen en we zetten heel veel in op infrastructuur.

Als sommigen hier zeggen dat er niks gebeurt, dat er geen actie is, dat we lokale besturen in de kou laten staan, dat het ter plaatse aanmodderen is ... Sorry, collega's: wij hebben 140 conflictvrije kruispunten aangelegd het voorbije jaar. We hebben de ambitie om er elk jaar minstens 125 te doen en dat doen we. We hebben al meer dan 1700 schoolomgevingen aangepakt, we hebben al meer dan 1100 schoolroutes aangepakt, we geven lokale besturen subsidies om de schoolroutes aan te passen. We geven lokale besturen afwegingskaders om hun hele patrimonium in te richten. Dus stop alsjeblieft met te zeggen dat wij niks doen.

Als ik dan moet kijken naar wat het Vlaams Forum Verkeersveiligheid (VfV) op tafel heeft gelegd, 25 maatregelen opgebouwd rond de vijf E's zoals die in het verleden gehanteerd werden, zijn dat goede maatregelen. Elke suggestie neem ik ter harte, maar ik zie daar geen nieuwe maatregelen in. Ik zie daar geen maatregelen in waarmee ik heel snel verandering kan brengen. Heel veel van die 25 maatregelen overlappen met onze 37 concrete maatregelen, waar we continu mee aan de slag zijn, continu mee sturen. Maar het is natuurlijk een feit dat handhaving een heel belangrijk aspect is en ook daarop moeten we blijven inzetten.

Als het dan gaat over de meldingen, daar wil ik ook zeker nog even op terugkomen. Die apps, die zijn heel goed en ik denk dat heel veel lokale besturen ook al zelf een app hebben ontwikkeld van FixMyStreet. Bij ons in de regio wordt dat alleszins heel breed uitgerold. Die apps linken aan de spoeddiensten, daar sta ik

zeker voor open. Vanaf het moment dat privacy-issues geen roet in het eten gooien, wil ik daar zeker voor openstaan. Alleszins hebben wij recent dat burgerparticipatieplatform met het Instituut voor Mobiliteit (IMOB) gelanceerd, Citizens4Safety, waarbij we de hele bevolking en alle inwoners ter plaatse mee laten participeren om op een digitale, vlotte manier mee inspraak te hebben rond heel het verkeersveiligheidsgebeuren.

Dus, beste collega's, we doen heel veel. Doen we genoeg? Nee, want we hebben nog niet nul slachtoffers. Ik blijf wat dat betreft enerzijds wel inzetten op heel veel maatregelen die betrekking hebben op het gedrag, en anderzijds op heel veel maatregelen die betrekking hebben op infrastructuur. Infrastructuur van de lokale besturen en infrastructuur van onszelf als gewestbeheerder.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Data is de sleutel, het is goed dat u dat onderschrijft, zodat er gericht, adequaat en snel actie kan worden ondernomen als dat nodig is. Dat lijkt me trouwens veel nuttiger dan zomaar in het wilde weg overal een zone 30 te willen invoeren. Zone 30 zegt trouwens niks over fietsinfrastructuur, daar heeft het niets mee te maken. Ik heb soms de indruk dat lokale besturen maar een zone 30 invoeren om zich van de verantwoordelijkheid te ontdoen om een degelijke fietsinfrastructuur te ontwikkelen, maar dat is misschien een andere discussie.

We zijn het er wel van rechts tot links over eens dat we die ambitie voor nul verkeersdoden zo snel mogelijk moeten halen en daarna uiteraard ook die ambitie om nul verkeersslachtoffers te hebben, in eender welke categorie. Daarvoor is data verzamelen inderdaad een heel nuttig instrument. Minister, ik hoop inderdaad dat u daar een beetje gaat demarrereren, een tandje bijsteken, onder andere met die app en eventueel met het betrekken van de hulpdiensten, als dat mogelijk is, om in de toekomst inderdaad aan nul verkeersslachtoffers te komen. Beter laat dan nooit. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Collega Claes, ik laat morgen de hele kern van mijn dorp zone 30 worden. Bij dezen weten die mensen dat ook.

Maar goed, collega's, data. Nogmaals, met de infrastructuur zijn we bezig, daarin hebt u honderd procent gelijk. Het AWW is volop bezig. Ook aan de schoolroutes wordt gewerkt. Ik zie dat dus en heb het al verschillende keren gezegd. Maar wat betreft dataverzameling moet er echt wel een tandje bijgestoken worden. Wat betreft handhaving moet er zeker meer dan één tandje bijgestoken worden. Want je gaat nooit gedragsverandering krijgen zonder dat mensen weten dat er een stok achter de deur is. En dat mag een serieuze stok zijn.

Ten derde is er sensibilisering. Correct, en we doen het bij automobilisten en vrachtwagenchauffeurs, maar ook ikzelf als fietser moet mezelf steeds de vraag stellen of ik zichtbaar genoeg ben. Kijk ik naar het andere verkeer? Houd ik mijn snelheid aan? Ben ik genoeg verlicht? En vooral: volg ik ook de verkeersregels? Dus ook voor fietsers is het belangrijk dat we aan een duidelijke sensibilisering doen. Enkel als we die elementen aan elkaar rijgen, kunnen we denk ik landen op het juiste aantal, of liever op zo weinig mogelijk slachtoffers. We moeten alstublieft aan Vision Zero of nog liever aan Vision Beyond Zero, whatever, geraken, want de situatie is toch erg zorgwekkend.

Dank u. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het niet opnemen van de thuiszorg in het wetsontwerp rond de 'bekwame helper'

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, eindelijk was er een wetsontwerp rond de bekwame helper.

Iedereen van ons die als vrijwilliger in een school ergens heeft geholpen, heeft, denk ik, in het verleden handelingen gesteld die hij niet mocht stellen. Diabetes-medicijnen toedienen, Fraxiparine-spuitjes tegen tromboses geven, dat mocht allemaal niet. Maar laat ons eerlijk zijn: het gebeurde. Zelfs in de gehandicapten-sector waren er opvoeders die naar zee trokken en om aan zee een goede dag te kunnen beleven, geen thuisverpleegkundige meenamen, maar dat zelf deden. Ik dacht dus dat het geregeld was. We creëren eindelijk rechtszekerheid voor die mensen en kunnen hen zeggen dat ze zich geen zorgen meer hoeven te maken. Ze kunnen dit in goed vertrouwen doen.

Maar toen, minister, zag ik de reacties vanuit de thuiszorg. Ik zag de reacties van de verzorgenden. Zij zeiden dat ze dat ook wel zouden willen doen, maar een bekwame helper mag nu meer doen in de gezinszorg en de thuiszorg dan zij zouden mogen. En we geven mee, collega's, dat de verzorgenden mensen zijn die wel degelijk zijn opgeleid. Dat zijn mijn vroegere leerlingen, zij hebben wel degelijk een basis gekregen, maar in de thuiszorg werken zij niet in een instelling, niet in een instantie.

Collega Depoorter heeft reeds vragen gesteld in de Kamer daarover. Minister Vandenbroucke zei toen dat hij overleg heeft gepleegd met allerlei instanties, vooral diverse officiële instanties waarin verpleegkundigen vertegenwoordigd zijn, maar de verzorgenden en zorgkundigen zijn niet vertegenwoordigd. Een rondvraag leert dat die sector blijkbaar niet betrokken is geweest.

Minister, in Vlaanderen zetten we heel sterk in op thuiszorg. We moeten ervoor zorgen dat we verpleegkundigen gericht inzetten. Ik hoop dat er met u op voorhand wel zeer uitgebreid overlegd is, en dat u dat straks zult bevestigen.

Ik heb dus toch een heel concrete vraag vanuit onze thuiszorg, vanuit de verzorgenden die bij de mensen thuis komen: gaat u overleg plegen met uw federale collega, zodat zij niet als bekwame helpers, maar wel degelijk gewoon vanuit hun functie, die taken kunnen uitvoeren? (*Applaus van Wilfried Vandaele*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega, voor de vraag en voor het fantastische applaus van uw fractieleider.

Eerst en vooral is het voor mij ook goed nieuws, collega's, dat de federale minister de beslissing genomen heeft om bekwame helpers een plaats te geven in het geheel. Ik heb ook de reacties van de thuiszorg gelezen. We hebben vervolgens contact opgenomen met het kabinet van collega Frank Vandenbroucke. Wat de thuiszorg betreft heeft hij ons wel wat gerustgesteld. Hij heeft heel expliciet gemeld dat de aanvankelijke berichtgeving niet oké was, maar dat er absoluut ook in de thuiszorg verzorgenden kunnen optreden als bekwame helper, als ze ofwel over de instructies van een arts of verpleegkundige beschikken, ofwel een opleiding gevolgd hebben. We moeten er zeker van zijn dat ze de zaken die toegestaan zijn ook effectief kunnen toepassen.

Dat schept natuurlijk een veel betere, meer genuanceerde plaats voor de thuiszorg. Alles moet nu worden uitgewerkt; het is natuurlijk nog een plan. Maar er is voor mij een ander openstaand punt dat mij grote zorgen baart en waar wij in de interfederale kabinettenwerkgroepen (IKW's) op hebben aangedrongen, en dat is dat de bekwame helper eigenlijk overal in onze volledige Vlaamse gereguleerde zorg- en welzijnssectoren zou kunnen optreden. We komen in een situatie dat ook een verzorgende of bekwame helper handelingen kan stellen in de thuiszorg, maar dat niet kan in een voorziening voor ouderen. We begrijpen eigenlijk niet goed waarom dat verschil er is en vanwaar dat komt. We hebben erop aangedrongen om dat toch nog op te lossen. Voor de thuiszorg is de situatie, volgens onze berichten, wel goed geregeld. Wat verzorgenden betreft kan het dus, zoals ik al zei, en er zijn ook zorgkundigen die een basisopleiding hebben die sowieso al taken kunnen verrichten en handelingen kunnen stellen. Zij kunnen de handelingen die ze stellen, ook blijven doen.

We zijn heel positief wat dit initiatief betreft, positief ook na de uitleg die we kregen over de thuiszorg, maar we hebben nog een vraag over onze voorzieningen omdat mensen die in voorzieningen verblijven, ook een stukje thuiscontext hebben.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik stel vast dat u eigenlijk, nadat u het in de kranten had gelezen, verhaal bent moeten gaan halen bij Frank Vandenbroucke. Ik betreur dat. Over zoiets had het overleg ook in de andere richting moeten gaan. In elk geval had die vraag aan u moeten worden gesteld, en men had moeten zeggen wat men van plan was en horen of dat past met alles wat we doen in Vlaanderen. Het past niet dat u achteraf verhaal moet gaan halen en moet vaststellen dat iets geregeld is. Dat is het eerste punt.

Tweede punt: collega's, het is natuurlijk wel opvallend dat je als verzorgende en als zorgkundige al een opleiding hebt gehad, en dat je dan ook nog bekwame helper moet worden. Dat is toch wel een beetje de omgekeerde wereld, want een bekwame helper mag dan meer dan een verzorgende of een zorgkundige. Eigenlijk zeg je bijna tegen de mensen in de thuiszorg dat ze beter een bekwame helper zouden zijn dan een verzorgende. Ik denk, minister, dat we heel hard moeten waken over die opleiding. Wat houdt dat in? Wie beslist dat? Wat moet daarin zitten? Wie betaalt dat? Wie gaat dat financieren?

Uw tweede punt stond hier ook op mijn blad, inderdaad: Frank Vandenbroucke stelt dan eigenlijk dat mensen in de thuiszorg meer zouden mogen dan in woonzorgcentra waar we onze verpleegkundigen ook mogen aanstellen. Wat ik nogmaals wou aantonen, is dat hierover onvoldoende overleg is geweest, en dat betreur ik echt.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Het statuut van bekwame helper heeft natuurlijk tot doel om mensen met een zorgnood, meer bepaald kinderen en jongeren, meer participatiekansen te geven. Want zij gaan gemakkelijker kunnen deelnemen aan de kinderopvang, en het wordt gemakkelijker om op school een aantal handelingen te stellen of in het jeugdwerk, bijvoorbeeld. En dat bevordert de participatiekansen, en het is natuurlijk goed dat daar eindelijk, na jaren, een regeling voor wordt getroffen.

Minister, vanuit Vlaanderen pleiten we natuurlijk ook al jaren voor meer flexibiliteit binnen de zorgsector. Dat gaat zowel over de thuiszorg als over de voorzieningen. U hebt er daarjuist naar verwezen. Het zou gewoon de organisatie van onze zorgsectoren heel erg ten goede komen wanneer verzorgenden en

zorgkundigen ook meer handelingen zouden mogen stellen. Dat gaat dan zowel over de thuiszorg als over de voorzieningen. Het was mijn bijkomende vraag, maar u hebt er al naar verwezen, minister. Ik wil u vragen om op die nagel te blijven kloppen, want onze zorgsector zou daar echt mee gediend zijn.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik ben blij dat er eindelijk toch wel iets gebeurt omtrent die bekwame helper. Nu ja, ik heb ook gehoord dat er wel enige teleurstelling was binnen de thuiszorg, ook wat betreft de administratieve overlast. Dat is iets wat we echt in het oog moeten houden. We mogen mensen niet weer overstelpen met allerlei zorgplannen, evaluaties en dergelijke.

Onze partij is ook altijd van oordeel geweest dat het koninklijk besluit van 18 juni 1990 moet worden aangepast, omdat dat gaat over de vaststelling van de lijst met technische vereisten die verpleegkundigen mogen stellen zonder een voorschrift van de arts. We willen dat dat onder de loep wordt genomen om te kijken welke handelingen we daarvan kunnen schrappen en die ook zouden mogen uitgevoerd worden door bijvoorbeeld zorgkundigen of een bekwame helper. We zijn er, denk ik, allemaal toch een beetje pragmatisch in dat bijvoorbeeld ook oog- en oordruppels door dergelijke personen toegediend zouden mogen worden. Mijn vraag daarbij is dus of u overleg gaat plegen met de federale collega om te kijken of er een aanpassing kan gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Ik had in het advies van de Federale Raad voor Verpleegkunde gelezen dat zij onderscheid maakten tussen enerzijds de groep bekwame helpers, die in hun opleiding ruimte krijgen om die zorgkundige handelingen te stellen, en anderzijds de groep mensen die die ruimte in hun beroep niet krijgen, zoals leraars en opvoeders. Ik ben gaan zoeken bij verzorgenden in de thuiszorg die worden opgeleid in het bieden van persoonlijke zorg voor wassen, aankleden en eenvoudige voet- en haarverzorging. Ik dacht dus dat er voldoende ruimte was om die zorgkundige handeling erbij te nemen, maar uit antwoord hoor ik dat het probleem nog een beetje moeilijker is. Mijn vraag is dat er toch een duidelijke omschrijving van die nieuwe onderste trap in de zorgladder wordt gemaakt zodat het zowel voor Vlaanderen als op federaal niveau heel duidelijk is wie wat kan.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Het is een heel goede zaak dat die bekwame helpers er nu zijn gekomen. Ik ben ook blij dat de minister aangeeft dat die reactie vanuit Ferm een stukje te snel kwam. Een aantal bezorgdheden konden heel snel weggenomen worden. Wat de rol van zorgkundigen betreft: u hebt daar uiteraard een punt. Ik vind het alleen altijd een beetje een vreemde manier van driebanden, waarbij de N-VA hier in het Vlaamse Parlement oppositie tegen de federale minister van Volksgezondheid probeert te voeren. Een aantal vragen kunnen misschien het best ook eens aan de overkant worden gesteld. *(Opmerkingen van Koen Daniëls)*

Maar ik heb alvast meegekregen dat de komende maanden ook daaraan wordt gewerkt, dus aan de versterking van verschillende functieprofielen, waarbij veel beter bekeken gaat worden wie welke taak kan uitvoeren. Maar dat is eerder een discussie voor die kant van de baan. Die discussie moet absoluut gebeuren, maar tegelijk is het goed dat hier een stap vooruit wordt gezet met die bekwame helpers, waardoor de zaken die u terecht schetste, collega Daniëls, zoals als men op kamp gaat of als men in de klas met bepaalde zaken wordt geconfronteerd, ook kunnen worden uitgevoerd.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik moet toch het een en ander rechtzetten. Ten eerste verwees ik naar een interfederale interkabinettenwerkgroep (IKW), dus er is op voorhand over die bekwame helper overleg geweest. Ik kan dus niet zeggen dat het er niet was, want dat was het wel. Wij hadden een aantal bezorgdheden. Collega Saeys verwees naar de administratieve overlast, dat is ook een van onze zorgen. De tweede zorg ging over het toepassingsgebied, namelijk: waarom maak je een onderscheid tussen bepaalde Vlaamse voorzieningen waar het niet kan en andere waar het wel kan?

Dat waren onze hoofdbezorgdheden, omdat wij ervan uitgingen dat het probleem in de thuiszorg onbestaande was. Maar toen kwam de communicatie van een van onze thuiszorgorganisaties, en dat is de reden, collega Daniëls, waarom ik opnieuw contact heb opgenomen met het kabinet van Frank Vandenbroucke, om te kijken of het nu wel of niet geregeld was. Daarop kwam het antwoord dat het in orde was.

Collega De Martelaer, als het in je opleiding zit, dan kun je uiteraard de handelingen stellen waarvoor je sowieso toelating hebt en waarvoor je opgeleid bent, daarover gaat die bekwame helper helemaal niet. Maar dan heb je zeker een groep verzorgenden die opgeleid zijn en waarvoor we in ons decreet een aantal taken hebben die ze kunnen doen, maar die niet automatisch bekwame helpers zijn, maar dat wel kunnen worden mits ofwel de instructie, de opleiding of die uitzonderlijke omstandigheden. Voor hen zijn dus dezelfde regels van toepassing als voor anderen. Dat probleem moet dus eigenlijk gemakkelijk oplosbaar zijn. Wat dat betreft, ben ik gerustgesteld dat het kan. Maar ik heb wel nog een zorg rond bepaalde voorzieningen waar eigenlijk iemand die mantelzorg verleent, wel bekwame helper zou kunnen zijn en een verzorgende niet. Ik vind dat iets d-wat totaal haaks staat op elke intuïtie, en dat moeten we nog opgelost krijgen.

Collega Schryvers en collega Saeys, en eigenlijk ook collega Anaf, u weet, zoals ik al bij diverse actuele vragen heb gezegd, dat ik er een heel groot voorstander van ben om de lijst met handelingen grondig op te schonen en om een pak extra flexibiliteit mogelijk te maken. Collega Anaf, dat is, zoals u zelf zegt, een zaak voor de overkant van de straat, maar natuurlijk met een enorme impact op ons want wij zouden graag wat meer flexibiliteit kunnen geven in de voorzieningen. Op dit ogenblik ben ik niet ontgoocheld. Ik hoop dat het overleg daarover echt kan escaleren, want dat zou voor ons, zeker in tijden van personeelskrapte en zeker als je weet dat mensen goed opgeleid zijn, een enorme boost kunnen geven om een aantal problemen die er vandaag zijn in de sector opgelost te krijgen.

Dus ja, er is overleg. Ik ben zeer gelukkig met het feit dat die stap gezet is. Maar ik heb wel nog een aantal zorgen die ik met jullie wilde meegeven over de uitvoering en over, zoals jullie aanhalen, de combinatie met de lijst van handelingen van wie wat mag doen en de mate van detail waarin dat allemaal geregeld is, en de vraag om daar ook wat meer zuurstof in te geven.

Het is dus 'work in progress'. Maar ik ben eigenlijk toch wel tevreden met de stap die wordt gezet.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, voor de N-VA is het inderdaad goed dat eindelijk de basis van de bekwame helper er is. Maar de kern is inderdaad dat we ervoor moeten zorgen dat we ten eerste aan de mensen die al de opleiding hebben genoten, niet zeggen dat ze nog allerlei extra opleidingen moeten gaan doen voor zaken die al geregeld zijn. Ten tweede moeten we maximaal de

flexibiliteit hebben om die bekwame helper in te zetten in allerlei soorten voorzieningen, waar wel of geen dokter aanwezig is een hoe dat dan loopt. Ten derde mag er geen oneindig aantal papieren en zorgplannen zijn, want daar zie ik een potentiële bottleneck komen, namelijk dat iets niet juist is aangekruist, of niet de handtekening van de juiste persoon bevat.

Een laatste punt is de logica en een beetje gezond logisch verstand. Vandaag zien we dat er een verpleegkundige langs komt op het moment dat er iemand van thuiszorg is of er een mantelzorger is, die dan wel iets mag doen of niet mag doen. We moeten onze verpleegkundigen, die schaars zijn, inzetten op dingen die belangrijk zijn. Als je nu kijkt naar de lijst, en ook de bijlage van technische verstrekingen, dan loop je gewoon vast. Als je ziet dat oog- en oordruppels wel mogen maar bepaalde dan weer niet en andere dan weer wel: dat is weer een bron van discussie en dat wil ik te allen tijde vermijden. Want daar is niemand bij gebaat.

Minister, inderdaad, er is nog werk aan de winkel. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Conner Rousseau aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de wachttijden in de crisishulp

De voorzitter: De heer Rousseau heeft het woord.

Conner Rousseau (Vooruit): Goedemiddag allemaal. De jeugdzorg is al een tijdje in crisis. Dat wisten we. Nu is ook de crisishopvang in crisis.

Een heel aantal hulpverleners hebben mij via sociale media, mails en brieven gevraagd om eens te komen kijken want er zijn zoveel kinderen thuis in gevaar en zoveel kinderen die geen opvang krijgen, en het beleid brengt geen beterschap. De problemen worden alleen maar erger.

Ik ben op bezoek geweest om te luisteren naar personeel en gaan kijken wat de situatie was, vooral om te zien over wie het gaat en over wat soort situaties het gaat. Het gaat over kindjes die geboren worden na een verontrustende zwangerschap, van wie de ouders een drugsverslaving hebben, die op de wereld komen met letsels voor de rest van hun leven, hersenletsels – zo erg kunt u het zich niet inbeelden – en geen opvang hebben. Dat gaat over twee broertjes die thuis slagen krijgen en waarvan een hulpverlener moet kiezen, want hij heeft maar één plaats voor twee broertjes. Die moet een keuze maken tussen een kind van 6 en een kind van 7 jaar in veiligheid brengen. Dat gaat over baby's die maandenlang verwaarloosd worden, die alleen maar Cola en Fanta krijgen, en die daardoor operaties ondergaan, met blijvende letsels voor de rest van hun leven. Die zijn al weken in een ziekenhuis geplaatst omdat er voor hen geen opvang is.

Dat is heel erg voor die kinderen. Het is een schande dat we in een rijke regio als Vlaanderen zo omgaan met onze meest kwetsbaren. Het is ook enorm frustrerend voor de mensen die daarin werken om die keuzes te moeten maken en om te zien dat, als je heel veel meldingen krijgt, je kinderen niet kunt helpen en die wachtlijsten steeds langer worden.

Mijn heel concrete vraag hier vandaag is, namens heel veel mensen en ook om op te komen voor de kinderen: minister, bent u bereid om op korte termijn snel extra geld vrij te maken, om mee op zoek te gaan naar extra plaatsen, specifiek voor die kinderen die niet thuis kunnen zijn, voor wie thuis gevaarlijk is en die heel snel extra zorg nodig hebben? Ik dank u. (*Applaus bij Vooruit en Groen*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, ik dank u voor de vraag. U gaat op het terrein, wel, ik doe dat ook. Ik ben de voorbije maanden in heel veel voorzieningen geweest. Voorzieningen zijn eind vorig jaar ook bij mij geweest, collega's. Dat is de reden waarom we begin 2023 in overleg met de sector een taskforce hebben opgericht met alle mogelijke Vlaamse en federale actoren, om te bekijken wat de beste manieren zijn om op heel korte termijn resultaten te boeken.

Want, collega's, ik zal hier geen problemen onder de mat vegen: de jeugdhulp-sector is in crisis, is absoluut in crisis.

Collega's, ik zal jullie ook cijfers geven. In 2019 waren er iets meer dan 12.000 oproepen, drie jaar later zijn het er meer dan 15.000. Dat zijn drieduizend extra oproepen per jaar. Dat is enorm. En dat stelt de mensen voor ontzettend grote uitdagingen, niet alleen in de centra algemeen welzijnswerk (CAW's), maar in de hele sector.

Collega's, de voorbije weken hebben we goed overlegd. Er is samen met de sector gewerkt aan een actieplan, een heel concreet werkplan. Collega's hier aanwezig hebben mij daarover bevraagd in de commissie. Collega Vaneeckhout, ik kijk naar u, want ik heb even opgezocht wie het was en u was het die mij de vraag heeft gesteld. Maar ook andere collega's hebben mij al diverse keren ondervraagd. Ons werkplan is klaar en we moeten consensueel beslissen. Het is mijn ambitie om dat vrijdag ook op de ministerraad te bespreken en hopelijk goedgekeurd te krijgen. Het gaat niet alleen over budget, het gaat over extra mankracht om CAW's goed te bemannen, maar ook over extra plaatsen op de diverse plaatsen waar er hulp nodig is of – we mogen niet altijd in plaatsen denken, collega's – over extra handen om problematische situaties aan te pakken.

Collega's, ik hoop oprecht dat ik hiervoor vrijdag steun krijg in de regering en dat we met dit plan naar buiten kunnen komen.

Collega Rousseau, in die zin komt uw vraag vandaag op het goede moment. Collega Vaneeckhout, toen u deze vraag stelde, zei u te begrijpen dat ik wat tijd nodig had om dat plan op te stellen samen met de sector. Wel, we hebben die stappen nu gezet en ik reken erop dat ik vrijdag, overmorgen dus, hiervoor de nodige steun zal krijgen. *(Applaus bij cd&v en de N-VA)*

De voorzitter: De heer Rousseau heeft het woord.

Conner Rousseau (Vooruit): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik vind het heel belangrijk dat u daarmee bezig bent. Ik weet dat ook. Ik vind het belangrijk dat u naar de regering trekt en dat u daarvoor strijdt.

Mensen uit de sector die vandaag in de pers aan het woord waren, zeggen dat een plan goed is, maar dat er ook extra geld op tafel zal moeten komen. Minister, dat was mijn heel concrete vraag: komt er vrijdag extra geld op tafel?

En ten tweede, we hebben overal handen te kort, zeker in de zorg, ook in de jeugdzorg. Maar wat nu het meest acuut is, zijn opvangplaatsen voor jongeren die niet thuis kunnen blijven, die thuis in gevaar zijn. Daarvoor hebben we meer residentiële plaatsen, opvangplaatsen nodig in voorzieningen en instellingen.

Eén, komt er extra geld voor die acute noodsituaties, waarbij kinderen nu in ziekenhuizen aan het wegwijnen zijn, wachtend op hulp en op een plek?

Twee, we merken dat de Vlaamse Regering de werkingsmiddelen van die instellingen al bijna tien jaar niet indexeert. Het leven wordt echter zoveel duurder.

Bent u bereid om dat te herbekijken, om niet ook daar nog meer wachtlijsten te creëren? Want er zullen heel wat instellingen aan het verzuipen zijn, daar waar de prijs van het leven duurder wordt, maar ze van jullie niet meer budget krijgen. Dat zijn nog twee concrete vragen extra. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, het is vijf over twaalf, en dat is het eigenlijk al lang. Ik maak het als huisarts zelf ook heel vaak mee: jongeren die acuut hulp nodig hebben om psychische redenen, jongeren die niet meer thuis kunnen blijven, die moeten worden opgevangen, maar waarvoor er geen opvangplaatsen zijn. Uren aan de lijn hangen om toch maar te zoeken naar een plaats zodat je niet maanden tot zelfs twee jaar moet wachten op hulp: het is echt niet doenbaar.

Op den duur gaat er door al die wachtlijsten en door het selecteren van wie dan toch de hulp zal krijgen, zoveel tijd naar hulpverleners om dat te managen, dat er totaal geen tijd overblijft voor de mensen zelf.

U zegt nu dat er een taskforce komt. U gaat een werkplan maken, u hebt tijd nodig om een plan te maken. Ja, minister, de sector heeft regelmatig aan de alarmbel getrokken. Ik vind op dit moment spreken van 'tijd voor een plan' eigenlijk onvoldoende. In 2018 heeft het Rekenhof een doorlichtingsrapport gemaakt over de structurele tekorten in de crisishulp. U hebt gezegd dat er grote tekorten zijn en dat de crisis opgevangen moet worden. En we staan vandaag nog steeds voor een plan.

De voorzitter: Twee minuten, mevrouw. Afronden.

Lise Vandecasteele (PVDA): Er is vandaag voornamelijk ook een extra budget nodig, minister, om een plan te doen werken. We kunnen daar niet meer op wachten: er moet vandaag ingegrepen worden. U laat de jongeren in de kou staan. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Minister, collega's, ik ben zelf jarenlang actief geweest binnen de crisisjeugdhulp en ik zou boeken kunnen schrijven over de schrijnende casussen en situaties die mijn collega's en ikzelf elke dag op ons bord kregen. Je krijgt er eelt van op je ziel, je ligt er soms nachten wakker van, en ik was daarin heus niet alleen. Ik heb collega's zien komen, ik heb collega's zien vertrekken – dat gebeurt nog steeds, hoor ik. Het wordt je op den duur allemaal te veel. Ik heb u en uw voorganger ook al meermaals over dit thema bevraagd, en uw toon was toen dat het vijf over twaalf is. Wel, minister, als ik nu kijk naar die klok boven u, dan kom ik niet tot de pijnlijke vaststelling dat het vijf over twaalf is, maar dat het half een is. Ik hoor ook in de wandelgangen binnen de crisisjeugdhulp en de jeugdhulp zelf dat er van alles op til is. U geeft ook aan dat u vrijdag met een actieplan naar de ministerraad komt.

Mijn vraag is heel duidelijk: maakt u zich sterk dat dat voldoende gaat zijn? Wat qua timing, want de nood is zeer hoog – u weet dat – en we hebben echt geen tijd te verliezen? *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Minister, wekelijks krijg ik schrijnende verhalen in mijn mailbox: ouders die met de handen in het haar zitten, met hun rug tegen de muur staan, omdat ze nergens terecht kunnen. Crisishulp wil zeggen hulp bij een acuut probleem. Dan is gepaste en tijdige hulp essentieel. Als zelfs

dan al geen tijdige hulp kan worden geboden aan jongeren, dan kan er toch gesteld worden dat de Vlaamse Regering faalt. Jongeren die verplicht thuis moeten blijven – waar het niet veilig is –, omdat er nergens plaats is, dat is onaanvaardbaar.

Collega's hebben al terechte vragen gesteld. Collega Rousseau heeft het ook al aangekaart: het personeel lijdt hier ook onder. Deze personen kiezen vaak voor deze sector omdat ze de jongeren willen helpen. Voor hen is het dan ook niet makkelijk om hen niet de nodige hulp te kunnen aanreiken. Minister, in welke mate worden zij ondersteund om hiermee om te gaan?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Ik heb natuurlijk ook de noodkreet gelezen. Minister, u hebt zonet cijfers gegeven over de instroom en dat zijn toch wel cijfers om stil van te worden. We moeten ons de vraag durven te stellen hoe het komt dat zoveel kinderen en jongeren zo erg onder druk staan in de gezinnen waarin ze opgroeien dat er jeugdhulp nodig is. We hebben daar niet de vorige legislatuur, maar de legislatuur daarvoor al eens een commissie over opgericht en een aantal aanbevelingen gedaan over alle beleidsdomeinen heen. Dat blijft meer dan ooit nodig. Hoe kunnen we er samen voor zorgen dat kinderen en jongeren geen nood krijgen aan jeugdhulp? Maar we weten dat het er natuurlijk veel zijn en het is op basis van de signalen daarover dat de minister een taskforce heeft opgestart. Als je kijkt naar wat er moet gebeuren, moet je dat immers samen met de sector doen. In dat kader komt er nu vrijdag een actieplan op de regering. Ik hoop, minister, dat daar zowel maatregelen in zitten die direct impact hebben op korte termijn, als meer structurele maatregelen op langere termijn. Ik noteerde hier alvast ook het akkoord van andere coalitiepartners daarrond, dus ik hoop dat u daar na vrijdag verder mee aan de slag kunt.

Maar ik heb nog een bijkomende vraag, want jongeren die worden aangemeld in de jeugdhulp stromen niet altijd in vanuit verontrustende thuissituaties – wat wel heel vaak wordt gedacht. Het kan ook gaan over crisissen die ontstaan vanuit psychische kwetsbaarheden bijvoorbeeld, of vanuit een beperking. Minister, als jongeren vanuit een beperking of een psychische kwetsbaarheid een beroep doen op de crisishulp, wordt daarvoor dan de nodige begeleiding voorzien?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Het is onaanvaardbaar dat we een kind dat thuis in gevaar is terug naar huis moeten sturen. Het feit dat de crisisopvang nu volledig dichtslibt, is een heel groot probleem. Ik ben alleszins blij met en ook benieuwd naar dat actieplan. Want er is nood aan, om de dringendste opvangnood die er nu is weg te werken. Kinderen in gevaar moeten thuis worden weggehaald. We kunnen dat als samenleving niet tolereren. Maar als je extra plaatsen creëert, zul je natuurlijk ook personeel nodig hebben. Daar is er een groot probleem. Vind maar eens de nodige psychologen en opvoeders. Er moet ook worden ingezet op preventie. We hebben het altijd over een probleem van escalatie. Maar hoe komt het tot die escalatie? Kunnen we daarvoor al iets doen? Dat wordt vaak vergeten.

Minister, ik houd mijn vraag heel simpel. Hoe zult u ervoor zorgen dat er naast die plaatsen ook voldoende personeel voor die plaatsen zal zijn?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, collega's, ieder van ons komt op het terrein bij jeugdhulporganisaties en voorzieningen. Ieder van ons krijgt massa's noodkreten in de mailbox. Ieder van ons heeft de voorbije jaren geïnvesteerd in heel veel debatten in het parlement, in de plenaire vergadering en in de

commissie. Minister, alles ligt op tafel. Maar met al die debatten en bezoeken zijn de kinderen en jongeren en de jeugdhulpvoorzieningen niets als de daad niet bij het woord wordt gevoegd. Ik sluit aan bij mijn collega's die een pleidooi houden om te zeggen 'Het is nu of nooit'. De jeugdhulp staat niet op instorten, hij is ingestort. Op een aantal plekken is de jeugdhulp echt ingestort. Je zult geen mensen vinden die zich daarin willen engageren als ze terechtkomen in een sector die gewoon onhoudbaar is voor mensen die daar het verschil proberen te maken.

Minister, u gaat vrijdag naar de regering met een actieplan. Hoort daar een budget bij? En als het gaat over preventie en vroegdetectie, wanneer zullen we ervoor zorgen dat kinderen en jongeren die vroegtijdig een signaal geven niet terechtkomen op wachtlijsten voor gezinsbegeleiding, voor psychologische hulp, voor armoedebestrijding en voor verslavingszorg? Dat zijn de grondoorzaken die maken dat ze in de crisishulp voor kinderen en jongeren terechtkomen. Daar ligt veel werk op de plank. Vrijdag is het moment om echt iets te doen, minister. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel.

Ik wil eerst een opmerking maken over dat instorten. Ik vind het verschrikkelijk om hier vandaag in het parlement te horen dat de jeugdhulp is ingestort. U moet eens praten met de medewerkers. U doet dat allemaal, maar denkt u dat iemand die zich dag en nacht inzet voor anderen, wil horen dat het ingestort is? Laat ons alstublieft een klein beetje respect hebben voor het enorme engagement van die mensen. En kijk, collega's, ik zal hen versterken. Ja? Ik zal hen versterken. Ik heb hier van collega's van zowel de N-VA als van Open Vld net dezelfde noodkreten gehoord als van collega Rousseau. Waarom zouden we vrijdag niet alles op alles zetten? Laat ons dat doen. *(Applaus bij de meerderheid, Groen en Vooruit)*

Collega Vandecasteele, ik heb niet gezegd dat ik nog tijd nodig heb. Ik heb gezegd dat mijn werkplan klaar is. Een andere collega hier aanwezig heeft een paar maanden geleden gezegd: "Ik begrijp dat u wat tijd nodig hebt." Sorry hoor, maar de jeugdhulp, dat zit overal. Conner Rousseau heeft het gezegd: dat zijn kinderen met de meest diverse problematieken die je kunt tegenkomen. Je kunt niet zomaar zeggen wat die ene doorlopende lijn voor onze kinderen is. En met gewoon een beetje capaciteit bijsteken en een beetje mensen erbij zou alles opgelost zijn? Dat gaat over heel diverse, heel zware problematieken. Collega's, daarover zou ik toch wel willen meegeven, vooraleer u de overheid als hoofdschuldige aanduidt, dat er nu nog een lijn voor ligt, namelijk hoe het in godsnaam mogelijk is dat kinderen moeten leven in zulke absurde situaties. Ik vind het verschrikkelijk dat dat gebeurt. *(Applaus bij de meerderheid)*

Ik vind wel dat we moeten helpen. Dat betekent inderdaad versterking bieden op heel veel fronten.

Mijnheer Rousseau, ben ik bereid om meer plaatsen te maken? Absoluut. Maar ik vraag van u ook iets. Ik zou willen dat er extra bedden komen in de psychiatrie. Het aantal gedispatchte hulpvragen over een psychiatrische problematiek is tussen 2009 en 2020 met duizend gestegen, van 1400 naar 2400. Dat zijn 2400 jongeren met een acute psychiatrische problematiek waarvoor we geen oplossing vinden. Ik heb daarvoor de hulp nodig van de federale collega's. Ik weet dat collega Vandenbroucke daarin investeert. Hij heeft daar 20 miljoen euro voor vrijgemaakt, maar het zijn – ik kan me daar wel iets bij voorstellen – geen extra nieuwe bedden, het gaat over outreachend werken. En dat wil ik ook doen in de jeugdzorg. Plaatsen alleen zijn vaak niet de oplossing. Vaak moet je de gezinnen gaan bekijken, hen vastpakken, het kind niet wegpakken en dan terugplaatsen.

Je moet heel intens samenwerken met de gezinnen om de toestand enigszins weer te stabiliseren. Daar wil ik ook op inzetten.

Ik heb mezelf wat druk opgelegd door te zeggen dat ik die bespreking vrijdag op de ministerraad wil, maar het kan niet anders. Het plan is klaar. Voor sommigen zal het onvoldoende zijn, sowieso, dat is altijd zo als je met plannen komt. Maar ik zal alles geven wat ik kan om extra budget en extra plaatsen te krijgen. Ik zal vooral de mensen die in de sector werken, wat zuurstof en comfort bezorgen om voor jongeren tot oplossingen te komen.

Collega Verheyen, u hebt ervaring, u zei het zelf. Hoe doe je dat dan met de medewerkers? Het is eigenlijk heel eenvoudig: als je een oplossing hebt voor een kind, is de medewerker gelukkig. Het ergste wat je die mensen kunt aandoen – ik denk dat iedereen dat kan beamen – is dat je geen oplossing hebt omdat er geen plaats is. Dat frustriert mij ook, u hebt het wellicht al gemerkt. Ik zal me enorm inspannen, niet alleen vrijdag maar ook de komende weken, om de situatie in de jeugdzorg gevoelig te verbeteren. Onze jongeren en onze medewerkers verdienen dat. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Rousseau heeft het woord.

Conner Rousseau (Vooruit): Dank u voor het debat, collega's. Dank u voor uw engagement, minister. U bent een zeer sterk communicator. Ik hoop dat dat vrijdag leidt tot sterk beleid.

Van politiekers wordt vaak gezegd dat ze niet overeenkomen, dat ze het verschil niet meer kunnen maken, dat ze niet veel kunnen doen. Ik vind dat we de minister moeten helpen. Ik vind dat we die jongeren moeten helpen. Ik vind dat we de minister die strijd niet alleen mogen laten voeren. Ik voer die strijd, andere collega's hebben dat hier ook al gedaan. Ik reik jullie de hand. Laat ons eens tonen aan die sector, aan de burger, aan de kijker thuis, dat wij samen over zoiets belangrijks een signaal kunnen geven. We dienen straks een voorstel van resolutie in dat heel simpel vraagt ... *(Gelach en opmerkingen van Tinne Rombouts)*

Ik zou daar niet mee lachen. Ik ben hier bezig heel rustig en sereen iets aan u te vragen. Het voorstel van resolutie vraagt dat we als parlement niet wachten op de regering. Iedereen die in de sector werkt, zegt toch dat ze het belangrijk vinden. We vragen dat het parlement een heel duidelijk signaal geeft dat de regering nu vrijdag extra engagement neemt om die bedden of plaatsen te creëren voor jongeren die nu aan het wachten zijn, voor gezinnen die we in de toekomst moeten helpen, preventief, maar vooral voor die jongeren die nu aan het wegwijnen zijn. Ik reik de hand aan het parlement om het voorstel van resolutie mee goed te keuren om dat engagement te nemen. Het is een heel algemeen voorstel van resolutie, dat zegt dat we als parlement strijden voor die jongeren. Het zou fijn zijn dat we als parlement samen voor die groep kunnen strijden. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de intentie van de Vlaamse Regering om het statuut van de ambtenaar af te schaffen

ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de omslag naar de contractuele tewerkstelling bij de Vlaamse overheid

ACTUELE VRAAG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de modernisering van het hr-beleid bij de Vlaamse overheid

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, de Vlaamse Regering wil het statuut van de ambtenaar afschaffen vanaf 1 januari 2024: geen nieuwe vaste benoemingen meer. De Vlaamse Regering wil dus een heel grote stap terug zetten in de tijd, terug naar vroeger. Minister, vroeger was niet alles beter. Die nostalgie werkt niet. Het statuut van de ambtenaar is er gekomen met een reden. We zijn nu beter af dan daarvoor, en niet alleen voor de ambtenaren zelf. Dat is vooral voor de burger, de burger die een beroep doet doorheen zijn of haar hele leven op sterke openbare diensten. Daar zijn drie redenen voor.

Een, de continuïteit: openbare diensten gaan over de levens van mensen. Daarvoor is continuïteit, stabiliteit nodig. Niemand wil dat zijn dossier altijd weer door iemand anders behandeld wordt. Het statuut zorgt voor die continuïteit.

Twee, de aantrekkelijkheid van het beroep: sterke openbare diensten, dat begint met sterke mensen die daar werken, met genoeg mensen die daar werken en dus met een sterk statuut. Minister, dat weet u want wat heeft deze regering gedaan om meer leerkrachten aan te trekken, om het beroep van de leerkrachten aantrekkelijker te maken? Daarvoor heeft ze een snellere vaste benoeming ingevoerd, maar voor alle andere mensen van de openbare diensten wordt die afgeschaft. Moeten die andere beroepen dan niet meer aantrekkelijk zijn? Ik denk dat we dat daar absoluut nodig hebben, niet alleen voor leidinggevenden, maar voor iedereen, van het poetspersoneel tot de algemeen directeur.

Drie en misschien wel het belangrijkste is de onafhankelijkheid van onze ambtenaren, van onze openbare diensten. Moet ik jullie na het PFOS-schandaal (perfluorooctaansulfonaat) nog zeggen dat er wel degelijk heel wat politieke druk bestaat in onze administraties om oogjes dicht te knijpen, om toch maar vergunningen te geven? (*Opmerkingen van Willem-Frederik Schiltz en Koen Daniëls*)

Er zijn inderdaad problemen geweest en jullie willen blijkbaar nog meer problemen in plaats van die mensen hun positie te versterken. Dat is wat er vandaag gebeurt. De onafhankelijkheid van onze openbare diensten wordt onder druk gezet door deze Vlaamse Regering. Minister, zult u terugkomen op die plannen om het statuut af te schaffen? (*Applaus bij de PVDA*)

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Collega's, wij hebben binnen onze Vlaamse overheid sterke personeelsleden, straffe personeelsleden. We zijn als Vlaamse overheid nog altijd een aantrekkelijke werkgever. Mensen werken graag bij ons. Ze blijven ook bij ons werken. Dat moeten we uiteraard zo houden. Het sectoraal akkoord

van afgelopen week was daar een belangrijke stap in. Er staan een aantal belangrijke maatregelen in. Ik denk aan het verhogen van de loonschalen met 550 euro bruto per jaar, het toekennen van een thuiswerkvergoeding van 20 euro per maand, het verhogen van de maaltijdcheques naar 8 euro, het toekennen van eco-, sport- en cultuurcheques en de eindejaarstoelage die nu stijgt, bijna richting een dertiende maand.

Minister, ik vind wel dat de timing van dat sectoraal akkoord, de communicatie daarrond wat ongelukkig was want u had dat gecommuniceerd samen met de omslag van de eenzijdige benoeming naar de contractuele tewerkstelling. Ik denk dat die twee helemaal niets met elkaar te maken hebben. Meer zelfs, ik denk dat er na het sectorale akkoord nog wat werk aan de winkel is.

U wil vanaf 2024 iedereen op basis van contractuele tewerkstelling aanwerven. Dat betekent dat het statuut van de alle ambtenaren gelijkgesteld wordt. Dat betekent dat de vaste benoeming afgeschaft wordt en dat we moeten werken aan een beter statuut voor de contractuelen die straks aangeworven worden.

Minister, op welke manier wilt u de contractuele tewerkstelling nu verder versterken zodat de Vlaamse overheid een aantrekkelijke werkgever blijft?

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Collega's, minister, ik sluit heel graag aan bij de woorden van collega Warnez. Het personeel van onze Vlaamse overheid is wel degelijk bekwaam, slagkrachtig en gemotiveerd. We mogen dat eerder stellen, dan dat we moeten beginnen over de politieke vooringenomenheid van onze ambtenarij, maar dat terzijde. *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Onze fractie is in ieder geval heel verheugd dat u afgelopen week binnen de Vlaamse Regering een akkoord bereikt hebt om het hr-beleid futureproof te maken en dat jullie akkoord geraakt zijn over de maatregelen die daarvoor nodig zijn. Zoals de collega al geduid heeft, is vooral dat competitief verloningspakket een heel belangrijke begeleiding in die loopbaan, maar ook als je ziek bent, de ziekteverzekering en de terugkeer naar het werk na je ziekte, maar natuurlijk ook de volledige loopbaanbegeleiding tot de uitstroom en natuurlijk een aangepast pensioen. Die maatregelen zijn heel mooi vervat in dit besluit, dit akkoord.

Minister, hoe zal dit akkoord en de maatregelen die erin vervat zijn zorgen voor een toekomstbestendige Vlaamse overheid – futureproof – waarbij de dienstverlening naar de burger en de lokale besturen nog centraler en nog performanter zal zijn. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik dank de drie vraagstellers. We hebben inderdaad vorige vrijdag binnen de Vlaamse Regering twee heel belangrijke besluiten kunnen nemen, die beide ten gunste komen van onze ambtenaren. Het eerste besluit dat we genomen hebben, is dat we ons akkoord hebben verklaard over een sectoraal akkoord, dat we nog verder formeel moeten onderhandelen. Want ook dat moet nog onderhandeld worden. Dat sectorale akkoord is het belangrijkste van de voorbije vijftien jaar. Daarbij zullen alle ambtenaren erop vooruitgaan. We hebben ervoor gezorgd dat die vooruitgang zich vooral concentreert bij de laagste lonen, omdat we denken dat ambtenaren goed verloond moeten worden. Daar gaat het een stijging zijn van 2,9 procent. Gemiddeld is het 1,8 procent.

Het is een sectoraal akkoord dat een betere fietsvergoeding voorziet, dat de maaltijdcheques optrekt, en dat ook een eenmalige ecocheque geeft. Al bij al denk ik dat het een goed, degelijk sectoraal akkoord is. Het gaat om 30 miljoen

euro op jaarbasis. Het akkoord is tot stand gekomen door informele gesprekken die we de voorbije twee jaar hebben gevoerd. Het is een belangrijke stap vooruit om onze ambtenaren – die inderdaad bekwame ambtenaren zijn, waar we over het algemeen heel tevreden over zijn en waar we absoluut nood aan hebben, aan een sterke administratie – op een behoorlijke manier te vergoeden.

Een tweede belangrijke akkoord dat we hebben gesloten, is een akkoord rond een belangrijke hervorming die we willen doorvoeren, een modernisering van het statuut van ambtenaren. Vandaag de dag is het zo dat we eigenlijk twee statuten hebben. We hebben de statutaire benoeming en de contractuele aanstelling. Beide zijn vandaag actief binnen onze administratie, in een verhouding zeventig-dertig. Vaak doen ze ongeveer hetzelfde werk. Niet altijd, maar nogal wat mensen doen hetzelfde werk.

We hebben gezegd dat we in de toekomst vertrekken van een modernisering door de contractuele relatie als uitgangspunt te nemen. Maar we moeten die contractuele relatie, die eigenlijk altijd een beetje een restcategorie was in de Vlaamse administratie, waar niet altijd erg in geïnvesteerd is, dan ook gevoelig verbeteren en upgraden.

Hoe doen we dat? Wij stellen voor om de tweede pensioenpijler uit te breiden van 3 procent naar 5 procent. We gaan een veel betere ziekteverzekering organiseren: de eerste twee maanden 100 procent, van de derde tot en met de zesde maand 80 procent, en nadien 75 procent. We gaan de loonschalen die we vandaag hanteren voor de statutairen, ook gebruiken voor onze contractuelen. We gaan een versnelling organiseren in het verloningssysteem. Tussen het vijfde en het vijftiende jaar dat mensen bij de Vlaamse administratie werken, vaak de jaren dat er veel uitval is, gaan we een versnelling organiseren in het laten stijgen van de lonen. We voorzien op het einde van de rit nog drie extra loontrappen. We gaan over naar een prestatievergoeding. Vandaag de dag worden mensen alleen maar vergoed op basis van anciënniteit. In de toekomst zullen ambtenaren die uitstekend werk leveren, een versnelling kunnen zien in hun carrière. Dat zijn stuk voor stuk heel belangrijke maatregelen, die dat contractuele statuut versterken.

We gaan wel voor ongeveer 5 procent gezagsfuncties, mensen die beslissingen nemen over grondrechten van burgers en ondernemingen, de statutaire benoeming behouden. Let op, niet voor leidinggevend, maar wel voor mensen die een expliciete gezagsfunctie hebben binnen onze administraties.

Uiteraard doen we geen afbreuk aan verworven rechten. Mensen die vandaag statutair benoemd zijn, blijven dat. Maar de toekomstige ambtenaren die erbij komen, weten dat ze in dat nieuwe statuut kunnen stappen.

Dan wil ik nog heel even stilstaan bij die belangrijke discussie over de onafhankelijkheid van ambtenaren van politieke druk. Dat is vaak het ultieme argument om te zeggen dat we mensen toch vast moeten benoemen en die statutaire bescherming moeten inbouwen. Wel, collega's, we hebben in de Panoreportage gezien dat de vaste benoeming mensen niet beschermt tegen potentieel politiek misbruik. Het is niet uitgesloten dat er ook op mensen die statutair benoemd zijn, politieke druk ligt om dat te doen. Er zijn trouwens veel instrumenten, indien men te kwader trouw is, om mensen die statutair benoemd zijn, onder druk te zetten. Bijvoorbeeld: ik ga u niet promoten, ik ga u een andere taakinfilling geven, ik ga u opzijschuiven. We moeten daar dus andere instrumenten voor bedenken dan de vaste benoeming. De vaste benoeming beschermt de mensen daar niet in.

Wat hebben wij gedaan? We hebben hier in het parlement een klokkenluidersregeling goedgekeurd. We hebben een deontologische code. We hebben integriteitsambtenaren. Als ik als ambtenaar druk ondervind, kan ik bij die integriteitsambtenaar terecht. Ik kan het klokkenluidersstatuut aanvragen, waardoor de

bewijslast wordt omgedraaid. Dat zijn veel effectievere instrumenten om mensen te beschermen dan de vaste benoeming.

De vaste benoeming is eigenlijk een concept van gisteren, een concept van een samenleving waar mensen begonnen bij een werkgever, daar heel hun carrière werkten en ook met pensioen gingen bij die werkgever.

Vandaag zitten we in een heel andere arbeidsmarkt, en de Vlaamse administratie heeft nood aan instroom van lokale besturen, vanuit de private sector, en het zou ook een goede zaak zijn dat mensen die tien, vijftien, twintig jaar ambtenaar zijn, de knowhow, de kennis die ze hebben opgebouwd, ook ten dienste stellen van bijvoorbeeld lokale besturen, de academische wereld, private bedrijven – waarom niet? Die interactie versterkt de kwaliteit van de dienstverlening, en met deze hervorming gaan we ook dat meer mogelijk maken en beter faciliteren.

Ik denk dus dat het al bij al een zeer goede, moderne en performante hervorming is, waarover we nu gaan onderhandelen met de vakorganisaties. Natuurlijk is dat het proces. We hebben daar informeel al twee jaar lang over gepraat, maar nu komen formele onderhandelingen, en we hopen die met succes te kunnen beëindigen tegen de zomer van dit jaar. En tot nu toe, moet ik zeggen, heb ik heel veel waardering en appreciatie voor de wijze waarop de vakbonden daar ook over praten, onderhandelen, spreken. Dat is niet altijd in samenspraak, we zitten niet altijd op dezelfde lijn. Evident niet, het is een belangrijke hervorming, maar we proberen met goede argumenten te overtuigen en ook goed te luisteren. Veel van de dingen die in dit akkoord zitten, hebben we er eigenlijk al ingebracht door de informele gesprekken die we met de vakorganisaties hebben gevoerd. *(Applaus bij Open Vld en de N-VA)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ja, minister, heel mooi gezegd allemaal, maar het houdt geen steek. Het houdt gewoon geen steek.

Dus u zegt hier dat dat statuut afschaffen, gaat helpen om mensen aan te trekken bij de openbare diensten, maar u doet exact het omgekeerde bij de leerkrachten. En dus is de vraag: waarom u dan niet durft te raken aan het statuut van de leerkracht? Waarom durft u er daar niet aan te raken? U zegt eigenlijk dat jullie die contractuelen gaan opblazen tot dat heel hard lijkt op het statuut. Maar er blijft natuurlijk een belangrijk verschil, één cruciaal verschil, en dat is de ontslagbescherming. Dat is de ontslagbescherming.

U zegt dat er vandaag ook druk is op statutaire ambtenaren, en dat is natuurlijk zo. Maar in plaats van die bescherming te verbeteren, zegt u dat u ze gaat afschaffen, u gaat ze afschaffen en ervoor zorgen dat er geen bindend beroep meer mogelijk is tegen een politiek ontslag bij de openbare diensten.

En er is een tweede belangrijk verschil, minister, tussen contractuelen en statutairen, en dat is wie de pensioenen betaalt. U weet, minister, dat deze hervorming miljoenen euro's zal kosten, omdat de Vlaamse overheid zelf de pensioenkost op zich moet nemen en op die manier de financiering van de pensioenen van de andere ambtenaren ondergraaft. En dus is mijn vraag, minister, hoeveel miljoen euro gaat dat kosten? Hoeveel bent u bereid op tafel te leggen om de onafhankelijkheid van de openbare diensten te ondergraven? *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Dank u wel, minister.

Ik heb heel wat goede voorstellen gehoord om het statuut van onze contractuele ambtenaren te versterken. Ik hoop dat u dat ook in goed sociaal overleg zult doen.

Ik heb nog twee punten. Ten eerste, de ontslagbescherming is een belangrijk punt voor vakorganisaties, dat weet u ook. Ik denk dat u daar goed moet overleggen, en dat dat ook niet alleen symbolisch een zaak is waar u zich met volle kracht moet achter zetten. Vandaar de eerste vraag: hoe zult u ervoor zorgen dat er een echte ontslagbescherming is bij die ambtenaren? Hoe zult u die onderhandelingen tot een goed einde brengen? U weet dat dat advies daarin, de kracht van dat advies een belangrijk issue is.

Mijn tweede vraag gaat over de gezagsfuncties. Wie zit er in een gezagsfunctie? Dat is natuurlijk niet evident om te bepalen, dus ik had graag meer geweten over hoe u dat ziet. Hoe zult u dat bepalen?

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Mij rest dan nog één vraag. In ieder geval ben ik toch heel tevreden dat we hier begin 2024 nu eindelijk eens werk van gaan maken, en dat opstarten. Want als je naar de realiteit kijkt op de werkvloer in Vlaanderen bij de privéwerkgevers, en je gaat dan rond – en dat is dan niet alleen bij jongeren zo – en je gaat vragen bij mensen wat voor hen belangrijk is wanneer zij kiezen voor een job, wat de belangrijke aspecten zijn om een keuze te maken voor een werkgever, is het eerste wat daarin terugkomt – en dat zal niemand verbazen – een competitief loon, een verloningspakket – niet alleen geld, maar de omstandigheden daarrond. Maar ten tweede gaat het vooral om carrièreplanning. Ik heb nergens in die onderzoeken gelezen dat de vaste benoeming een van de eerste punten is waar men naar gaat kijken. Dus ik denk dat deze Vlaamse Regering in 2024 een aanzet zal geven tot een modern hr-beleid.

Naast het ontslaggebeuren waar de collega het over had, had ik nog een bijkomende vraag aan u, minister. U sprak over 30 miljoen euro. Gaat dat over het verloningspakket of zitten er ook maatregelen voor de ziekteverzekering et cetera in vervat? *(Applaus bij de N-VA en van Willem-Frederik Schiltz)*

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega D'Haese, ik zal een tekst citeren die je ongetwijfeld heel goed kent: "Sterft, gij oude vormen en gedachten." Onder andere de gedachte, mijnheer D'Haese, dat een vaste benoeming bij de overheid cruciaal is om mensen te overtuigen om voor die overheid te gaan werken.

Mijnheer D'Haese, in deze tijd van ongeziene krapte op de arbeidsmarkt, willen mensen een aantrekkelijke job, een aantrekkelijk loon en doorgroeikansen op basis van hun inzet en hun prestaties en niet op basis van een of ander verouderd statuut. *(Applaus bij Open Vld en de N-VA)*

Ik denk dat het een hele goede hervorming is. Een goede hervorming met een sterker contractueel statuut en met een afschaffing van een vaste benoeming. Trouwens, die vaste benoeming is een relikwie uit de vorige eeuw, uit de jaren 30 van de vorige eeuw. Dat past als een tang op een varken in deze 21e-eeuwse arbeidsmarkt en moet dus afgeschaft worden. Ik zeg dat niet alleen, ook de topexpert in ambtenarenrecht, professor Ria Janvier, vraagt zich terecht af, mijnheer D'Haese – en ik kijk naar u om te antwoorden – waarom een secretaresse bij de overheid anders zou zijn dan een secretaresse bij een bedrijf. Ik ben benieuwd naar uw antwoord. *(Applaus bij Open Vld en de N-VA)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik denk dat het belangrijk is dat u hebt aangegeven dat u de hervorming in nauw overleg met de vakorganisaties doet. Ik denk dat dat heel belangrijk is en dat u gelijk hebt om dat op die manier aan te pakken. Ik sluit mij wel aan bij de vragen die collega Warnez stelt. Ook bij mijn fractie leeft toch heel sterk de – hoe moet ik het zeggen? – bezorgdheid, laat het mij zo uitdrukken, dat ambtenaren ... Wij hebben een heel pak goede ambtenaren, zowel op Vlaams niveau als op lokaal niveau, die in volle onafhankelijkheid hun job kunnen doen. Dan hoor ik u graag zeggen dat u andere instrumenten voor die politieke druk gaat inzetten dan die vaste benoemingen. We staan daar voor open, maar we vinden het wel belangrijk dat het ook gebeurt, want er zijn inderdaad dossiers – ook op het lokale niveau – waar toch wel wat andere signalen komen. Bovendien is mijn fractie er toch ook voor gewonnen om die beide statuten meer naar elkaar toe te laten groeien, want nu gebeurt het soms dat je op de werkvloer bij lokale besturen zowel contractuelen als vastbenoemde ambtenaren hebt. Ons lijkt het principe 'zelfde werk onder dezelfde voorwaarden' toch wel heel belangrijk. Daarom roepen wij op om beide statuten naar elkaar toe te laten groeien en dat mee te nemen naar de onderhandelingen.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Dank u wel, minister. Collega Ongena, we zitten in een ongeziene 'war on talent' en we kunnen niet ontkennen dat een goed statuut dan bijdraagt tot de aantrekkelijkheid van de job. U weet dat, minister, en u bewijst dat ook door bewust het onderwijspersoneel buiten deze hervorming te houden. Als we sterke openbare diensten willen met een sterke openbare dienstverlening – zowel naar burgers als naar ondernemingen toe – hebben we daarvoor sterke en onafhankelijke medewerkers nodig. Daar knelt precies ook het tweede schoentje, die onafhankelijkheid. Nu wordt weer die kans op inmenging groter, waardoor die onafhankelijkheid en neutraliteit in het gedrang komen.

Met Vooruit zijn we ervan overtuigd dat we sterke openbare diensten nodig hebben, met een sterke openbare dienstverlening. Dat kan enkel met sterke en onafhankelijke medewerkers. Wat u doet, minister, staat daar haaks op, vandaar ook ons keihard pleidooi om zeker in te zetten op dat sociaal overleg, want het zal broodnodig zijn. *(Applaus bij Vooruit en van Onno Vandewalle)*

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, ik denk dat het sociaal overleg een belangrijk element is in onze democratische samenleving. Zeker als het over het loonstatuut en het statuut van ambtenaren gaat, pleeg je daar inderdaad overleg over. We hebben dat de voorbij twee jaar ook gedaan. U weet dat we eerst altijd een fase van informeel overleg organiseren, intensief, met de vakorganisaties. Wij gaan nu over naar een fase van formeel overleg. We hebben in dat informeel overleg al heel veel dingen besproken, goed naar elkaar geluisterd. Heel veel van de elementen die in het voorstel van de regering zitten, komen al uit dat informeel overleg. We gaan dat formeel overleg ook aangaan, maar wel met de kracht van onze overtuiging. Die kracht van de overtuiging is dat het statuut dat wij hier aanbieden, een statuut is dat de situatie van onze ambtenaren versterkt en verbetert. Versterken en verbeteren binnen een nieuwe arbeidsmarkt die volatier is, waarbij mensen andere verwachtingen koesteren dan pakweg dertig jaar geleden en waar het niet meer is dat mensen zeggen dat ze een job gekregen hebben bij het begin van hun loopbaan en dat ze bij die werkgever willen blijven tot het einde van hun loopbaan. Dat is zo goed als onbestaande.

Mensen willen nieuwe kansen, regelmatig van werkgever kunnen veranderen, en dat is wat we ook mogelijk maken. We willen ook instromen op latere leeftijd

mogelijk maken, en wanneer mensen willen overstappen, denken we dat dat ook een goede zaak kan zijn.

De wijze waarop we mensen willen beschermen tegen politieke willekeur, tegen politieke druk, is voor mij ook iets fundamenteels. Dat is voor mij net het verschil, zou je kunnen zeggen, met de private sector. De vraag is hoe je dat op een efficiënte manier doet. Niet met de statutaire benoeming. Als de statutaire benoeming de oplossing was, hadden we geen problemen gehad bij de milieu-inspectie. Daar zaten mensen die vastbenoemd waren, en die hebben ook getuigd over verkeerde politieke druk, wat onaanvaardbaar is. Daarvoor moeten we andere dingen doen. Een van de dingen die we doen is een betere uitstap-regeling – voor iedereen, ook voor onze contractuele ambtenaren nu. En die uitstapregeling is de volgende: wanneer een baas tegen de werknemer zegt dat hij zijn arbeidscontract wil beëindigen omdat hij voor hen geen goede medewerker is, krijgt die werknemer altijd een tweede kans. Hij krijgt altijd een tweede kans, hetzij op de plaats waar hij zit met een andere leidinggevende, hetzij elders in de Vlaamse administratie. Een goed hr-bedrijf in de private sector zou dat trouwens ook zo moeten doen. Mensen een tweede kans geven is wat we garanderen.

Het tweede wat we doen, is evident: we leven in een samenleving waarin we elk talent nodig hebben. De Vlaamse overheid ontslaat zijn contractuelen ook niet aan de lopende band, dat doet ze absoluut niet. Ze heeft die mensen net nodig. Ze wil daarin investeren. Wat de gezagsfuncties betreft hebben we advies gevraagd aan professor De Wilde en professor Janvier. Die hebben een criterium bepaald, een onafhankelijk rapport gemaakt om te definiëren wat gezagsfuncties nu zijn. Gezagsfuncties zijn bijvoorbeeld inspectiediensten, die onafhankelijke beslissingen moeten kunnen nemen in concrete dossiers. Ongeveer 5 procent van onze ambtenaren komt daarvoor in aanmerking. Dat ligt op tafel bij de onderhandelingen.

Voor mij is dit een heel fundamentele hervorming. Waarom? Het is een hervorming waarbij we ook gaan naar een andere relatie met onze ambtenaren. Wij geloven in prestatiebeloning. Wij vinden niet dat mensen alleen maar moeten kunnen stijgen in hun loon, omdat ze zoveel jaar werken in de administratie. Maar ze moeten ook beloond kunnen worden voor de inspanningen die ze doen, voor de resultaten die ze boeken. Prestatieverloning wordt dus ook voor onze ambtenaren een belangrijk instrument. Geef de ambtenaren perspectief om sneller te kunnen doorgroeien in onze administratie.

Wat we juist proberen te doen, mijnheer Rzoska, is die twee statuten dichter bij elkaar te brengen. Het huidige contractuele statuut was geen goed statuut voor onze ambtenaren. Omdat men ervan uitging dat het tijdelijk was, en men daarna vastbenoemd zou worden. Sommige mensen zitten dus heel lang in die tijdelijke situatie van dat contract. Wat hebben we gedaan? We hebben de beste elementen uit die statutaire bepaling geïncorporeerd: de loonschalen, we hebben de ziekteverzekering gevoelig opgetrokken en ze veel dichter bij het huidige statutaire statuut gebracht en de pensioenregeling verbeterd. Op al die punten hebben we belangrijke stappen vooruitgezet. Waarom? Omdat we in een competitieve omgeving zitten. Met zoveel arbeidsmarktkrapte vinden we anders geen mensen meer. We willen een aantrekkelijke werkgever zijn.

Wat me wel opvalt, mijnheer De Loor, is dat mensen op het lokale vlak ook vastbenoemd kunnen worden. Uw partij zit in heel veel lokale besturen. In sommige lokale besturen hebt u de leiding. Als u zoveel belang hecht aan die vaste benoeming, hoe komt het dan dat in de steden waar u bestuurt, men ook systematisch aan het kiezen is voor een contractuele aanstelling? Hoe komt het dat de meerderheid van de mensen die lokale ambtenaar zijn, contractueel zijn?

Dat komt natuurlijk omdat dat veel meer aangepast is aan de realiteit van vandaag.

Ik heb een laatste beschouwing. Kun je vandaag statutairen ontslaan? Dat kun je vandaag ook, maar beeld je in dat je twee keer een negatieve evaluatie krijgt met zes maanden ertussen. Dan ga je naar de Raad van State, die zegt dat men je niet mag ontslaan en opnieuw in dienst moet nemen. In wat voor situatie zitten de werkgever en werknemer dan? Vinden we dat een normale situatie? Als er een vertrouwensbreuk is en mensen uit elkaar willen gaan, is het dan niet beter dat je dat op een normale arbeidsrechtelijke manier doet, waar boven op de ontslagpremie eventueel een schadevergoeding betaald kan worden, wanneer het ontslag niet op een correcte manier gebeurd is? Dat lijkt me een veel betere situatie, dan mensen opnieuw te plaatsen in een administratie met een werkgever die eigenlijk van hen af wil. Dat is toch ook niet de situatie die we willen? Dat is toch ook geen gezonde situatie? Het is uitzonderlijk, maar het gebeurt soms wel. Ik heb het zelf lokaal meegemaakt. Dat is voor mij dus niet de oplossing.

Dat is voor mij dus niet de oplossing. De oplossing is: goede bescherming, tweede kans geven, prestatiebeloning en een veel beter contractueel statuut. Dat is waar we naartoe moeten. *(Applaus bij Open Vld en de N-VA)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, op het einde bent u toch nog eerlijk. U zegt het gewoon rechtuit. "Ik vind dat, als een leidende ambtenaar vindt dat de politieke druk naar beneden niet marcheert en dat de mensen onder hem niet plooiën, ik die moet kunnen ontslaan, en er mag geen Raad van State tussenkomen". Dat hebt u hier gezegd. Dat hebt u gezegd, minister. U doet alsof het gaat over intermenselijke relaties en vertrouwen. Het gaat erover, minister, dat als ambtenaren in openbare diensten onder druk worden gezet, onder politieke druk worden gezet, zij nu hun ontslag kunnen aanvechten. En u wilt daarvan af. *(Opmerkingen bij de meerderheid)*

U durft niet eens te antwoorden, minister, hoeveel geld u daarvoor over hebt. Het gaat over tientallen miljoenen euro's. *(Opmerkingen van minister Bart Somers)*

30 miljoen euro? 30 miljoen euro heeft deze Vlaamse Regering ervoor over om de onafhankelijkheid van de ambtenaren in de openbare diensten af te breken. Dat is heel mooi. Maar u moet wel een beetje rechtlijnig zijn. De gezagsdragers moeten we wél beschermen via een statuut, maar voor al de rest is dat niet nodig, nee. Die kunnen niet beïnvloed worden, minister. *(Applaus bij de PVDA. Opmerkingen bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Ik zal iets constructiever zijn. U hebt vrijdag het startschot gegeven richting een modern hr-beleid en een sterk personeelsstatuut. Ik ga u vragen om er een koppeltijddrit van te maken, dat te doen samen met onze vakorganisaties en op het einde van de rit een Wout Van Aertje te doen. Het doet er niet toe wie er wint, zolang ons personeel maar sterker wordt.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Collega's, het is voor niemand een geheim dat onze fractie en onze partij altijd voorstander is geweest van het aanpassen van die statutaire benoemingen. Ik kom hier dus niets nieuws vertellen. Ook voor ons is de prestatie, de verdienste, de merite – op zijn schoon Vlaams – zeker zo

belangrijk als de pure anciënniteit om mensen te belonen en te verlonen. De aanzet is gegeven, en we hopen uit de grond van ons hart dat dit verder wordt uitgebouwd zodat we dit ook op het lokale vlak beter kunnen uitrollen.

Ik heb nog heel even, nog dertig seconden, en ik wil er nog even op terugkomen. De heer D'Haese slaat de bal volledig mis. Als je anderhalf jaar in een conflict-situatie zit vanwege een vertrouwensbreuk, minister, en die mensen blijven op de vloer aanwezig, dan zorg je voor een heel verziekte en moeilijke werksfeer. We moeten het op een andere manier doen, niet ten koste van het personeel, maar door het goed draaien van de organisatie moeten we daar iets aan doen. Dank aan de Vlaamse Regering om een eerste aanzet daartoe te geven. *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

MOTIE van Maaike De Vreese, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena, Imade Annouri en Thijs Verbeurgt tot instelling van een onderzoek door het Rekenhof naar de toekenning en de controle van de gecombineerde werkvergunning

– 1650 (2022-2023) – Nr. 1

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik zou graag op basis van artikel 50 van het reglement een toevoeging willen vragen aan de agenda van een motie tot onderzoek door het Rekenhof naar de toekenning en de controle van de gecombineerde werkvergunning. De teksten zijn vanochtend ingediend. De fractiesecretarissen van alle fracties hebben ze gekregen, en straks zal collega De Vreese de hoogdringendheid toelichten, uiteraard met uw goedvinden.

De voorzitter: We zullen ons straks over dit voorstel tot aanvulling van de agenda uitspreken, mijnheer Vandaele.

Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET over diverse bepalingen over het gemeenschappelijk vervoer, de weginfrastructuur en het wegenbeleid, en de waterinfrastructuur en het waterbeleid

– 1560 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet over diverse bepalingen over het gemeenschappelijk vervoer, de weginfrastructuur en het wegenbeleid, en de waterinfrastructuur en het waterbeleid.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1560/3)

– *Artikel 1 tot en met 23 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 30 november 2022 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie tot het invoeren van een mechanisme voor de screening van buitenlandse directe investeringen
– 1582 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 30 november 2022 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie tot het invoeren van een mechanisme voor de screening van buitenlandse directe investeringen.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1582/1)

– *Artikel 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot vervanging van artikel 15.3.5/18 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de overgangsregeling van de gewijzigde aanwijzingsvoorwaarden voor distributienetbeheerders betreft
– 1575 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot vervanging van artikel 15.3.5/18 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de overgangsregeling van de gewijzigde aanwijzingsvoorwaarden voor distributienetbeheerders betreft.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het gaat om een voorstel van decreet. We hadden in de vorige legislatuur al afgesproken dat distributienetbeheerders aaneengesloten gebieden moesten zijn. Omdat dat organisatorisch wel wat werk vraagt, als ik het zo mag uitdrukken, hebben we vorig jaar een decreet goedgekeurd waarbij we alle distributienetbeheerders tot 1 januari 2023 de tijd hebben gegeven. Maar de operatie is zeer complex, dus gaan we nu voor distributienetbeheerders met minstens 200.000 aaneengesloten afnemers uitstel geven tot 1 januari 2025, weliswaar op voorwaarde dat er geen gerechtelijke zaken meer lopen tegen het principe an sich.

De voorzitter: De heer D’Haese heeft het woord.

Jos D’Haese (PVDA): We zullen ons onthouden op dit voorstel van decreet, omdat we voor de eenmaking zijn van Fluviustarieven – dat lijkt me een goede zaak – maar het voorstel van decreet niet zorgt voor een democratisering of een verlaging van de prijzen. Integendeel, er zijn zelfs gemeenten waar de prijzen zouden stijgen. Dat lijkt ons dan weer geen goede zaak.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1575/1)

– *Artikel 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

MOTIE van Hannes Anaf, Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Kurt De Loor en Hannelore Goeman tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de veiligheid, de zorgkwaliteit, de subsidies en het correct aanrekenen van de dagprijs in de ouderenzorg – 1628 (2022-2023) – Nr. 1

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de motie van Hannes Anaf, Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Kurt De Loor en Hannelore Goeman tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de veiligheid, de zorgkwaliteit, de subsidies en het correct aanrekenen van de dagprijs in de ouderenzorg.

De bespreking is geopend.

De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Vorige week zijn er plots zes woonzorgcentra extra onder verhoogd toezicht geplaatst en twee weken geleden werd aangekondigd dat er nog twee zullen volgen. Vorige week kregen we in de commissie Welzijn een toelichting van het agentschap wat er allemaal gebeurt, over de inspecties en wat er allemaal nog aan zit te komen. Het lijkt dus alsof de regering haar zaakjes op orde heeft als het gaat over toezicht op de woonzorgcentra. Er is maar één probleem, namelijk dat dat niet klopt. De minister schermde hier twee weken geleden met een actieplan om de wantoestanden aan te pakken, maar helaas bleek dat actieplan niet te bestaan, laat staan dat het was doorgesproken. Wat

we in de commissie kregen, was een presentatie met een aantal nieuwe acties, maar dus geen actieplan.

Het echte relaas van de gebeurtenissen van de laatste maanden en jaren, is er helaas een van een regering die achter de feiten aanloopt en die pas in actie schiet op het moment dat klokkenluiders tussenkomen, en op het moment dat wij als oppositie zaken aankaarten op het moment dat journalisten de kat de bel aanbinden. Ik geef een aantal voorbeelden. U herinnert zich waarschijnlijk nog begin september 2021. Op dat moment vond er een brutale moord plaats in een woonzorgcentrum in Anderlecht. De dader kon ongehinderd het gebouw betreden, er waren geen getuigen en het was pas de ochtendploeg die uren later het slachtoffer aantrof. Dat woonzorgcentrum bleek al sinds 2019 op de zwarte lijst te staan. Er waren voordien al problemen: te weinig personeel, de zorg was niet goed, mensen waren niet tevreden en het gebouw was oud, vervallen en dus ook niet beveiligd. Maar tot die moord vond noch de uitbater noch de Vlaamse overheid dat er echt een probleem was en dat er moest worden opgetreden.

Een paar maanden later haalt het gerecht een tiental zwaar verwaarloosde bewoners weg uit wat vroeger een erkende assistentiewoning was van een uitbater die met weinig tot niets in orde was. Hier had Vlaanderen in 2021 wel, na veel aandringen, heel uitzonderlijk gezegd: "Dit gaat echt niet meer. U moet sluiten." Maar of die voorziening vervolgens effectief gesloten werd en of die ouderen ergens anders werden opgevangen, werd niet meer gecontroleerd. Tot op een bepaald moment de politie binnenviel en de bewoners moest evacueren. Ook de gemeente Geraardsbergen bleek er niet van op de hoogte te zijn dat de erkenning was ingetrokken, noch van de reden waarom. Zij konden dus ook niets doen. Ondertussen communiceert de Vlaamse overheid effectief proactiever maar er was dus eerst weer zoiets tragisch nodig vooraleer daar iets aan werd gedaan.

Wat later is er opnieuw een tragisch incident, in Overijse. Een 98-jarige bewoonster die niet gefixeerd mocht worden, wordt toch aan haar bed vastgebonden met een Zweedse gordel. Dat gebeurde op een slechte manier. Er was te weinig personeel. Die bewoner komt in de problemen en stikt door die Zweedse gordel. Ook hier was een klokkenluider nodig om de overheid in actie te doen schieten want zelf had de Vlaamse overheid de feiten al geklasseerd. Alles was zagezegd volgens de regels gebeurd.

Er zijn wel meer voorzieningen waar dingen niet volgens de regels gebeuren maar waar Vlaanderen laat begaan. Zo kregen we in de zomer van 2022 berichten over moorden met insuline in Oostrozebeke. Ook elders in Vlaanderen, onder andere in Gaerveld, bleek er een moordpoging geweest te zijn. Maar opnieuw was het voor de Vlaamse overheid niet ernstig genoeg, tot de media het wel ernstig genoeg vonden om erover te berichten.

Ondertussen weten we dat in meer dan de helft van de woonzorgcentra medicatieveiligheid effectief een probleem is. Dat de commerciële sector veel te snel en veel te vaak naar fixatie grijpt, dat weten we ondertussen ook. Vandaag kwam zelfs nog het verhaal van een bewoner die meer dan vier jaar opgesloten zat in een vuile en stinkende kamer, terwijl er betere oplossingen waren want ondertussen is het op een andere manier opgelost.

Achter veel van die problemen inzake kwaliteit, zit een tweede probleem, namelijk dat van ongeoorloofde winsten in de sector. Wij vonden het raar dat veel van die problemen steeds bij dezelfde groepen gebeuren. Als je kijkt naar wie er op de zwarte lijst staat, dan gaat het vaak over dezelfde groepen: Orpea, Armonea en Vulpia. Dus zijn wij gaan kijken naar de financiële inspecties van de Vlaamse overheid zelf want de overheid heeft die financiële inspecties in handen. Dan kun je duidelijk zien dat die groepen het winstverbod effectief omzeilen. Men zuigt het

geld uit de zorg. Een aantal van die commerciële groepen blijken ook in de problemen te komen omdat ze dat gedaan hebben. Ondertussen zijn er zelfs een aantal sluitingen wegens dat onverantwoord risicogedrag met het geld van onze belastingbetalers, van onze ouderen. Opnieuw holde de overheid achter de feiten aan en moeten wij als eersten in het parlement de kat de bel aanbinden.

Collega's, ik weet dat een onderzoekscommissie zowat het zwaarste instrument is dat we kunnen inzetten, maar na al die misbruiken van onze regelgeving inzake kwaliteit en prijszetting, na alle wantoestanden en na alle discussies die we hier in de plenaire vergadering daarover hebben gehad, alle keren dat ikzelf maar ook de collega's van alle andere partijen gezegd hebben dat deze schandelijke situatie moet worden aangepakt, is het stilaan tijd om door te schakelen. Ik vind dat we dat moeten durven vragen. Nog niet zo lang geleden was een tragisch overlijden in de kinderopvang wel reden genoeg voor een onderzoekscommissie, en terecht. Waarom zouden dan meerdere tragische overlijdens, wanbeheer en non-chalance vanuit de overheid daar nu geen reden voor zijn? De mensen vertrouwen op de Vlaamse overheid om goede zorg te garanderen, om erop toe te zien dat die zorg op een goede manier wordt gegeven, om er te zijn voor onze kwetsbaren en hen te beschermen. Helaas faalt Vlaanderen vandaag daar in de ouderensector in. Er is een hele waslijst van problemen, zowel qua zorg als financiële transparantie. Wij willen alvast als fractie tot op de bodem gaan om orde op zaken te stellen. Dat is de reden waarom wij hier vandaag onze vraag voor een onderzoekscommissie op de tafel leggen. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Voorzitter, collega's, als we lezen dat er in een woonzorgcentrum een bewoner niet op een goede manier wordt verzorgd en dat er in sommige woonzorgcentra wantoestanden zijn, dan is dat iets dat ons allemaal beroert. In een woonzorgcentrum gaan juist mensen wonen die omdat ze zeer zorgbehoevend zijn, niet meer thuis kunnen blijven en die dus uitermate kwetsbaar zijn.

Dan is het natuurlijk heel schrijnend als zij op een bepaalde plek niet die nodige zorg krijgen. Mensen die naar een woonzorgcentrum gaan, moeten dat natuurlijk kunnen doen, zichzelf en hun familieleden, met het nodige vertrouwen dat ze daar de nodige zorg zullen krijgen. Het Woonzorgdecreet stelt daar een aantal voorwaarden voor, heeft daar een heel duidelijk kader voor gecreëerd.

We lezen in de pers soms over bepaalde toestanden en dat beroert ons allemaal. Dat is logisch, het gaat immers over kwetsbare mensen. Het zou heel erg zijn mocht dat ons niet beroeren.

Wat ik wel heel spijtig vind, is dat dat beeld, die perceptie dan dreigt te worden veralgemeend. We hebben meer dan zeventigduizend mensen die wonen in een woonzorgcentrum, we hebben meer dan achthonderd erkende woonzorgcentra in Vlaanderen. In het overgrote deel daarvan – ik herhaal, in het overgrote deel – wordt met hart en ziel gewerkt, elke dag weer, door duizenden medewerkers. Ik vind dat het hen onrecht aandoet wanneer het beeld naar voren wordt geschoven dat er in de woonzorgcentra niet de nodige kwaliteit wordt geboden en dat mensen daar niet goed worden verzorgd. Laten we daar alsjeblieft heel alert voor zijn, collega's.

We willen ook nog mensen kunnen toeleiden naar woonzorgcentra om er te gaan werken. We willen ook dat mensen die die zorgnood hebben en niet kunnen thuisblijven, daar ook nog naartoe durven te gaan. Veel mensen die er wonen en hun familieleden zijn oprecht heel tevreden over de zorg die er wordt gegeven in een woonzorgcentrum. Dat is nog gebleken uit een studie van de Koning Boudewijnstichting over de levenskeuzes van 60-plussers. Die studie liet zien dat

de beeldvorming over woonzorgcentra negatiever is bij mensen die niet zelf regelmatig in een woonzorgcentrum komen tegenover mensen die er wonen of mensen die er wel regelmatig komen. Dat bevestigt dat het beeld dat naar buiten wordt gecreëerd heel bepalend is en daarvoor wil ik waarschuwen.

Collega's, ik vind ook dat we moeten opletten met het naar voren schuiven van voorbeelden. Er zijn inderdaad een aantal voorbeelden waarvan we hier allemaal hebben gezegd dat ze niet kunnen, dat daartegen moet worden opgetreden. Maar, collega Anaf, u verwijst naar de moorden in Oostrozebeke. We hebben in de commissie uitvoerig besproken dat daar geen enkele melding van was gemaakt aan het agentschap Zorg en Gezondheid. De minister wist het niet, het agentschap wist het niet. Het parket had zelfs gevraagd om er niet over te communiceren. Dan is het toch wel moeilijk om hier te verwijten dat er niet werd ingegrepen.

Vanmorgen las ik in de krant het artikel waarin een woonzorgcentrum met de vinger werd gewezen. Ik stelde mij daar vragen bij, maar toen ik verder las, stelde ik mij ook wel de vraag waarom die betrokken mevrouw niet terecht kon in de psychiatrie. Waarom was er daar geen plaats voor haar? Waarom moeten we kijken naar de woonzorgcentra voor mensen die eigenlijk niet behoren tot de doelgroep van mensen die in een woonzorgcentrum worden verzorgd? Ook dat moeten we dan toch wel onder ogen durven te zien.

Er is natuurlijk de kijk van hoe het beleid omgaat met de woonzorgcentra, hoe we een kader creëren, maar ook hoe we optreden en hoe we doen aan inspecties en handhaving. Want van elk kwaliteitskader is dat vanzelfsprekend het sluitstuk, dat onderschrijven wij absoluut.

En laat dat nu net datgene zijn waarin momenteel heel grote stappen worden gezet en waaraan ook wel heel erg gewerkt wordt, niet binnenskamers, maar in alle transparantie.

Collega Anaf, u hebt recent een voorstel van resolutie ingediend – ik ga de titel eventjes lezen – dat ging over het bestrijden van fraude met dagprijzen in commerciële woonzorgcentra. U hebt dat ingediend, en we hebben dat – we zijn daarmee akkoord gegaan, ik heb het zelf voorgesteld – laten agenderen op de eerste vergadering van de commissie Welzijn na de indiening. U hebt in die vergadering een toelichting gegeven en een hoorzitting gevraagd. Die hoorzitting is gepland de eerste week na de paasvakantie, op 19 april. Ik denk dat we dat vanuit de commissie dus wel terdege aanpakken.

Dan is er hier in dit parlement op 15 februari een motie goedgekeurd, die een opdracht geeft aan het Rekenhof in verband met de financiële stromen. Dus ook daar hebben we onze rol als parlement gespeeld, door die opdracht te geven aan het Rekenhof. We moeten natuurlijk zien wat de resultaten daarvan zijn.

Twee weken geleden zijn er in de commissie een aantal vragen geweest over de thematiek en heeft de minister voorgesteld om mevrouw Moykens, leidend ambtenaar, een toelichting te laten geven over de handhaving in de ouderenzorg. Die toelichting stond vorige week geagendeerd, dus bij de eerstvolgende nuttige vergadering.

Collega Anaf, u zegt nu dat de minister verwezen heeft naar een actieplan en dat er geen actieplan blijkt te zijn. Het is een plan van aanpak, dit hier, dit document: 59 slides, meer dan een uur toelichting door mevrouw Moykens over de doortastende manier waarop de handhaving wordt aangepakt. Dit is wat er gebeurd is in de commissie. En collega Anaf, ik heb liever een minister en een agentschap die weten waar ze mee bezig zijn, die op deze manier een plan van aanpak komen toelichten, dan een document van honderd bladzijden. Dat men

maar de handen uit de mouwen steekt en op het terrein bezig is, en daarover getuigt dit plan van aanpak. We hebben in de commissie gezegd dat we daarover een gedachtewisseling gaan organiseren met de minister en de leidend ambtenaar. Wat ons betreft, zo snel mogelijk. De minister heeft het gezegd, ik heb het vorige week gezegd in de commissie: het liefst zo snel mogelijk. Er is een voorstel gedaan om het morgen te doen in de commissie. Het gaat niet door morgen, het vindt pas plaats op 26 april. Maar waarom gaat het niet door morgen, collega Anaf? Het is totaal geen verwijt, want ik heb daar veel begrip voor. We hebben allemaal een drukke agenda. Maar het is niet omdat wij niet wilden, maar omdat uw agenda het niet toeliet. Niet omdat wij het niet wilden. Absoluut niet. Van ons had dit morgen absoluut mogen plaatsvinden.

Waarom zeg ik dat allemaal? Waarom zeg ik dat? Ik zeg dat om aan te tonen dat er toch wel in alle transparantie en daadkrachtig wordt gewerkt aan de handhaving en de inspectie in die ouderensector. En dan zou ik willen voorstellen dat we dat inderdaad verder doen binnen de commissie met de hoorzitting, dat we kijken naar wat het onderzoek van het Rekenhof zegt en dat we de gedachtewisseling in de commissie ook laten plaatsvinden. *(Applaus bij cd&v en van Elke Sleurs)*

De voorzitter: Mevrouw Geerinckx heeft het woord.

Veerle Geerinckx (N-VA): De collega heeft het al gezegd: we hebben recent de uitgebreide toelichting gekregen die mevrouw Moykens in de commissie heeft gebracht, over het hele plan waarmee wel degelijk risicogericht wordt geïnspecteerd in de ouderenzorg. Ik denk dat het belangrijk is dat we toelichting al hebben gekregen. Het gaat ons natuurlijk niet enkel om wat in de kranten verschijnt. De casus waarnaar nu wordt verwezen op sociale media, is reeds bekend bij de bevoegde diensten. Het woonzorgcentrum waar het over gaat, staat sinds begin deze maand ook op de lijst voor het verhoogde toezicht en krijgt dus nu meer inspecties over de vloer. Zelfs de hele groep zal nu ook op de radar komen en onder de loep worden genomen.

We willen dit plan ook graag zo snel mogelijk bespreken in de commissie. Daar is daarnet ook naar verwezen. En wij willen het door middel van voortgangsrapportages blijven opvolgen binnen de commissie.

Heel wat zaken zijn nu al lopende. Dit afdoen alsof de regering niet ingrijpt of niet zou willen ingrijpen, is mijns inziens manifest onjuist. We moeten natuurlijk wel erkennen dat een van de hoofdoorzaken van de vele incidenten het gebrek aan personeel is. Deze Vlaamse Regering heeft de middelen uitgetrokken om de zwaardere zorgprofielen eindelijk te financieren zoals het hoort. Dit is mensenwerk. Er zijn handen nodig om mensen te verzorgen. Die zoeken we. Die zoeken we in alle sectoren. We kunnen ze nog altijd niet toveren. De minister heeft daarnaast ook al aangegeven dat ze de aanbevelingen van de onderzoekscommissie Kinderopvang wil toepassen, onder andere op de ouderenzorg. We moeten niet al het werk opnieuw doen. Er liggen al heel veel aanbevelingen klaar.

Wat betreft de punten 5 en 6 van deze motie: we hebben dat reeds gevraagd aan het Rekenhof. We willen geen doorlichting van één instelling, we willen de gehele sector doorlichten. Hiervoor zijn ook al afspraken gemaakt. Ons nu, zoals de oppositie het soms een beetje voorstelt, enkel op de private sector richten, lijkt ons niet de beste optie. In de media wordt daar al streng naar verwezen. Maar het geval waarover het nu ging, maakte geen deel uit van de profitsector. Het gebeurde in de non-profitsector, waar inderdaad een vrouw werd opgevangen die eigenlijk thuishoorde in de psychiatrie.

Een onderzoekscommissie die dezelfde zaken gaat uitpluizen als wat bijvoorbeeld al met betrekking tot de kinderopvang of corona is gebeurd, zal misschien vooral

tot tijdverlies leiden en tot dubbel werk. We hebben inderdaad geen tijd te verliezen. Laat ons vooral verder nauw opvolgen wat er loopt, en de sector de ruimte geven om te werken aan al de reeds gekende tekortkomingen. Daarom zal onze fractie de vraag tot oprichting van een extra onderzoekscommissie niet ondersteunen.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Twee weken geleden hebben we tijdens de eerste korte bespreking van deze motie tot het oprichten van een onderzoekscommissie naar de veiligheid, de zorgkwaliteit, de subsidies en het correct aanrekenen van de dagprijs in de ouderenzorg reeds onze steun toegezegd. Maar voor ik de verdere bespreking aanvat, wil ik toch eerst zeggen dat in heel wat woonzorgcentra de directie, de zorgmedewerkers, de logistiek en administratief medewerkers elke dag het beste van zichzelf geven om de bewoners zo goed mogelijk te verzorgen, met hart en ziel.

Dat is, spijtig genoeg, niet overal zo. Er zijn voor ons voldoende redenen om deze onderzoekscommissie van start te laten gaan. Er zijn cowboys in de sector. Er zijn nalatigheden. Er zijn voorzieningen die halsstarrig weigeren zich aan de normen te conformeren. Dat is inderdaad zo in zowel de profit- als in de non-profit- als in de vzw-sector. Dat is duidelijk, als we de befaamde zwarte lijst bekijken.

We hebben het in het verleden al over alle deeldomeinen binnen het beleid rond de woonzorgcentra de nodige vragen gesteld – niet alleen wij, voor alle duidelijkheid, maar alle partijen, zowel in de commissie als hier in de plenaire vergadering. In de begeleidende tekst bij deze motie van de collega's kan men inderdaad de meest relevante data vinden die verwijzen naar de notulen. Collega Anaf heeft ook enkele voorbeelden aangehaald. En allemaal vragen we altijd dat de minister, eerst minister Beke en nu minister Crevits, doortastend actie ondernemen, dat ze ingrijpen.

Wij vinden het inderdaad nodig om die onderzoekscommissie op te richten. Er gebeurt onvoldoende. Wij willen dat die onderzoekscommissie zorgt voor een duidelijk en volledig beeld van de malaise van de voorbije jaren. Ze moet uiteindelijk eens aanduiden waar de problemen zich bevinden, wie ervoor verantwoordelijk is en, het belangrijkste van al, hoe we dat snel en efficiënt, en met respect voor alle woonzorgcentra en alle medewerkers van goede wil, kunnen remediëren. Want het is onze plicht om voor alle mensen in de woonzorgcentra, voor alle bewoners en hun familie, het personeel maar ook de maatschappij in haar geheel, eindelijk eens komaf te maken met de vele onbeantwoorde vragen die hierrond leven. De veiligheid, de kwaliteit en de betaalbaarheid van de zorg in onze woonzorgcentra moeten worden gegarandeerd.

Hoe is het namelijk mogelijk dat met alle verontwaardiging rond de mistoestanden in bepaalde woonzorgcentra, sommigen gewoon voortdoen, ermee wegkomen, of er proberen mee weg te komen? We lazen vandaag nog in de krant dat een vrouw al vier jaar in haar kamer wordt opgesloten. Ongelooflijk. Wat ging er de laatste jaren door het hoofd van deze directie, wetende welke commotie er is in onze maatschappij rond de mistoestanden in onze woonzorgcentra?

Vorige week stond dit punt op de agenda. De indieners hebben het eraf gehaald omdat de bespreking in de commissie nog moest komen rond inspectie en handhaving. Voor ons kan die bespreking perfect worden geïntegreerd in een onderzoekscommissie. Daarom steunen wij vanuit het Vlaams Belang de oprichting van deze onderzoekscommissie, die de volledige scope neemt: financiën, zorg, procedures, medicatie enzovoort. We willen positief en actief meewerken om eindelijk de mistoestanden die – veel te veel en te lang – in bepaalde woonzorgcentra regel en norm zijn. Dat kan onzes inziens enkel door eerst de fouten

te zoeken, dan de schuldigen aan te wijzen en dan te genezen. Na de diagnose volgt de genezing. Onze mensen hebben daar recht op. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Voorzitter, collega's, vanuit onze fractie gaan wij deze vraag naar een onderzoekscommissie volmondig steunen. Ik wil verantwoordwoorden waarom. Ik zal specifiek ingaan op het tweede puntje van de motie: de manier waarop meldingen, klachten en gerechtelijke procedures met betrekking tot erkende voorzieningen in de ouderenzorg worden opgevolgd door zowel de vergunninghouder als de Vlaamse overheid.

Elk jaar maakt de Vlaamse Woonzorglijn, het contactpunt van de overheid voor wie vragen of klachten heeft, een jaarverslag. Wie de verslagen vanaf 2018 naast elkaar legt, kan een aantal opmerkelijke feiten zien. Vorig jaar was er een stijging van 49 procent van gegronde klachten. Dat is een heel sterke stijging. Gelukkig volgden daar heel veel inspecties op. Helaas heeft iemand die een klacht indient, geen garantie dat daar heel snel iets mee gedaan wordt. Zo blijkt dat 13 procent van de klachten nog onderzocht moet worden, wat kan verklaren waarom heel veel klachten niet meer kunnen worden vastgesteld. Dat staat echt in dat jaarverslag. Misschien klinkt 13 procent niet heel veel, het is geen gigantisch getal, maar het gaat wel over mensen. Het gaat over ouderen die niet goed behandeld worden.

Mevrouw Moykens heeft vorige week inderdaad haar plan van handhaving in de ouderenzorg toegelicht. Maar helaas, ik heb alle pagina's die mevrouw Schryvers daar naar boven gestoken heeft, doorzocht met control-F, en dan zie je hoe vaak het woord Woonzorglijn erin voorkomt. Dat is eenmaal. Eén keer staat dat woord in het plan. De Woonzorglijn, het aanspreekpunt van ouderen, hun familie, mantelzorger, staat slechts eenmaal in het plan van actie.

Collega's, ik krijg regelmatig mails van mensen die problemen ervaren in het woonzorgcentrum waar hun vader of moeder verblijft. Ze stellen mensonwaardige situaties vast. Ze mailen mij foto's door en dergelijke. Ik verwijs hen telkens door naar de Woonzorglijn. Ze dienen dan een klacht in en krijgen verder vaak geen gehoor of antwoord of ze krijgen een antwoord waar ze niets mee zijn. Ze zijn moegestreden. Ze begrijpen niet waarom niet de moeite wordt genomen om oplossingen te zoeken, om deze generatie van ouderen op een of andere manier te steunen.

Er wordt in de commissie meermaals verwezen, als we het over ouderen hebben, naar resultaten en aanbevelingen van de onderzoekscommissie Kinderopvang. Ik merk wel dat er parallellen zijn. Er wordt copy-paste gedaan inzake voorstellen. Maar als we beleidsmakers zijn – en dat zijn we toch – en de zorg voor ouderen ernstig willen nemen, dan is het ook onze taak om een onderzoekscommissie voor ouderen op te starten.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Er is al heel wat gezegd, maar we zijn inderdaad de afgelopen maanden met zeer ernstige gebeurtenissen geconfronteerd geweest. Dat heeft iedereen gechoqueerd. We hebben daar als parlementsleden allemaal heel veel vragen over gesteld. Er zijn ook initiatieven genomen, met de motie voor het Rekenhof, juist om die financiële transparantie te hebben over alle rechtsvormen heen want ik vind dat wel heel belangrijk. Mijnheer Anaf, u hebt ook een voorstel van resolutie ingediend. We gaan daaromtrent hoorzittingen houden. Dat is een goede zaak.

We hebben van mevrouw Moykens de toelichting gekregen omtrent een plan van aanpak wat betreft handhaving en inspectie. Het klopt, er zijn heel wat gelijkenissen als het gaat over de onderzoekscommissie rond de kinderopvang, over de zaken die we daar vastgesteld hebben. Ik denk dat daar ook een goede basis zit voor heel wat zaken, om ook toe te passen binnen de ouderenzorg. Een volledige copy-paste kan natuurlijk niet. Je kunt kinderen en ouderen niet met elkaar vergelijken. Maar ik moet zeggen dat datgene wat mevrouw Moykens voorgesteld heeft, me toch wel een zeer goed begin leek. Is dat daarmee af? Nee, absoluut niet. Er zijn heel wat actiepunten die nog uitgevoerd moeten worden. We hebben nu enkel en alleen maar de toelichting gehad. Ik wacht ook vooral de discussie af die we gaan hebben met mevrouw Moykens.

Er is dus heel wat aan de gang. Het is niet dat hier helemaal niets gebeurt, integendeel. Vanuit onze fractie zien wij op dit moment ook geen meerwaarde om nu een onderzoekscommissie op te richten.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Er moet me eerst iets van het hart, mevrouw Schryvers, over wat u zegt over een probleem van beeldvorming scheppen. Ik heb het daar echt wel mee gehad. Er is een jarenlange structurele onderfinanciering van de ouderenzorg. Het personeel trekt al jaren aan de alarmbel. In januari kwamen er nog meer dan twintigduizend mensen in Brussel op straat, ook van de woonzorgcentra, om te zeggen dat het niet meer gaat. De personeelsnormen zijn veel te laag en er zijn veel te weinig handen aan het bed.

U zei zojuist dat het overgrote deel met hart en ziel werkt. Mevrouw Schryvers, iedereen werkt met hart en ziel in de zorg. Maar die mensen die met hart en ziel in de zorg werken, zeggen me dat ze de zorg niet meer kunnen bieden die ze zouden moeten bieden. Mensen zeggen me dat ze een pamber langer moeten laten dragen of een natte pamber na het toilet opnieuw moeten aandoen omdat ze geen nieuwe mogen gebruiken. Die mensen die met hart en ziel werken zeggen me dat ouderen die achteruitgaan en die medische hulp nodig hebben die niet krijgen omdat er een probleem van discontinuïteit is, van zaken die niet goed doorgegeven worden, van te veel interim, te veel jobstudenten waardoor de continuïteit van zorg, wat belangrijk is in de zorg, niet geboden kan worden. Dat zijn die mensen.

Ondertussen gaan er wel veel alarmbellen af. Het is nog maar recent dat Amnesty International sprak van de schending van mensenrechten in woonzorgcentra. Het personeel zegt me vandaag dat er nog steeds mensenrechten geschonden worden. Met het huidige personeel kunnen wij de zorg niet bieden waar de mensen eigenlijk recht op hebben. Het gaat om basiszorg en wij kunnen die kwaliteit vandaag niet bieden, met de beste wil van de wereld.

Dan horen we ondertussen verhalen over mensen die onterecht vastgebonden worden, over medicatieonveiligheid. Het aantal woonzorgcentra op de lijst van verhoogd toezicht stijgt. Dat is nu gegroeid tot dertig woonzorgcentra. Anderhalf jaar geleden waren het er nog tien, van tien naar dertig op anderhalf jaar tijd. Dan spreken we enkel nog maar over de kwaliteit en de veiligheid voor de bewoners en van het personeel. Dan hebben we het nog niet over de subsidies en de prijzen. Ik snap niet dat de meerderheid hier niet wakker ligt van de structurele manieren waarop de grote commerciële zorggroepen de zorg leegzuigen. Ik snap niet dat jullie dat niet zien en dat jullie dat verder laten gebeuren. Er worden gigantische winsten geboekt, bijvoorbeeld bij Orpea en bij die vastgoedmultinationals, en ondertussen is de kwaliteit er niet naar. Bij Orpea staat een van de drie woonzorgcentra onder verhoogd toezicht. Dat zegt wel iets. Dat betekent iets. Daar moet tegen opgetreden worden.

Als we het hebben over de prijzen voor de bewoners, stelt de Vlaamse Ouderenraad vast dat de Vlaamse Regering eigenlijk zelfs niet weet hoeveel mensen betalen in een woonzorgcentrum. Dat is toch wel pijnlijk? Zij doen een onderzoek naar de prijzen en stellen vast dat de Vlaamse overheid eigenlijk niet weet hoeveel mensen precies betalen, wat de dagprijzen zijn, wat de supplementen daarbij zijn, welke kosten er nog bijkomen die de mensen allemaal moeten betalen.

Zoals collega Anaf zegt, is dit het zwaarste instrument, maar mijns inziens is het echt wel nodig om vandaag te zorgen dat we een goed onderzoek doen naar de situatie in de woonzorgcentra, want zo kan het echt niet langer. (*Applaus van Kim De Witte*)

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik wil eerst even iets rechtzetten met betrekking tot de toelichting in de commissie Welzijn van vorige week. Het was de bedoeling dat er een gedachtewisseling zou zijn over hun actieplan om die wantoestanden beter te inspecteren en beter aan te pakken. We kregen dan heel last minute – de dag ervoor, denk ik – de boodschap dat het enkel een toelichting zou zijn, omdat er geen stuk was om door te sturen. Er was geen actieplan om door te sturen, waardoor het gewoon een toelichting geworden is. Ik heb vorige week woensdag inderdaad voorgesteld om nog een week te wachten en de gedachtewisseling een week later te houden, voor deze plenaire vergadering. Ook in de commissie Welzijn werd dat trouwens gezegd. Om het dan over de paasvakantie te tillen, daar kan ik natuurlijk absoluut niet mee akkoord gaan.

Collega Schryvers, ik vind het echt jammer dat u zegt dat het aan mij ligt dat het morgen niet doorgaat, want dat klopt gewoon niet. Dat klopt echt niet. We hebben alles geprobeerd om het voor deze plenaire vergadering te doen. Dat was blijkbaar niet mogelijk door de agenda van de minister. Goed, tot daaraan toe, maar toen ik de boodschap kreeg dat het dan donderdagnamiddag ofwel na de paasvakantie zou zijn, heb ik aan de commissiesecretaris gezegd: "Check dat goed bij andere collega's uit de commissie. Ik heb morgennamiddag zelf voortgangsrapportage Oosterweel, maar het is niet mijn beslissing om dat al of niet te laten doorgaan op die donderdagnamiddag. Als het doorgaat, dan maak ik mij vrij en zal ik er zijn." Ik weet dus niet hoe u erbij komt, maar ik heb die beslissing niet genomen. Ik heb duidelijk gezegd dat iemand anders die beslissing moest nemen en dat, als het zo was, ik me zou vrijmaken en ervoor zou zorgen dat ik er was. Dat vind ik wel belangrijk om te zeggen.

Mevrouw Schryvers, de eerste drie, vier minuten van uw tussenkomst dacht ik echt dat u zou zeggen dat u deze onderzoekscommissie zou steunen. U hebt het over de perceptie van de sector, die in een slecht daglicht komt. Dat komt natuurlijk niet doordat wij hier vanuit de oppositie een aantal dingen aankaarten. Dat is doordat er een aantal serieuze wantoestanden zijn, die inderdaad breeduit in de kranten staan. Dan is het toch wel van belang om die wantoestanden aan te pakken, net voor al die mensen in de sector die elke dag met hart en ziel voor die mensen zorgen, trouwens ook in de commerciële woonzorgcentra? Al die mensen die in de sector werken en die hun best doen om mensen goede zorg te kunnen bieden, net in hun belang is het zo belangrijk dat het wordt aangepakt, dat de wantoestanden eruit gaan en dat die niet meer in de krant kunnen komen omdat ze niet meer bestaan.

Als u het zo belangrijk vindt dat de perceptie over de sector verandert, begrijp ik niet dat u er niet alles aan doet om ervoor te zorgen dat die wantoestanden tot het verleden behoren en dat ook de winsten die worden gemaakt en die we

hebben blootgelegd, worden aangepakt. Daarom begrijp ik niet dat u die onderzoekscommissie niet steunt.

Ik volg ook wat collega Vandecasteele zegt. Ik ben het ook wel wat beu dat wij als oppositie telkens de boodschap krijgen dat het aan ons ligt. Ik kan daar goed tegen. Ik heb ondertussen een olifantenvel. In de kinderopvang hebben we ook elke keer opnieuw dat verwijt over ons gekregen. Ik ben blij dat we doorgezet hebben. Ik ben blij dat die onderzoekscommissie er daar wel gekomen is en dat we daar allemaal samen een aantal dingen hebben kunnen aanpakken en dat daar een aantal heel sterke aanbevelingen uit gekomen zijn, die nu nog voor een stuk moeten worden uitgewerkt. Daar gaan we ook op blijven toezien. Maar dat is wel onze rol als parlements lid. Dat is waarom wij verkozen zijn: ervoor zorgen dat die toestanden aangepakt worden. Ik ga dat ook blijven doen voor de ouderenzorg. Ik maak mij niet de illusie dat ik jullie vandaag nog ga kunnen overtuigen voor een onderzoekscommissie, maar ik sluit niet uit dat we opnieuw naar dit instrument gaan teruggrijpen als het nodig is in de komende weken. Er staan inderdaad nog een aantal gedachtewisselingen gepland. Ik ben daar heel benieuwd naar. Het is echt tijd om in te grijpen. We gaan alle mogelijke parlementaire instrumenten die we hebben, uit de kast halen om druk te blijven zetten, zodat de wantoestanden in de ouderensector nu eindelijk worden aangepakt.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Ik wil nog graag eventjes reageren, voorzitter.

Vanzelfsprekend vinden we het belangrijk dat woonzorgcentra waar er niet op de correcte manier wordt gewerkt, waar er sprake kan zijn van wantoestanden, worden aangepakt. Vanzelfsprekend vinden we dat belangrijk, en dat gebeurt ook. Dat gebeurt ook steeds meer, want als er momenteel woonzorgcentra onder verhoogd toezicht worden geplaatst, dan is dat natuurlijk het resultaat van het feit dat er steeds meer wordt geïnspecteerd. Dat is ook de toelichting die we vorige week van mevrouw Moykens gekregen hebben. Dan is dat het resultaat dat er correcter of kordater wordt gehandhaafd en dat de termijnen korter worden gesteld. Dan is dat daar natuurlijk allemaal het resultaat van, omdat de woonzorgcentra waar niet op een correcte manier wordt gezorgd, waar onze ouderen zonder kwaliteitsvolle zorg wonen, er inderdaad uit moeten en omdat daartegen moet worden opgetreden.

Als ik het heb over de perceptie, voelen jullie je aangesproken. Maar ik heb jullie niet genoemd, ik heb jullie helemaal niet genoemd, dus ik heb het over de perceptie in haar algemeenheid.

Wat betreft de financiële stromen, wordt hier gedaan alsof wij daar eigenlijk geen verder onderzoek naar willen, of wij er geen zekerheid over willen dat middelen die vanuit Vlaanderen bestemd zijn voor de zorg, ook effectief naar de zorg gaan. Niets is minder waar. Wij willen dat vanzelfsprekend allemaal, en net daarom hebben wij hier een motie een motie tot onderzoek door het Rekenhof ingediend, om die stromen allemaal bloot te leggen, en die is hier door heel dit parlement onderschreven: het Rekenhof heeft die opdracht. Het is net daarom, collega Anaf, dat wij ook hebben gezegd dat wij wilden dat uw voorstel van resolutie in de eerstvolgende nuttige vergadering, zijnde de week na indiening, kon worden toegelicht in de commissie en dat wij samen een hoorzitting hebben afgesproken, die zal plaatsvinden op 19 april.

Maar dat dan – terwijl je aanvoelt dat daar heel erg rond wordt gewerkt, en dat iedereen op dat vlak stappen wil zetten – ondertussen doorkruisen door een onderzoekscommissie, terwijl een onderzoekscommissie natuurlijk dient voor de gevallen waarin duidelijk is dat je geen inzage krijgt in documenten, of dat je het

nodig vindt om mensen onder ede te horen omdat je denkt dat anders de waarheid misschien niet boven komt, dat lijkt ons momenteel, in de huidige situatie, terwijl we volop bezig zijn met besprekingen, met hoorzittingen, met gedachtewisselingen, niet aan de orde te zijn.

Dan wil ik nog heel kort iets toevoegen. De opmerkingen over het actieplan vind ik eigenlijk een beetje flauw, collega's. Wij hebben dadelijk gezegd dat er geen actieplan is – dat is geen actieplan van honderd bladzijden dat is uitgeschreven – maar er is een plan van aanpak. Dat zijn 59 slides, waarover mevrouw Moykens gedurende meer dan een uur een toelichting heeft gegeven, die denk ik, heel, heel uitgebreid was, waar toch wel op heel veel elementen werd ingegaan. We hebben dan gezegd dat we daar niet dadelijk de gedachtewisseling aan zouden koppelen, want dan zou er natuurlijk worden gezegd dat jullie eerst toch wel de uiteenzetting van mevrouw Moykens zouden willen horen en kennis zouden willen nemen van die presentatie. Ik denk dat dat ook wel de logica is. En als er nu wordt gezegd dat er geen actieplan is, terwijl mevrouw Moykens een uitvoerige presentatie komt geven, waaruit wel heel duidelijk blijkt met welke visie en vanuit welke doortastendheid die inspectie en handhaving worden aangepakt, dan vind ik dat eigenlijk toch wel heel kort door de bocht.

En hetzelfde geldt voor u, mevrouw De Martelaer, als u zegt dat u het woord 'Woonzorglijn' één keer ziet staan. Het gaat over een presentatie, zoals ik daarjuist al heb gezegd, waarbij mevrouw Moykens een uitvoerige uiteenzetting heeft gegeven. Een presentatie werkt met een aantal woorden, en daarrond wordt natuurlijk verder uitleg gegeven. Dat is geen actieplan van honderd bladzijden, waarop je dan even met een zoekfunctie kunt zoeken hoe dikwijls een woord erin voorkomt.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over de motie houden.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood – 1637 (2022-2023) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding over het verzoekschrift over het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood.

Mevrouw Schryvers, verslaggever, heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Op 13 november 2022 werd er een verzoekschrift ingediend met betrekking tot het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood. De verzoeker haalt aan dat haar moeder een erkende handicap heeft en een vermindering van zelfredzaamheid. Ze ontvangt daarvoor een zorgbudget voor ouderen met een zorgnood. Na de verhuizing naar een woonzorgcentrum werd de woning van de betrokkene verkocht en hierdoor werd haar gezinsinkomen te hoog en werd het zorgbudget stopgezet.

Verzoeker stelt dat bij een verhuring het zorgbudget wel behouden zou kunnen zijn en wenst deze discrepantie aan te klagen. Het verzoekschrift werd ontvankelijk verklaard op 16 november en voor verdere behandeling verwezen naar de commissie Welzijn. De commissie besprak het verzoekschrift een eerste keer op 13 december 2022 en besliste om minister Hilde Crevits om uitleg te vragen over dit verzoekschrift.

In het antwoord van de Vlaamse Regering wordt gesteld dat onroerende goederen in bezit worden aangerekend op basis van het kadastraal inkomen. Hierop is een vrijstelling voorzien. Aangezien er bij de berekening van het zorgbudget voor ouderen al rekening wordt gehouden met dit kadastraal inkomen, kan er geen rekening worden gehouden met eventuele ontvangen huurinkomsten, want dat zou een dubbele aanrekening inhouden. Bij verkoop of schenking van een onroerend goed wordt rekening gehouden met de zakelijke rechten en wordt na verrekening 6 procent van de verkoopwaarde aangerekend als inkomen.

De aanrekening van een onroerend goed in bezit of dat men verkoopt of schenkt, is dus inderdaad verschillend. Er zijn volgens het antwoord van de minister al voorstellen van oplossing uitgewerkt. Er zijn daarbij verschillende opties. Dit moet bekeken worden binnen een globaal kader, samen met andere elementen die het inkomen van dit zorgbudget bepalen.

Het verzoekschrift werd opnieuw, met het antwoord van de minister, besproken op 15 maart 2023. Tijdens de bespreking maakte collega De Martelaer de brug tussen dit verzoekschrift en het antwoord van minister Crevits aan de ene kant en de federale inkomensgarantie voor ouderen aan de andere kant. Bij het toekennen van een inkomensgarantie voor ouderen worden zowel de verkoopopbrengsten als de huurinkomsten in rekening gebracht, aldus collega De Martelaer. De vraag rijst waarom Vlaanderen niet dezelfde regeling volgt als de federale overheid. Uit het antwoord van minister Crevits kan worden afgeleid dat de Vlaamse overheid zich hiervan bewust is dat een en ander moet worden bijgestuurd. Ann De Martelaer is van mening dat de commissie aan de Vlaamse Regering moet vragen om het systeem te corrigeren.

Mevrouw van der Vloet zegt dat het antwoord van de Vlaamse Regering haar ontgoochelt. Er wordt onvoldoende of geen perspectief geboden aan de verzoeker. Er is hierover al een voorontwerp van besluit besproken door de Vlaamse Regering, maar dat is niet goedgekeurd bij gebrek aan begrotingsakkoord. Tine van der Vloet stelt de vraag welk onderzoek daaraan is voorafgegaan. Ook het Rekenhof heeft meegedeeld dat hiervoor een oplossing zou worden uitgewerkt. Het commissielid is dan ook geïnteresseerd in de stand van zaken.

Koen Daniëls, waarnemend commissievoorzitter, stelt voor het antwoord van de Vlaamse Regering samen met het verslag van de bespreking te bezorgen aan de verzoeker. Collega De Martelaer voegt daaraan toe dat de commissie het belangrijk vindt dat de Vlaamse Regering de nodige stappen zet om het probleem op te lossen. De aanwezige leden sluiten zich aan bij het voorstel van de waarnemend commissievoorzitter en de aanvulling van Ann De Martelaer.

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de erkenningsvoorwaarden voor EPB-verslaggever **– 1618 (2022-2023) – Nr. 1**

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie over het verzoekschrift over de erkenningsvoorwaarden voor EPB-verslaggever.

De heer Gryffroy, verslaggever, heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Op 19 november 2022 werd dus een verzoekschrift ingediend over de erkenningsvoorwaarden voor een EPB-verslaggever (energieprestatie en binnenklimaat). De verzoeker diende het verzoekschrift in aan de commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie.

De verzoeker vraagt om de diplomavereisten als een van de voorwaarden voor erkenning als EPB-verslaggever te schrappen, of te vervangen door een aantoonbare ervaring van minimaal twee jaar in de energiesector. Zo zou het beroep toegankelijk worden voor meer professionals en ingewijden in deze materie, en kan er gefocust worden op aangetoonde in plaats van theoretische kennis.

Deze regering, zegt ook de verzoeker, zet er al een tijd op in, maar nog niet in de energiesector. En dus vraagt de verzoeker indien mogelijk ook een overgangperiode voor personen die in 2022 een examen hebben afgelegd, en van wie het tijdelijke getuigschrift dreigt te vervallen. De verzoeker haalt daarvoor dan ook verschillende argumenten aan.

We hebben het geheel besproken op de bespreking van woensdag 2 februari 2022. De verzoeker zegt dus dat het achteraf onmogelijk bleek om voor een groot percentage van de toegelaten diploma's een elders verworven competentie op te starten, aangezien die opleidingen geschrapt werden bij de hervorming van het hoger onderwijs. Daardoor bleef er werkelijk geen enkele mogelijkheid om dit beroep uit te oefenen.

Een commissielid heeft dus gekeken naar de voorwaarden om EPB-verslaggever te kunnen zijn, en daar staan die diploma's wél nog in. Ook bijvoorbeeld technisch ingenieur, de vroegere naam van een industrieel ingenieur, staat duidelijk vermeld. Het commissielid was dan ook verwonderd over deze uitspraak van de verzoeker, en vindt dat dit eerst grondig uitgezocht moest worden.

De basisvraag van de verzoeker die vraagt om diplomavereisten te schrappen en te vervangen door een aantoonbare ervaring van minimaal twee jaar in de energiesector, is echter een stap te ver voor zijn fractie. Er is juridisch geen probleem om een diplomavereiste als voorwaarde op te leggen, en het werd ook bevestigd door het Grondwettelijk Hof in een arrest met nummer 2005/157.

De argumenten van de verzoeker zijn volgens het commissielid uiteraard correct, maar moeten wel afgewogen worden tegen het stijgend belang van de goede kwaliteit van de EPB-verslaggevers. Er waren een tiental jaar geleden wat bezorgdheden met betrekking tot die kwaliteit. Daarom hebben het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering de lat steeds hoger gelegd voor een betere handhaving. Door die diplomavoorwaarden te schrappen, wordt de lat misschien te laag gelegd. Het commissielid begrijpt met andere woorden de vraag van de verzoeker, maar omdat het probleem zo complex is, stelt hij voor de vraag te stellen aan beide ministers, zijnde Ben Weyts en Zuhal Demir. Commissieleden Leo Pieters, Robrecht Bothuyne en Gwenny De Vroe zijn akkoord met deze lijn. Het geheel werd dus doorgestuurd naar de ministers, en opnieuw besproken in de commissievergadering van 8 maart 2023. Daarbij stelt het commissielid dat de Vlaamse Regering uitgebreid heeft geantwoord. We moeten wel zeggen dat het een zeer uitgebreid antwoord was, je kunt het allemaal terugvinden. En het commissielid sluit zich daar ook bij aan. Wat hem betreft kan het op die manier bezorgd worden aan de verzoeker. Het besluit is dat het schrappen van de diplomavereisten als voorwaarde, niet gevolgd wordt. De commissie sloot zich ook unaniem aan bij het antwoord van de Vlaamse Regering. Dank u.

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Hannes Anaf en Hannelore Goeman over de aanhoudende crisis in de jeugdhulp
– 1649 (2022-2023) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft mevrouw Hannelore Goeman bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Hannes Anaf en Hannelore Goeman over de aanhoudende crisis in de jeugdhulp.

De heer Rousseau heeft het woord.

Conner Rousseau (Vooruit): We hebben het er daarnet tijdens mijn actuele vraag al over gehad, dus ik houd de spoed zeer kort. Er zijn op dit moment best wel wat kinderen en jongeren die wachten op hulp. Het zijn kinderen die op dit moment in het ziekenhuis liggen en er niet weg kunnen, omdat er geen plaats is voor opvang. Dus ik kan hier nog vijfhonderd voorbeelden geven, maar ik weet niet hoe ik de spoed van het voorstel van resolutie nog meer kan benadrukken.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Collega's, we hebben hier daarnet het antwoord van de minister gekregen. Vrijdag ligt er op de regering al een actieplan voor. Dat is tot stand gekomen in samenwerking met de taskforce Jeugdhulp, met de sector zelf dus. Het lijkt ons toch wel zeer belangrijk dat er een plan tot stand komt met de sector zelf. Zoals gesteld ligt dat al voor, dus zie ik niet in wat de spoed van het voorstel van resolutie hier nog zou verantwoorden.

We stellen voor om dat in de commissie te behandelen. Daar hebben we er meer tijd voor en kunnen we ook kennis hebben van het actieplan.

De voorzitter: De heer Rousseau heeft het woord.

Conner Rousseau (Vooruit): Het gaat hier over de spoed, mevrouw Schryvers, en u zegt dat we in de commissie meer tijd hebben om te bekijken wat het actieplan doet. Ik wil in de commissie gerust met u meekijken. Er zullen perfect goede dingen in staan. Ik heb op dat vlak vertrouwen in de minister, absoluut, zelfs vanuit de oppositie. Maar u reageert op de spoed en zegt dat u nu tegen de spoed stemt want dan hebt u meer tijd om dat te bekijken. Dat staat haaks op de spoed. We hebben niet meer tijd over om voor sommige kinderen voor een oplossing te zorgen. Die tijd hebben we niet. We moeten zelfs niet wachten tot vrijdag. Alle collega's waren het daarstraks eens met het feit dat we een oplossing moeten vinden voor die kinderen die vandaag geen oplossing hebben. We kunnen perfect zeggen dat die spoed er vandaag is. Daarover gaat het.

De voorzitter: De heer Vaneckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneckhout (Groen): Collega's, ik wil aansluiten bij collega Rousseau. Collega Schryvers, uw argument dat de regering vrijdag samenzit is net een reden. Ik hoor hier allerlei stoere verklaringen van parlementsleden over het zwijgakkoord en de durvers in het parlement die het recht opnieuw in eigen handen zouden nemen. Dit lijkt me een goed voorbeeld om een duidelijk signaal te geven aan de Vlaamse Regering die vrijdag samenzit, dat wat er in de resolutie staat moet worden vertaald in het actieplan met de bijbehorende budgetten die vrijdag op de regering zouden moeten voorliggen. Het is dus het moment om als parlement de regering een opdracht te geven en niet omgekeerd

akte te nemen van het werk van de regering. (*Applaus bij Groen. Conner Rousseau vraagt het woord.*)

De voorzitter: Neen, mijnheer Rousseau, dat gaan we niet doen. U hebt één keer de kans om de spoed toe te lichten en daarmee houdt het op. Maar als u bij motie van orde het woord vraagt, dan kan dat natuurlijk altijd.

Conner Rousseau (Vooruit): Het kan zijn, en het is echt een oprechte vraag, dat ik het gewoon niet zie, maar ik zie het ook niet staan op de agenda van de ministerraad.

De voorzitter: Ik stel vast dat er geen eenparigheid is.

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie naar de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding verwezen.

Het incident is gesloten.

**MOTIE van Maaïke De Vreese, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena, Imade Annouri en Thijs Verbeurgt tot instelling van een onderzoek door het Rekenhof naar de toekenning en de controle van de gecombineerde werkvergunning
– 1650 (2022-2023) – Nr. 1**

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Wilfried Vandaele bij motie van orde een voorstel gedaan tot aanvulling van de agenda met de motie van Maaïke De Vreese, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena, Imade Annouri en Thijs Verbeurgt tot instelling van een onderzoek door het Rekenhof naar de toekenning en de controle van de gecombineerde werkvergunning.

Vraagt hierover iemand het woord? (*Neen*)

Is het parlement het eens met dat voorstel tot aanvulling van de agenda? (*Instemming*)

Dan stel ik voor dat de motie onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de motie van Maaïke De Vreese, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena, Imade Annouri en Thijs Verbeurgt tot instelling van een onderzoek door het Rekenhof naar de toekenning en de controle van de gecombineerde werkvergunning.

De bespreking is geopend.

Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maike De Vreese (N-VA): Naar aanleiding van de berichtgeving in de pers over het vermoeden van fraude met visa vanuit Turkije en Marokko, in de procedure om als arbeidsmigrant naar Vlaanderen te komen, werden 654 visa on hold gezet. Wij hebben daaromtrent op 2 maart 2023 een hoorzitting gehouden in de commissie Economie en hebben daar ook de verschillende federale en Vlaamse diensten gehoord, zijnde de Vlaamse Dienst Economische Migratie, de Vlaamse Sociale Inspectie, de Dienst Vreemdelingenzaken en de Dienst Consulaire Zaken. Wij hebben die mensen gehoord en verschillende vragen gesteld, maar het werd duidelijk dat we met meer vragen dan antwoorden buitenkwamen, toch over zaken die zeer belangrijk zijn, zijnde de vraag of er nu sprake geweest is van fraude of van misbruik van onze arbeidsmigratieprocedure om bijvoorbeeld de wetgeving op de gezinshereniging te omzeilen. Daarom vragen wij ook een doorlichting door het Rekenhof. Niet alleen van de procedure, maar ook van de regelgeving en verder ook van de verschillende bevoegde diensten. Na twee weken kregen wij nog eens duizend namen die werden doorgestuurd vanuit het Turkse consulaat – en die hier ondertussen al zijn –, waarbij ook vragen werden gesteld of die visa en die dossiers nog eens verder bekeken konden worden.

Na beide commissies heb ik hier een motie klaarliggen om verder onderzoek te vragen, want arbeidsmigratie is denk ik voor ons, voor Vlaanderen en voor Vlaamse werkgevers een sluitstuk als ze geen personeel vinden om knelpuntvacatures in te vullen. Laat ons duidelijk zijn: in eerste instantie kijken we daarbij in Vlaanderen om mensen te activeren, maar in laatste instantie is het inderdaad ook mogelijk via arbeidsmigratie. Dan moet die procedure natuurlijk wel efficiënt zijn en op punt staan, en moeten we er natuurlijk ook wel zeker van zijn dat mensen niet misbruikt worden door malafide bedrijven of tussenpersonen. Omgekeerd moeten we er ook voor zorgen dat onze procedure rond arbeidsmigratie niet door individuen misbruikt wordt om op een gemakkelijke manier naar hier te komen. Dus we vragen hier een kritische doorlichting van de procedure.

Ik zal hier nog even de specifieke vragen toelichten die wij aan het Rekenhof gelasten te onderzoeken: de procedure en regelgeving voor het toekennen van een gecombineerde vergunning en het doorlichten van de criteria voor het analyseren van en beslissen over de dossiers, het functioneren van en de samenwerking tussen de bevoegde overheidsdiensten, de Dienst Economische Migratie enerzijds en de Dienst Vreemdelingenzaken en de FOD Buitenlandse Zaken anderzijds – want over die samenwerking was tijdens de hoorzitting die we hielden, toch ook heel wat onduidelijkheid –, de inzet van mensen en middelen door de federale en gewestelijke diensten, de afstemming tussen diensten, de uitwisseling van gegevens en het gebruik en de doorstroming van data en de efficiëntie en effectiviteit van de controles, de eventuele hiaten in de regelgeving en structuren om beslissingen te nemen, informatie te delen, data beter op elkaar af te stemmen en controles uit te voeren met het oog op het voorkomen van fraude, de mogelijkheid om op te treden bij fraude en misbruik, en hoe de samenwerking kan zijn tussen de politionele dienst en onze Vlaamse Sociale Inspectiediensten. Hoe kunnen we die versterken om de controles op die economische migratie uit te voeren? Uiteindelijk, maar ook niet onbelangrijk, is er de rol van de diplomatieke posten in het buitenland in het proces van gecombineerde vergunningen. We hopen ook te achterhalen waarom zij meer dan duizend dossiers naar de Vlaamse diensten voor extra controle doorsturen. U zult merken dat die procedure zeer complex is. Aan de ene kant hebben we een Vlaams gedeelte, waarvoor onze Vlaamse diensten bevoegd zijn. Aan de andere kant is er een deel waarvoor de federale diensten bevoegd zijn. Daarom is het heel belangrijk om aan het Rekenhof te vragen om, wat betreft de federale bevoegdheden, het federaal parlement te vatten.

Collega's, zes jaar lang heb ik als ambtenaar van de Dienst Vreemdelingenzaken heel wat controles uitgevoerd met de Vlaamse Sociale Inspectie en met de

politiediensten. In die zes jaar waren dat controles naar arbeidsmigratie en of de regels wel degelijk werden gerespecteerd. Ik heb daarin verschrikkelijke situaties gezien, situaties van uitbuiting en dergelijke meer. Ik heb ook mensen gecontroleerd die afhankelijk zijn van een arbeidscontract, bijvoorbeeld bij zaken als een regularisatie op basis van arbeidsvoorwaarden. Ik ga jullie zeggen dat, waar mensen in een kwetsbare positie zitten, daar ook misbruik van wordt gemaakt. Het is dan ook voor mij een strijd die ik altijd zal blijven voeren, een strijd tegen mensenhandel en tegen uitbuiting, maar evenzeer een strijd tegen het misbruiken van onze procedures om op een frauduleuze manier naar hier te komen.

Ik ben zeer blij dat we vandaag deze motie kunnen indienen over de partijgrenzen en de grenzen van meerderheid en oppositie heen en dat ik daar zeker bondgenoten in gevonden heb. Ik wil de mensen daar allemaal heel graag voor danken.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Inderdaad, collega's, collega De Vreese heeft het al toegelicht. Het dossier van de gecombineerde vergunningen is een dossier dat in de pers toch wel wat deining heeft veroorzaakt en waarbij wij moeten vaststellen dat parlementair werk niet altijd veel helderheid heeft gebracht. Verschillende collega's – het staat ook in de motie – hebben aan de hand van vragen en interpellaties getracht om duidelijkheid te krijgen, maar de hoorzitting riep toch wel wat vragen op en de communicatie nadien bleef verwarrend, over de bevoegdheidsniveaus heen.

Het dossier van de arbeidsmigratie is een bevoegdheid die voor een groot stuk bij Vlaanderen ligt, maar waar het federale niveau een belangrijke rol in te spelen heeft. Het is net die keten die we in kaart moeten brengen om duidelijkheid te verschaffen en ervoor te zorgen dat er geen enkele fraude kan plaatsvinden. Wanneer we het hebben over migratie, is het cruciaal dat de procedures voor migratie helder, transparant en duidelijk zijn en geen fraude toelaten. We mogen niet aanvaarden dat dit kanaal, dat in het leven is geroepen, in het bijzonder voor knelpuntberoepen, om een nood op de arbeidsmarkt te lenigen, gebruikt wordt voor andere vormen van migratie, misbruiken van migratiekanalen, vooral omdat het hier gaat om mensen die vervolgens in een zeer kwetsbare positie terechtkomen, zoals collega De Vreese terecht heeft aangehaald. Het zijn mensen die hier mogelijk kunnen worden uitgebuit door bedrijven en die hier zonder kennis van ons sociaal recht terechtkomen. Dat mogen we niet aanvaarden. We moeten er dus voor zorgen dat wanneer iemand een vergunning krijgt om hier te komen leven en werken, we er zeker van zijn dat dat is waarvoor de aanvraag dient.

Ik wil zeer expliciet collega De Vreese danken voor het initiatief om ook samen met de collega's van de oppositie deze motie om dat onderzoek te voeren, in te dienen. Het is een motie die meerderheid en oppositie overstijgt, maar die ook de bevoegdheidsdomeinen overstijgt. We kunnen daar in dit parlement veel over discussiëren, maar de realiteit is nu eenmaal dat ook voor economische migratie de bevoegdheden verdeeld zijn. We kunnen dat debat gerust voeren, maar de realiteit is vandaag dat een deel Vlaams en een deel federaal zit. Als we duidelijkheid willen krijgen over wat er mogelijk misloopt, als we de fraude willen bestrijden, dan moeten we de volledige keten in kaart brengen. Met deze motie spreken we ons ook uit over de federale bevoegdheden. Maar door het feit dat we vragen dat ook de Kamer zich over dit dossier zou buigen, gaan we naar een volwassen samenwerkingsfederalisme, ook wat betreft het doorlichten van de procedures.

Ik reken erop dat de collega's aan de overkant, ook over de partijgrenzen heen, de ernst van dit dossier zullen inzien, zodat op basis van het onderzoek van het

Rekenhof de procedure tegen het licht kan worden gehouden, vastgesteld kan worden waar er eventueel problemen zitten en de misbruiken ook daadwerkelijk kunnen worden aangepakt. Ik reken, collega's, net als collega De Vreese, op een kamerbrede steun in dit parlement maar ook aan de overkant, zodat we de problemen die er wellicht zijn, kunnen aanpakken. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): De collega's De Vreese en Verbeurgt hebben al heel wat toegelicht, ik zal niet te veel herhalen.

Toen we enkele weken geleden de berichten hoorden over mogelijke – en ik benadruk mogelijke – fraude bij het toekennen van arbeidsvergunningen op het consulaat in Istanbul en in Marokko, gingen er heel wat alarmbellen af. We weten dat we door de krapte op onze arbeidsmarkt arbeidsmigratie nodig hebben, maar dan is het wel belangrijk dat de procedure die we daarvoor kennen, de gecombineerde vergunning, correct wordt toegepast en niet wordt gebruikt voor andere doeleinden, zoals het omzeilen van onze soms terecht heel strenge migratiewetten. Daarom ook was er een grondig onderzoek nodig, en dat wordt ook gevoerd.

We moeten benadrukken dat uit de eerste berichten die we kregen, bleek dat heel wat van die dossiers wel in orde zijn, maar dat er mogelijk toch dossiers zijn waarin er gefraudeerd zou kunnen zijn. En dat mogen we natuurlijk niet aanvaarden. We hebben dan die hoorzitting gehad met alle diensten. De collega's die erbij waren, hebben misschien hetzelfde gevoel gekregen, een niet meteen geruststellend gevoel. Als de federale dienst zegt dat hij de Vlaamse collega eigenlijk totaal niet kent, dan geeft dat niet meteen een gerust gevoel dat die diensten goed met elkaar samenwerken, terwijl we dat net nodig hebben om die mogelijke fraude te vermijden. Daarom lijkt het mij een goede zaak dat we het Rekenhof nu even tegen het licht laten houden hoe die diensten werken, welke procedures er worden gebruikt. De collega's hebben terecht gezegd dat de bedoeling daarbij vooral is om ervoor te zorgen dat we betere procedures hebben, dat ze beter op elkaar worden afgestemd, dat er controle mogelijk is en dat we zoveel mogelijk, zo maximaal mogelijk fraude uitsluiten, in het belang van het houden van voldoende draagvlak voor arbeidsmigratie die we, zoals gezegd, voor een deel toch nodig zullen hebben.

Collega De Vreese, dank voor het initiatief. Onze fractie steunt dat ten volle, en ik hoop dat ook vele andere fracties ons voorbeeld volgen. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Ik sluit mij graag aan bij de twee vorige sprekers. Enkele maanden geleden hadden we het schandaal op de Borealissite. Toen hadden we er allemaal de mond van vol hoe dat nooit meer zou mogen gebeuren, dat alle diensten beter zouden moeten samenwerken, dat mensenhandel en uitbuiting bij ons maximaal zouden moeten worden tegengegaan.

En kijk, enkele weken geleden hadden we dan dit dossier, collega De Vreese. Het is een dossier dat alle verbeelding tart. Maar dat verdween in het niets bij de hoorzitting die we hebben gehad, waarin de verschillende diensten effectief aan bod kwamen.

Het is zoals collega Ongena vertelde: het ene niveau zei dat ze de mensen helemaal niet kenden, maar het andere niveau antwoordde dan dat ze elkaar om de zoveel weken zagen. Dat vonden we heel raar. Het ene niveau zei dat er van alles mis was, dat alle alarmsignalen afgingen. Het andere niveau zei dat de procedure waterdicht was en verzekerde dat ze hun werk hadden gedaan en dat er geen probleem was.

Daar zit je dan als parlements lid, van meerderheid of oppositie, dat probeert te achterhalen of er mensen zijn met malafide motieven die proberen de migratiekanalen te misbruiken voor andere vormen van migratie, of dat er mensen zijn die proberen arbeiders te misbruiken en uit te buiten. Maar dan kun je dat op geen enkele manier controleren.

In die zin is het heel goed dat dit initiatief van collega De Vreese er is gekomen. De Groenfractie steunt dat heel graag. Dit is een goed voorbeeld van hoe we meerderheid en oppositie kunnen overstijgen bij belangrijke zaken, dat we kunnen samenwerken, ervoor zorgen dat we de dingen helder in kaart brengen en proberen de meest kwetsbaren op onze arbeidsmarkt ook effectief beter te beschermen. Ik dank u voor de samenwerking. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, de inhoud werd voldoende geschetst door de collega's. Deze motie is inderdaad het gevolg van de vaststelling van het consulaat in Istanbul dat er een opmerkelijke toename was van het aantal gecombineerde werkvergunningen en de daaraan gekoppelde visumaanvragen vanuit Turkije. Er rezen op dat consulaat dan ook ernstige vermoedens van fraude over dossiers die eerder nochtans al door Vlaamse en federale bevoegde diensten waren onderzocht. Deze hoorzitting gaf inderdaad niet geheel duidelijkheid en riep zeker meer vragen op dan dat er antwoorden werden gegeven.

En inderdaad, de bizarre samenwerking, of net het gebrek daaraan, tussen de Vlaamse en federale diensten sprong erg in het oog en heeft er ook toe geleid dat er misbruik wordt gemaakt van dat kanaal van de economische immigratie, waardoor ook mensenhandelaars, mensensmokkelaars te zeer vrij spel kregen en krijgen. Vanzelfsprekend ondersteunt ook mijn fractie de vraag naar een doorlichting door het Rekenhof van de procedures, de regelgeving en de verantwoordelijkheden van de diverse overheden en diensten.

Ik heb toch ook twee kritische bedenkingen. Vooreerst, vormelijk. Ik stel vast dat de voorgaande sprekers prijzen dat het initiatief wordt genomen over de partijgrenzen heen en ik stel ook vast dat de hoofdindieners, de N-VA, weliswaar aan de oppositiepartijen Groen en Vooruit vraagt om deze motie mee te onderschrijven, maar niet aan het Vlaams Belang, alhoewel ook mijn partij deze kwestie via een interpellatie heeft aangekaart. Maar blijkbaar is ook de vraag naar performantere procedures om misbruik van arbeidsmigratie uit te sluiten, gebaat bij een cordon sanitaire. Ik stel het alleen maar vast.

En dan heb ik een inhoudelijke bedenking. Ik lees in de toelichting van de motie van de indieners van de N-VA, cd&v, Open Vld, Groen en Vooruit dat zij van mening zijn dat arbeidsmigratie een nuttig instrument is om een antwoord te bieden op de arbeidsmarktkrapte. Welnu, ik ben van mening dat dat voluntarisme net een van de oorzaken is van het gebrek aan performante controle en het daarmee gepaard gaande misbruik, want elk legaal migratiekanaal dat gecreëerd wordt – of het nu asiel is, of arbeidsmigratie – kan en zal worden misbruikt. Daarenboven komt het er bij arbeidsmigratie vaak op neer dat de lusten voor de werkgever zijn, maar de lasten, bijvoorbeeld inzake integratie en dergelijke meer, voor de samenleving.

Daarom wil ik ook van deze tussenkomst gebruikmaken om ervoor te waarschuwen dat het opentrekken van een groot blik arbeidsmigranten voor het Vlaams Belang geen fundamentele oplossing is voor de krapte op de arbeidsmarkt, maar dat eerder ingezet moet worden op activering van werklozen en een performante oriëntatie richting beroepen waar onze samenleving nood aan heeft. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Een gecombineerde vergunning in het kader van economische migratie is inderdaad een verwezenlijking in het kader van samenwerkingsfederalisme van de vorige legislatuur, een belangrijk sluitstuk van ons arbeidsmarktbeleid om knelpuntvacatures die niet met Vlaamse werkzoekenden kunnen worden ingevuld, alsnog ingevuld te krijgen en op die manier onze economie hier draaiende te houden en delokalisatie tegen te gaan. Maar uiteraard kan en mag misbruik niet. We hebben een hoorzitting georganiseerd in onze commissie met de betrokken actoren, zowel Vlaams als federaal, en daar vastgesteld dat er toch nog een aantal vragen openblijven. Vandaar dat we deze motie hier indienen en uiteraard ook gaan steunen.

Ondertussen moet er werk worden gemaakt van transparantie in de dossiers waarover het gaat, want uiteraard kan dit niet blijven liggen en moet dit zo snel mogelijk aangepakt worden. Fraude kan niet en moet ook uitgesloten worden voor de toekomst. Transparantie is belangrijk om het draagvlak te vergroten. Vandaar dat onze fractie deze motie van harte zal ondersteunen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over de motie houden.

**ONTWERP VAN DECREET over diverse bepalingen over het gemeenschappelijk vervoer, de weginfrastructuur en het wegenbeleid, en de waterinfrastructuur en het waterbeleid
– 1560 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet over diverse bepalingen over het gemeenschappelijk vervoer, de weginfrastructuur en het wegenbeleid, en de waterinfrastructuur en het waterbeleid.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

96 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
74 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

Redenen voor onthouding?

De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Voorzitter, mijn reden voor onthouding is niet dezelfde als die van mijn fractie. Ik onthoud mij namelijk vanwege een stemafpraak met collega Perdaens, die nog steeds in bevallingsverlof is.

De voorzitter: We nemen daar akte van.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 30 november 2022 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie tot het invoeren van een mechanisme voor de screening van buitenlandse directe investeringen

– 1582 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 30 november 2022 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie tot het invoeren van een mechanisme voor de screening van buitenlandse directe investeringen.

Stemming nr. 2

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
96 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

96 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
92 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot vervanging van artikel 15.3.5/18 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de overgangsregeling van de gewijzigde aanwijzingsvoorwaarden voor distributienetbeheerders betreft

– 1575 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot vervanging van artikel 15.3.5/18 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de overgangsregeling van de gewijzigde aanwijzingsvoorwaarden voor distributienetbeheerders betreft.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
83 leden hebben ja geantwoord;
14 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

Zijn er redenen voor onthouding? (*Neen*)

MOTIE van Hannes Anaf, Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Kurt De Loor en Hannelore Goeman tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de veiligheid, de zorgkwaliteit, de subsidies en het correct aanrekenen van de dagprijs in de ouderenzorg – 1628 (2022-2023) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie van Hannes Anaf, Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Kurt De Loor en Hannelore Goeman tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de veiligheid, de zorgkwaliteit, de subsidies en het correct aanrekenen van de dagprijs in de ouderenzorg.

Begin van de stemming.

De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Voorzitter, ik onthoud mij wegens een stemafspraken met collega Tavernier.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Ik heb een stemafspraken met mevrouw Homans.

De voorzitter: Einde van de stemming.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
41 leden hebben ja geantwoord;
57 leden hebben neen geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Maaïke De Vreese, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena, Imade Annouri en Thijs Verbeurgt tot instelling van een onderzoek door het Rekenhof naar de toekenning en de controle van de gecombineerde werkvergunning – 1650 (2022-2023) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie van Maaïke De Vreese, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena, Imade Annouri en Thijs Verbeurgt tot instelling van een onderzoek door het Rekenhof naar de toekenning en de controle van de gecombineerde werkvergunning.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
101 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Ze zal aan het Rekenhof worden overgezonden.

Mevrouw De Vreese, ik ga ervan uit dat u de contactpersoon zult zijn voor het Rekenhof? (*Instemming*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 19 april 2023 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 19.11 uur.*

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Vera Jans, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Kerkels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Onno Vandewalle, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın.

Afwezig met kennisgeving

Bart Tommelein, Freya Van den Bossche, Kurt Vanryckeghem: ambtsverplichtingen;

Freya Perdaens, Annabel Tavernier: bevallingsverlof;

Staf Aerts, Cathy Coudyser, Johan Deckmyn, Maarten De Veuster, Sofie Joosen, Annick Lambrecht, Joris Nachtergaele, Kristof Slagmulder, Orry Van de Wauwer, Karl Vanlouwe: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Gweny De Vroe, Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout, Tine Van den Brande, Frieda Verougstraete-Deschacht: gezondheidsredenen;

Liesbeth Homans: verlof voor palliatieve zorgen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr. 1:****JA-stemmen:**

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Kerkels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom

Ongena, Katrien Partyka, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneeckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Vera Jans, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele, Onno Vandewalle

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens,

Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Hannes Anaf, Jos D'Haese, Kurt De Loor, Kim De Witte, Els Robeyns, Conner Rousseau, Katia Segers, Bruno Tobback, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Onno Vandewalle, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Liesbeth Homans, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Maxim Veys, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Allesia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Vera Jans, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Stijn Bex, Ann De Martelaer, Thijs Verbeurgt

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Yves Buysse,

Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Onno Vandewalle, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın